

ప్రతిదినము ప్రకటింపఁబడును

31156

Post Box No. 212.

Telephone No. 2544.

Vol. 15

చెన్న పట్టణము 1927-వ సం॥ నవంబరు నెల 24-వ తేది గురువారము

No. 197

సంపుటము ౧౫

శ్రీ సత్యభామవంశవత్సర శాస్త్రీకమాన బహుళ అమావాస్య.

సంచిక ౧౯౭

అమృతాంజనము అన్ని నొప్పులకు మంచిమందు

గొప్పగొప్పవాచికే వేలకువేలు
ఘోరగృతాపత్రములు పొందియున్నది
తలనొప్పుల మాన్పును, వాయు పోట్ల
బాపును, పార్శ్వపునొప్పుల బారదోలును,
పోట్ల బోగొట్టును, బెంకుల భేదించును,
వాపుల రూపుమాపును, దగ్గును తగ్గించును,
మర్దనను తొలగించును.
ఈ మందును రుద్దగానే చెమట పట్టుట
వలన శరీరమందలి దుష్పదార్థములను తొ
లగించును. నొప్పులు తగ్గించును. విదేశము
లలో గూడ వాడుచున్నారు.

అమృతాంజనము అన్ని విధములగు
నొప్పులకు సంతోషింపజేసింది.
పంచభాష చీటీ చూచి కొనిన
మోసము గలుగదు.
చక్కని డబ్బితో నహా సీసా 1-కి 0-10-0
డజన్ 1-కి రు 6-4-0 లు.
ప్రతియింట ముఖ్యముగా నుండగలది.
అమృతాంజనం డిపో
6, 7 తంబు శెట్టిపేటి, మద్రాసు
తేక
249, ప్రేరిరోడ్డు, ఫోర్టు, బాంగళూరు.

ఆంధ్రపత్రికా విభవ సంవత్సరాది సంచిక

ఎప్పటికీరైన రాజోపు విభవసంవత్సరాదిని సంవత్సరాదిసంచికను బ్రకటింపఁజూపుచున్నాము. అందు సారస్వత, సాంఘిక, రాజకీ, యార్థికాది విషయములకు సంబంధించిన వ్యాసములు ప్రకటింపఁబడును. తాము పూర్వమువలెనే దయయుంచి అమూల్యములగు తమ వ్యాసములతో సంచిక నలంకరించి మాయుద్యమమునకు దోడ్పడఁ బ్రార్థితులు.

ఈ సంచికయందు విషయవిభాగమును గావించి యేవిభాగమునకు సంబంధించిన వ్యాసములనావి భాగమునందే ముద్రించి సంచికను ఉగాదిశాటి కాంధుల కర్పింపఁ దలఁచినాము. నియమితకాలమునకుఁ బూర్వమే వ్యాసములన్నియు మాకుఁ జేరినఁగాని అట్లు విషయవిభాగమునుగావించ ననుకూలము గానే రదు. సంచికాముద్రణ మారంభించినవిదఁ బంపు వ్యాసములను సంచికయందుఁ జేర్చుటకు వీ లుండదు. కావున వ్యాసములు ౧౯౨౭ నవంబరు 30-వ తేదీలోపల మా కందవలెను. ప్రతివ్యాసమునను 'సంవత్సరాది సంచికకు' అని వ్రాసి యుండవలెను. వ్యాసములును, వానికి సంబంధించిన చిత్రములును, ఇతరచిత్రములును, సంపూర్ణ వివరణములతో నియమితకాలమునకుఁ బూర్వమే మాకుఁ బంపుదురుగాక యని ప్రార్థించుచున్నాము.

కాశీనాథుని నాగేశ్వరరావు,

ఆంధ్రపత్రికాధికారి, 7, తంబు శెట్టి పేటి, మద్రాసు.

రు 116 లు బహుమానము

ఇప్పటివరకునేను రచించిన 15 శ్లోకావళిగ్రంథములలోను, శ్లోకావళిగ్రంథము తేనివారు ను, నమ్మకములేని వారును 8 అకాలు ఖరీదుగల శ్లోకావళి ప్రథమబోధినియు, కొంతవరకు ప్రవేశముగలవారు రు 8-లు ఖరీదుగల శ్లోకావళి విద్యాప్రకాశిక భావఫలాధ్యయమును చదివినచో పూర్తిగా సహాయకారియగును. శ్లోకావళి ప్రథమబోధినివలన ఒక వారములోపలకే శ్లోకావళిగ్రంథము ప్రవేశముగలిగితిమను. అట్టివారికి ఈ 2 గ్రంథములలో నేదినచ్చకపోయినను పైబహుమాన మియ్యబడును. ఇంకను వివరములు కావలసినవారు వ్రాయును.

3349

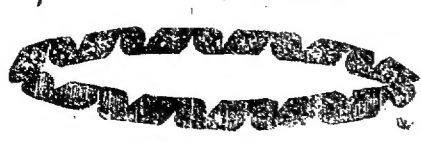
ఆ కేల్ల వెంకటేశాస్త్రి,

గోసాలపురం, కొత్తపేటపాస్టు, తూర్పు గోదావరిజిల్లా.

కామలం గారమునకును, మంచి వెండికిని గ్యారంటీ చేయగలము.

కరంచందు చబిల్దాను, బంగారు వెండినగల
వర్తకులు 437/3 టంకసాలపేటి, సాహుకారుపేట, మద్రాసు.

3137

దరఖాస్తును పంపిన ఉచితముగ క్యాటలాగు పంపబడును.

కలరాకు మోఘమైనమందు విషాచినివారిణి

గత యిరువది సంవత్సరముల నుండియు అనేక ప్రాణులను రక్షించి ఖ్యాతివహించియున్నది. ప్రతి యింటను ప్రతిమనుష్యుని వద్దను యీ కాలములో ముఖ్యముగ వుంచుకొనవలెను. కలరా విరేచనములకేగాక జగట నెత్తురు అజీర్ణ విరేచనములకును ప్రయోగించును. 3814

పెల రు 1-2-0 డజన్ రు 12-0-0

ఆయుర్వేద భూషణ నోరి రామశాస్త్రి,
ఏ. కె. ఏ. సి. ఆయుర్వేద నిలయం, బెజవాడ.

త్వరలో వచ్చుచున్నాడు! త్వరలో వచ్చుచున్నాడు !!!
మెడలిస్సు వచ్చుచున్నాడు! నవ్విశిష్టములు పొందినవారు వచ్చుచున్నాడు!

వెద్దాపురం సిల్క్ బట్టలు

మీకు కావలసిన అన్నిరకముల సిల్క్ బట్టలు, జరీనా లు బట్టలు, ప్రసిద్ధిచెందిన శేస్తు సిల్క్ కోటింగ్స్ ఖుష్కరుబట్టలు తీసికొని మద్రాసులో బహుభోవు కాంక్షకు యిచ్చిమనుషు వచ్చుచున్నాడు. కావలసిన రకములు యిచ్చిమనుషు మీరు స్వల్పలాభముతో తీసికొనవచ్చును.

వెనల. సుబ్బారాయుడు

అందుకో,

సిల్క్ బట్టల వర్తకులు, వెద్దాపురం.

కెల్లిగ్రాఫిక్ ఆర్ట్స్, సిల్క్ బట్టలు

గ్రంథ స్వీకారము

నీతిమక్తాని:—గ్రంథకర్త: శ్రీ నూతల పాటి నరసింహశాస్త్రిగారు. క్రాసుపైజ ౨౯ పుటలు. వెల ర ఆణాలు. చంద్రికాముద్రాక్షరశాల, గుంటూరు.

'అన్నమాటను తప్పవము,' 'ఆవహరి నొంటరిగ నాటకములను పంపవము,' 'నీపుస్తకములను కుభ్రముగ సంఘకొనుము'—ఇట్టి నీతివాక్యములు నిండినపుస్తకమిది.

రామదాసునాటకము:—గ్రంథకర్త: రావు సాహెబు డి. వేంకటరమణయ్య, పి. ఏ. గారు. డెమ్మి పైజ ౯౦ పుటలు. వెల ౧ రు. రెండవవార్షిక.

తొలి హర్షలోని కొన్ని పాటలకు మారుగా నిందు కొన్ని పద్యములు రచింపబడినవి. పాటలన్నియు గ్రంథముచివర అనుబంధముగా చేర్చబడినవి. 'ఈ రెండవహర్షలో గ్రంథము నింకను రంగానుమాలము గావించినాను' అని గ్రంథకర్తగారు ఉపోద్ఘాతమున ప్రాముఖ్యమున్నది.

ఈ పుస్తకము దొరకుచోటు:—

వావిళ్ల రామస్వామిశాస్త్రి అండ్ సన్స్, 292, ఎస్. ప్ల. నెడ్, చెన్నపురి. హిగ్గి బాతమ్ కంపెనీ కైల్స్ పుస్తకశాలలో కూడ దొరకును.

శ్రీమన్నారాయణకవచము:—బమ్మెర సోమనామాత్యకృతము. శ్రీ అయ్యగారి పీఠభద్రరావు గారిచే టీక వ్రాయబడినది. వెల ర ఆణాలు.

శేషనల్ బుక్ డిపో, రాజమండ్రి.

శ్రీసూర్యపురాణము:—గ్రంథకర్త: శ్రీ వేమూరి జగన్నాథశర్మగారు. శ్రీ గిడుగు వేంకట సీతాపతిగారిచే సంకీర్ణితము. డెమ్మిపైజ ౧౩౪ పుటలు.

శ్రీగిడుగు వేంకట రామమూర్తిపంతులు గారు దీనిపై నొసిన యభిప్రాయము తిలకింపవలసింది. అందు వారు 'అష్టాదశపురాణాసారము' తెలుగున వచనముగా రచించిన శ్రీవేమూరి జగన్నాథశర్మగారు ఓడ్రభాషలో నున్న సూర్యపురాణము తెలుగుచేసి తెలుగువారికి వంద నీయులై నారు... రచన సాఫల్యముతో ఉన్నది... ఇదివరకు శేను కనివిని ఎరుగని ముచ్చట్లు ఎన్నో ఈపురాణముం దున్నవి. ఇతరపురాణములు ఏ ఉద్దేశముతో తెలుగువారు గురువుతున్నారో ఆ ఉద్దేశముతోనే ఈసూర్యపురాణము కూడా చదివి తే వారికోరిక తప్పకుండా నెరవేరుతుంది. అని వ్రాసినారు.

ఋయువారు గ్రంథకర్తగారిచేత 'సహాయోపాధ్యాయులు, ఆస్థానాగ్రాహులు, భద్రాచలం, గంజాం జిల్లా' అని వ్రాయవలెను.

దీనబంధు కవీరు:—గ్రంథకర్త: శ్రీ తారా నాథ్ గారు. ప్రకాశకులు: ఆమెమార్ ప్రెస్ లిమిటెడ్ అసోసియేషన్, బెంగళూరుసిటీ. క్రాసుపైజ ౨౮ పుటలు. (వెల తెలియదు.)

ఇది యొక హిందీనాటకము. దీనికి గాంధీమహాత్ముడు వ్రాసిన భూమిక యనువాదము ఈదిన గలదు: 'నామనాటకజ్ఞుల మేమియు లేదు. నే నీప్రయత్నము ననుమోదించుచున్నాను. దీనివలన రాష్ట్రభాషా ప్రేమ యింకా ప్రదేశమున వృద్ధిపొందు ననుభవతో అట్లు చేయుచున్నాను.'

ఇది స్వల్పకాలములో ప్రదర్శించుట కనువుగ వ్రాయబడినది.

భద్రాద్రిరాముడు:—కర్త: శ్రీ అల్లమ రాజు నారాయణరావుగారు. క్రాసుపైజ ౯ పుటలు. వెల ౦-౨-౦. లలితా అండ్ కో., గవర్నరు పేట, బెజవాడ, కృష్ణాజిల్లా.

చవల:—అనువాదకర్త: శ్రీ. పండిత ఆదిభట్ట తిరియ్యసాగరిగారు. డెమ్మిపైజ ౨౩౭ పుటలు. వెల రు. ౧-౦-౦.

ఇదియొక నిరూపకనవల. ఇది శ్రీ తేత్రమోహన భూషాగారి నంకమాతృక కవనవాదము. కథ రక్తి గూర్చున్నది. కైలియు సరళముగనే యున్నది.

నలరమవారు శేషనాథకర్త గ్రంథములాధికారులకు, 'పూడి పెద్దివారి వీధి, బరంపురం (గంజాం)' అని వ్రాయవలెను.

వెన్నెలకుప్పలు:—సంపాదకులు: శ్రీ డి. టి. మారు సత్యనారాయణరావుగారు. క్రాసుపైజ ౫౬ పుటలు. వెల సారస్వతచంద్రికాముండలి చందాదారులకు రు. ౧, ఇతరులకు రు. ౧-౪-౦.

సారస్వతచంద్రికాముండలి, ఆర్. పాడు, గంపల గూడెంపాడు (కృష్ణాజిల్లా.)

ఇది కొన్ని ఆధునిక ఖండకావ్యముల సంపుటము. శ్రీ నందిరాజు లక్ష్మీనారాయణ దీక్షితచరిత్రము అబ్బరాజు హనుమంతరాయశర్మ పాకయాజి విరచితము పద్యకావ్యము ౫ ఆశ్వాసములు. డబుల్ క్రాసు పైజలో ౩౪౦ పేజీలుగల గ్రంథము. ఆంధ్రదేశము నందు కుమారు ౧౦౦ సం. క్రిందట జన్మించి. నియోగి బ్రాహ్మణులయందు వేదవిద్యను వ్యాపింపజేసిన నందిరాజు లక్ష్మీనారాయణదీక్షితులవారి జీవితచరిత్ర మిందు వివరముగ వర్ణింపబడియున్నది. పాకయలకు సులభముగ డెలియూకై పీఠికయందు దీక్షితులవారిచరిత్రము సంగ్రహముగ వచనమున వ్రాయబడియున్నది. వెల రు. ౧.

విలాసము: అబ్బరాజు హనుమంతరాయశర్మ పాకయాజిగారు. హైస్కూలు తెలుగుపండితులు, పెరవలి-చావలిపాడు, గుంటూరుజిల్లా.

ధమ్మపదము:—ఆంధ్రగ్రంథమాలయందలి ఎనిమిదవనుము ఇది శ్రీ కిశోరి రంగాచార్యులుగారు అనువదించినది. క్రాసుపైజ ౧౧౨ పుటలు. వెల ౧౦. ఆణాలు.

ఆంధ్రగ్రంథమాల, ౭, తంబుకెట్టిపిడి, మదరాసు. ఇది 'పాలీభాషయందు వ్రాయబడిన బౌద్ధవైదిక గ్రంథములలో' నొక్కటి. క్లిష్టపదములన్నను అనువాదము సుబోధముగనే యున్నది.

ఇందు 'బుద్ధునిధర్మకావ్యములు,' 'బౌద్ధమత సిద్ధాంతములు' అనురెండవభాగాలు చేరియున్నవి. తుట్టు తుడుకు కొన్ని పాలీభాషికపదములకు చక్కనిటీపులు మున్నవి. శ్రీకాశీనాథుని నాగేశ్వరరావు పంతులు గారు దీనికి ప్రశస్తమైన ప్రస్తావన వ్రాసియున్నారు.

ఇది ఆంధ్రభాషలోని బౌద్ధమతవిషయకవాఙ్మయమున నొక విలువగలగ్రంథము.

త్వ ర ప దు డు

వెలువడినది.

వెలువడినది.

బసవపురాణము

గ్రంథకర్త:— పాల్కురికి సోమనాథకవి.

పరిష్కర్త: బ్ర. శ్రీ. వేటూరి ప్రభాకరశాస్త్రిగారు

నిలాసము:—ఆంధ్రగ్రంథమాల, 7, తంబుకెట్టిపిడి, మద్రాస్.

పరిశ్రేష్ఠవ శతాబ్దమున వెలసిన శైవమత ప్రతిపాదకముగు ద్విపదకావ్యము. ఇందు శైవమతోద్ధారకుడగు బసవేశ్వరునియు, తత్పూర్వము, తత్సమకాలీనులుగు శివభక్తులయు చరిత్రములను సరసముగను, పాఠకులు మనసుకరగి తనయు లగునట్లు గను కవి వర్ణించినాడు. గ్రంథమున మధురమధురములగు బానుదెనుగుపలుకుల జాలువార్చి రచనమున ముద్దులు గురిపించినాడు. గ్రంథము భిన్నభిన్న రాష్ట్రములకు జెందిన పెక్కుతాళపత్రమాతృకలతో సరిచూచి పరిష్కరింపబడినది. పాఠాంతరములు సూచింపబడినవి. పరిష్కర్త రచియించిన అమూల్యముగ పీఠిక (129 పు.) యిందుగలదు. ఆకాలపు టపూర్వ సారస్వతచారిత్రిక విశేషముల లెక్కకు మిక్కిలిగనందు పరిష్కర్త యేర్పిరూర్చినారు. ఆధునిక కవికుమారుల కిది యత్యంతోపకారకము.

ధార్వాడ జ్యోతిర్మాత్ర సభ

బొంబాయి ప్రెసిడెన్సీలోని ధార్వాడజిల్లా గ్రామమున మంగళవార పౌర్ణమియందలి హైస్కూలుబిల్డింగునందు 1927 సం. మేనెల 26, 27, 28, 29 తేదీలకు సరియగు ప్రభవనామ సంవత్సర వైశాఖ కృష్ణదశమి గురువారము మొదలుకొని త్రయోదశి ఆదివారమువరకు నాలుగుదినములు పంచాంగనిర్ణయ సభ జరిగెను. అందు ఉత్తరాది మతపితాధిపతు లగు శ్రీ శ్రీ శ్రీ సత్యధ్యానతీర్థస్వామిలవారు ఆ గ్రా స నా ధి ప త్యమును వహించిరి. ఆ సభకు నిస్సీనుప్రజ్ఞ గలవార లనేకమంది విచ్చేసిరి అందులో గొందరి పేరులు:—

1. బరోడా సంస్థాన పండితులు బ్రహ్మశ్రీ అమృత రామనారాయణశాస్త్రిగారు.
  2. రావుబహదూర్ చింతామణిరావు సి. వి. వైద్య ఆలయ నానాసాహెబ్ రిజిస్టర్డ్ హోమ్ జడ్జి గ్వాలియర్ పూనా.
  3. పి. హెచ్. డి. డాక్టరు లద్దు యమ్. ఏ. జమిందార్, పూనా.
  4. విద్యారణ్యపంచానన విద్యావాచస్పతి క. వి. రామ చంద్రాచార్యులు, కలికివాయి, నెల్లూరుజిల్లా.
  5. వెంకటసుబ్బాశాస్త్రి కొళ్లగారెం, మెనూరుజిల్లా.
  6. మహామహాపాధ్యాయ నానుడేశాస్త్రి అభ్యంకర్ పూనా షర్మజన్ కాలేజి సంస్కృత పండితులు.
  7. శంకరశాస్త్రి మాలారకర్ ఆనందాశ్రమపండితులు పూనా.
  8. రంగాచార్యరెడ్డి డక్కన్ కాలేజి సంస్కృత పండితులు.
  9. హరిహర ప్రాణ శంకరభట్ అ హ మ్మ దా బాదు సాయనపంచాంగకర్త.
  10. అప్పారావు జెరే అధి, బెల్గాంజిల్లా.
  11. క. వి. వెంకటరాఘవాచార్యులు, నెల్లూరుజిల్లా.
  12. అనంతకాశీనాథ సరవస్వ, కాల్యాణి, బాంబే.
- ఇంకను పండితవరేణ్యు లనేకమంది విచ్చేసి సభను ఆతిరమ్యముగ నెరవేర్చిరి. అందు చర్చింపబడినయంతములు:—

సిద్ధాంతపంచాంగము నాకళ్యపంచాంగము దృగ్గజిత పంచాంగము సాయనపంచాంగము అని నాలుగు విధములగు పంచాంగములు వస్తే కెక్కియున్నవి. వీటలో నొండాకంటిని చాల గడియలం ఎప్పుత్తులు గలిగియున్నవి. ఎద్దానిం బట్టి కర్మాచరణచేయవలయును?

అందు ముందు సిద్ధాంతగ్రంథకారులు చేసిన తిథి నిర్ణయమా? ధర్మకాస్త్రగ్రంథకారులు చేసిన తిథినిర్ణయమా, గ్రాహ్యమా?

సిద్ధాంతశాస్త్రానితతిథ్యాదులూ? పాశ్చాత్యయంత్రజేతర గ్రహసాధితతిథ్యాదులూ కర్మాధ్యములు?

సంవత్సర ప్రమాణవిచారము, ఆయనాంతముల ప్రమాణము ఆయనాం కారంభకాలనిర్ణయము సంపాదనమునకు చలనము గలదా?

భగం మెచ్చోట ప్రారంభము? (అనగా రైవతపక్షమా లేక చైత్రపక్షమా గ్రాహ్య మని అర్థము) బీజసంస్కారమే కర్మమలగు చేయవలయు.

ఈ విషయములు చక్కగా అనేక మతభేదములతోడ జర్చింపబడినవి.

ఈసభయందు ముఖ్యముగ సి. వి. వైద్యగారు నవీన వాదపక్షమును స్వీకరించిరి. అమృతరామ నారాయణశాస్త్రి గారు ప్రాచీనవాదమును స్వీకరించి చర్చించిరి. మిగతవారలు వాని వారి ఇష్టమైనవాదమును బలపరచి యుక్తులను ప్రమాణములను వెల్లడించుచుండిరి.

బ్రహ్మశ్రీ పిల్లలమర్రి పూర్ణయ్యసిద్ధాంతిగారు రచియించిన జ్యోతిస్సిద్ధాంతసంగ్రహముమీద బొంబాయి రాజధాని జ్యోతిర్విద్వాంసులచే దర్శితప్రమాణములకు ఆనాకరత్యరూపా ప్రామాణ్యము మోపబడెను. ఆ విషయమై ఆచార్యులవారు అనేకదేశ గ్రంథములందలి ప్రమాణములను జూపి మెప్పించిరి.

ఇంగ్లీషు పండితులకు సంస్కృత పండితులకు కలిగిన సంవత్సరప్రమాణమున ఇంగ్లీషు సంవత్సరమానముతో వారము సరిగ నేర్పడదను బొంబాయిసభలోని తీర్మానమును చర్చించు తరి సాయికువురికి గలిగిన మహోల్లాసాలమును ఆచార్యుల వారు, వారు రచియించిన డేటు కాల్యులేటర్ ప్రకారము. లెక్కజేసి ఇంగ్లీషు వర్ష మానమునగూడ వారము సరివచ్చునని మృదుశైలితో శాంతపరచిరి. అంతట సభ చక్కగజరిగెను

వింతలు విశేషములు
తెలిపాను పెట్టలో ప్రకటనలు

తమంతటతామే వెనుకప్రక్కనుండి దీపముతో నిలబడుట

లండనులో 2500 తెలిపాను పెట్టలో విద్యుచ్ఛక్తి చే నడుపబడు ప్రకటనముల నేర్పాటు జేసినట్లు. తెలిపానులో పిలిచేటప్పటికి ఈ ప్రకటనలు తమంతటతామే కంటికి సరిగా ఆ ఎత్తుకు 24 ప్రకటనలు రంగులతో గూడుకొని ఆడుచుండునట్లు, కండ్లయెడట దీపముతో వెలుగుచుండును. ఒక్కొక్క ప్రకటనము 7 క్షణములుండును. ప్రదర్శనముంతయు మూడు నిమిషములుండును ఉదయము 8 గంటలలగాయను రాత్రి 10 గంటల వరకు పనిచేయుచుండునని సకడే ఆబ్యర్థకపత్రిక దెలుపుచున్నది. ఈయంత్రములు నిశ్శబ్దముగా నుండునట్లు, ప్రత్యుత్తరము ఆలస్యమైనపుడు ప్రాణమువిసిగి ఆక్కడ నిలుచుండుట కంటే ఈలోపుగ ఈ ప్రకటనలను జూచుచు ఆనందింపవచ్చుననుచున్నారు.

* * *

ఒకనిభార్యను ఎత్తుకుబోయి
ఇంకొకరికి విక్రయించుట

ఇండోలో రెసిడెన్సీ బజారులో పాలు ఆమ్మువాడు ముల్లా ఆనున్ క్వి తమలపాకలకుకాదాదు సుందరుడు ఆను వానిభార్యను లేవదీసికబోయి మిల్లులో పనిచేయుచున్నందున అనువాకి 100 నూరు రూపాయలకు ఆమ్మిచేసెను. ఇంటినుండి లేవదీసికబోవుచు మనుమతితులసి శరీరమున 2100 రూపాయలగలుగెడెను. 1500 రూపాయల క రెస్సి నోట్లుండెను చేతిలో, కాని ఈమెను మన్నింపనిది చివెట్టిపోయినపుడు చేత దమ్మిడిగూడ లేదట. మన్నింప తినే సెనో లేక లేవదీసికబోవు ఆమ్మిచేసిన పాలవాడేతినెనో తెలియదు. కాని పాలవానికి ఆయిదు సంవత్సరములు క తినశక్తునువిధించిరి. 500 రూపాయలు జరిమానా వేసిరి. జరిమానా ఇవ్వనిచో ఒక సంవత్సరము అదనముగ శిక్ష ననుభవించవలెను.

* * *

రైల్వేలోనే తెలిపానులు

చాలమారము బోవు ఇంగ్లీషు ఎక్స్ ప్రెస్ రైల్వేలో తెలిపానులను బెట్టెదరట్లు ఇట్టిరైలు తెలిపానులు ఇదివరకే అమెరికాలోను ఇంగ్లీషు యొన్నట్లు. దెర్రిను హ్యంబర్గు రైలులోనున్నట్లు. ఇది వర్తకులన్న ప్రదేశముగటచే తెలిపాను అనవసర మనుచున్నారు. దీనిని వర్తకులు ప్రజలు మహా ప్రసాదముగ జూచుకొనుచున్నారు.

దెర్రి నులో ఒక ఫలహారపు టంగడిగలదు. ప్రతి బల్ల దగ్గర ఒక తెలిపానును అమర్చిరట బల్లన్నిటికి 1, 2, 3 అని సంఖ్యలను తెఖబెట్టివేసిరి. తన సానమునుండి కడలకనే ప్రాత స్నేహితునితో మాట్లాడుటకుగాని క్రొత్తగా స్నేహమును కలుగజేసికొనుటకుగాని చాల హాయిగ నున్నదట.

* * *

తిమింగిలములు పెండ్లియాడునట్లు. అందులో బహు భార్యాత్వముగూడ గలదనుచున్నారు. కాని డాక్టరు కెంపు గారు ప్రతిరోపులోను తిమింగిలములకు భార్య యుండదనుచున్నారు.

* * *

పక్షులకు బాధలేకుండ మాంసమునకు తగులకుండ ఈకలను పీకివేయుటకొక మరను క్రొత్తగా లండనులో కనిపెట్టిరి. దానిని మొన్న లండనులో జరిగినజంతు ప్రదర్శనములో ఈయంత్రమును ప్రదర్శించిరి.

* * *

యుగంధర పత్రికా పోషణార్థము.
ఏలూరు గ్రేట్ ఇండియన్ థియేటర్ వారిచే
ప్రతాపరుద్రయము.

26-11-27 శనివారము ఏలూరు
యుగంధరుడు:- డాక్టర్. జి. వి. సుబ్బరావుగారు
(తెనాలి)
చెకుముకి:- శ్రీ ముంజులూరు కృష్ణరావుగారు
పేరయ్య, సుల్తాన్:- శ్రీ కందుకూరు అంబికానాథ వరప్రసాదరావుగారు
ప్రతాపుడు:- శ్రీమాన్ సాతులూరు నరసింహాచార్యులుగారు

పాములను
కూరగా వండి వడ్డించుట

వ్యాపారము లాభించుట

టోక్యోలో (జపాను) గ్రీంజా అను ముఖ్యముగ బజారు వీధిలో ఫలహారపుటంగడిని బెట్టి పాములను, గోధురు కప్పలను, తా బేల్లను, కప్పలను కూరగావండి విక్రయించుచున్నారు.

చారలన్న పాములను తిన్నచో 'గ్లాండు' రోగములు, నరముల బలహీనత పోవునట్లు, సాధారణముగ ఆరోగ్యమునకు మంచిదట.

సాధారణముగ బలహీనముగ ఉన్నవారు నత్తలను వండి తిన్న దార్ధ్యము గల్గినవియు అదుకాణములో ప్రకటనములను అంటించిరట.

నగరములో ఇతరచోట్లగూడ ఇట్టిదుకాణములున్నట్లు. కిక్కిరియిన ఆద్రులులో (బరికియున్న పాములనే ప్రాకునట్లు జేతురట. పాములను తిన్నను, ద్రావక గూఢముగ మర్దన చేసి కొన్నను మంచి మం దనుచున్నారు.

ఇందుకై ప్రత్యేకముగా పాములను బట్టువారు పనిచేసి మందులంగడిలోను హోల్డేర్లకు పంపింపు చేసెదరట.

ఈ 'గ్రీంజా' ఫలహారపు దుకాణమునకు నేప్టి రెస్టారంటు అనిపేరు. అతిశుభ్రముగ, నిర్మలముగ నుండును. ఒక నూరు పయ్యోగించిన పక్షులును, గరిటెలను మరితర పనిముట్లను క్రిమి దోషము లేకుండ చేయుచుండురు. ఒక్కొక్క పక్షము ఒక యునై టెడ్ ప్లేట్ను జోలరునుండి 45 డాలరుల ఖరీదుగలదు.

శ్రీ పరమహంస సచ్చిదానంద
యోగీశ్వరులవారు

నవంబరు నెల 26, 27 వ తేదీలందు, తణుకులో ప్రాణాయామపరీక్ష విషయమై పత్రికలలో ప్రకటనచేసిన ప్రకారము దరఖాస్తులు చేరనందున, ప్రాణాయామపరీక్షను నిలుపుదల చేయడమైనది. "జీవబ్రహ్మైక్య రాజయోగ సారామృత" గ్రంథమును రచించిన వైయోగీశ్వరుల వారు 26, 27 తేదీలందు తణుకులో యుండురనియు, నాటి దినములలో వారిని దర్శించవలయుననియు వశేకులు యెదురుచూచుచున్నందున ఆశువు తమై వైయోగీశ్వరులు, ఈనెల 24-వ, తేదీ గురువారమునాడు రాత్రి 8 గంటలకు చెన్నపురిలో మొలుపయ్యెడి 25-వ తేదీ ఉదయమున తాడేపల్లిగూడములో దిగి నాటి సాయంత్రమునకు, తణుకుపోయి చేరబోవుచున్నారు 25-యేదలు 30-యవ తేదీలవరకును తణుకులోనేయుండురు. వైయోగీశ్వరులవారివద్ద ఉపదేశమును బొందగోరువారు, తణుకులో ఉపదేశము బొందవచ్చును. "జీవబ్రహ్మైక్య రాజయోగ సారామృతము" వలయువారు, గ్రంథకర్తవద్ద చేరుగా బుచ్చుకొనవచ్చును.

జొన్నలగడ్డ వెంకటశాస్త్రి,
ఆనందవిలాస, తణుకు, పశ్చిమగోదావరిజిల్లా

నీలుసత్యాగ్రహము

గంగాధరేశ్వరకోయిల మైదానముందు సభ

నిన్ను సాయంకాలము 6 గంటలకు పరుగు వాకంజోనన్న గంగాధరేశ్వర కోయిల మైదానముందు నీలుసత్యాగ్రహ సభ జరుపబడెను. శ్రీముత బులును సాంబమూర్తిగా రగ్రాసనాధిపత్యమును వహించిరి.

అగ్రాసనాధిపతిగారు సత్యాగ్రహ ఉద్యమమును గూర్చి తెలిసికొనవలెనని చెప్పినగరముందును ఇతర గ్రామములందును ఉత్సాహముధిక్కుమనుచున్నది. చెన్ననగరముం దనేక వాయకులు ఈ సభలకు వచ్చుటయేగాక సత్యాగ్రహము జరుపుటకు నిశ్చయించియున్నారనియు ఇతర ప్రదేశములనుండి కాసన సభ్యులు ఇచ్చటికి రానున్నారనియు వారును సత్యాగ్రహము జరిపెద రని చెప్పి అందరిని జేగముగ స్వచ్ఛందనేవాడకములో జేరవలెననది హెచ్చరించిరి.

తరువాత శ్రీయుత వి. యల్. శాస్త్రిగారు తమిళభాషయందు మాచ్చటించుచు నీలువిగ్రహమును ఒక్కరాత్రి ఎవరికి తెలియకుండ పాడుచేయక న్యాయమైనమార్గమున పోరాడి ప్రభుత్వమువారిచేతనే తీయించవలసిన దనియు, దేశమునకు సంబంధించిన విషయములు వచ్చినప్పు డన్ని మతములవారు ఒకటిగా నుండవలెననియు, నీలువిగ్రహమువల్ల భారతీయుల ఆత్మ గౌరవమునకు నష్టము కనుక విగ్రహమును తీసివేయించవలసిన దనియు నుడివిరి.

శ్రీ బులును సాంబమూర్తి గారు తమ ఆంత్యోపన్యాసమునం దిట్లు నుడివిరి. ఈ సత్యాగ్రహయుద్ధము చండకాసనమును సామ్రాజ్యవిస్తీర్ణ కాంక్షయు గలిగిన ప్రభుత్వమునకును, స్వార్థ్యముతోను పట్టుదలతోను దేశ విముక్తికై పోరాడుచున్న భారతీయులకును జరుగుచున్నది. భారతీయులను పరిపాలించుటకు ఇంగ్లీషువారి కేవిధమైన హక్కును లేను.

భారతీయుల స్వపరిపాలనార్హతను పరిశీలించుటకై యేర్పాటుచేసిన రాయలుకమిషను పూర్తిగా బహిష్కరించుటయే గాక మన ప్రతినిధుల దేశమున కంతటకును బంపి పరిశీతుల తెలిసికొని ప్రజల కనుకూలముగ రాజ్యాంగవిధానమును తీయదచేసి దాని వలన బ్రిటిషు గవర్న మెంటుతోపాటు ప్రజాప్రభుత్వమును కూడ జరుపుచుండవలెను. (బ్రిటిషువారిచే తయారుచేయబడు వస్తువులను గూడ పూర్తిగా బహిష్కరింపవలెను. కాసనసభ్యులచే తమ సభ్యత్వమునకు రాజీనామాల నిప్పించి సదరు సలములను ఖాళీగా నుంచవలసినది.

మద్రాసు పౌరు లందరూ నీసత్యాగ్రహ ఉద్యమమున పాల్గొని కాసన తిరస్కారము చేయగల రని ప్రభుత్వమువారికి తెలియజేయవలసినది. అఖిలభారతకాంగ్రెసునం దీఉద్యమమును గూర్చి ఉపపాదించబోవు తీర్మానము నేకగ్రీవముగా నామోదింపబడుటకై వందలకొలదిపౌరులు స్వచ్ఛంద నేవాచళుంగు జేరి జయప్రదముగా కొనసాగించుచు, ఇకనుండి ఉద్యమము తీవ్రముగ నడుపబడును. అందుకొరకు ధనమును జనమును కావలెను. కనుక త్యాగగిలు రందరును ఈ ఉద్యమమునకు పని చేయవలసినది. శక్తికేరివారు ధనసహాయమునై నను జేయవలసినది. శక్తివంతుల లేకుండ నందరు నిష్క్రమ ధనసహాయము జేయవలసిన దని హెచ్చరించిరి.

తరువాత తణుకోపాల చెట్టిగారు మాట్లాడిరి. సభ ముగిసెను.

ఏనగ కావలసినను వెంటనే మా వద్దకు దయచేయుడు!
సవరంబంగారుకు, సీమ వెండికి పూచీనిచ్చెదము.
ఇదివరలో మావద్ద లావాదేవి చేయుచున్న వారికి మే మేమి విశేషముగా తెలుప నవసరము లేదు.
లేనివారు ఒకడసా బేరముచేసిన తప్పక తృప్తివి బడయగల రని మాకు దృఢ సమ్మకము గలదు.
తండ్రివెల్లాసము: ఉమ్మడి రామయ్య శెట్టి, గురు స్వామి శెట్టి కంపెనీ,
"ఉమ్మడియార్" } నగల వర్తకులు, 25 చైనాబజారు రోడ్డు, మదరాసు.
{ తెలిపాన్
{ నెం 28025

కాశ్యోర్రావుగారిపై కేసు

బందరులో విచారణ జరుగుట

(స్వతీయవిలేఖరి)

పిటిషనర్ల సాక్షుల విచారణ

22-11-27

1. కంప్యూటర్ల ధగవంతుల శ్రీరావుపేట, బందరు

నాకు ఆరేకరముల పల్లపురూపున్నది. నాకు వోటు వున్నది. కాశ్యోర్రావుగారికి నా వోటుయిమ్మని పురాణం నూరికాస్త్రీగారు వడ్డమన్నాటి కుశాలామయ్యగారు మన్నన వారువచ్చినారు. వారు రెండుపర్యాయములువచ్చినారు. మొదటిసారివచ్చినపుడు కాశ్యోర్రావుగారికి వోటిమ్మని అడిగినారు. ఆలోచిస్తామనిచెప్పినారు. రెండవసారివచ్చినపుడు కాశ్యోర్రావుగారికి వోటిమ్మని అయిదురూపాయలు యిస్తామని చెప్పినారు.

వి. వి. కె. :- ఈ ఆక్షేపణ వివరములలో చేర్చలేదు.

రా. :- 11-వ ఆయిటమును చూడుడు

వి. వి. కె. :- 11-వ ఆయిటము వివరము లియ్యలేదు.

న్యాయ :- ఆయనను సాక్షి యేమిచెప్పనో చూడము.

రా. :- (సాక్షిగో) మీరు యేమిచెప్పినారు?

సా. :- మా యిష్టమువచ్చినవారికి వోటిస్తాము. డబ్బు అక్కర్లేదు అని చెప్పినాము. జవారుపేటస్టేషనులో వోటు వేసినాను. స్టేషనువద్ద కాశ్యోర్రావుగారికి వోటిమ్మని నూరికాస్త్రీగారు అడిగినారు. వోటిస్తే అనుకున్న ప్రకారం యిస్తామని నూరికాస్త్రీగారు చెప్పినారు. నూరికాస్త్రీగారు కుశాలామయ్యగారు ఆరోజున యింకా చాలమందిని అడిగినారు. పోలింగ్ రోజున నన్ను అడిగినపుడు నూరికాస్త్రీగారు చాలమందిని అడిగినారు.

వి. వి. కె. :- ఈ పాఠము వివరములలో లేదు కనుక యీ సాక్షులను నే నాక్షేపించుచున్నాను.

క్రాస్ పరీక్ష

రెండవపర్యాయము వచ్చినపుడు, కరింశెట్టి వెంకటరత్నం గారి అరుగుమీద వుండగా డబ్బిస్తామని చెప్పినారు. వెంకటరత్నం గారి లిట్టకాలువడవపున్నది. మధ్యాహ్నం రెండు గంటలకు అడిగినారు. కరింశెట్టి వెంకటరత్నం నా మేనమామ. నాతో చెప్పినపుడు అతనుకూడ వున్నాడు. అతనుకూడ కొద్దువచ్చి వున్నాడు. ఇద్దరిలో నాతో చెప్పినది నూరికాస్త్రీగారు. మే మిద్దరము వారిద్దరు మాత్రమే యున్నాము. మేమడగకుండా వారంతిరువారే డబ్బిస్తామని చెప్పినారు. అదివరకు నూరికాస్త్రీగారి నెరుగుదును. అదివరకు అయినను నాకు పరిచయములేదు.

న్యాయ :- మీకు నాకరును యిచ్చినయెడల వారినిగుర్తించి తీసుకొని రాగలవా?

సా. :- తీసికొనిరాగలను కుశాలామయ్యగారిని నేనెరుగను. అక్కడకువచ్చినపుడు నూరికాస్త్రీగారి నడుగగా కుశాలామయ్యగారిని చెప్పినారు. ఇద్దరు వచ్చినారుకనుక వారెవరిని అడిగినాము. కుశాలామయ్యగారు మాట్లాడలేదు. కుశాలామయ్యగారు యెర్రటివాడు అయిన గొడుగుపేటలో వున్నారని చెప్పుతారుకాని స్వయముగ యెరుగనువోట్లు మూడునాలుగు కోట్లకొస్తారనగా వారువచ్చినారు. తరువాత పోలింగువద్ద నూరికాస్త్రీగారు మాత్రమే కనపడినారు. ఆపుడు పది పదిన్నర అవుతుంది. వోటిచ్చుటకు నా ఆంక్షలు నేను వెల్లినాను. వెంకటరత్నం నూరికాస్త్రీగారు మాట్లాడినపుడు నావద్దలేదు. నూరికాస్త్రీగారే ముందు మాట్లాడినారు. రెండవసారికూడా మాయిష్టమువచ్చినవారికి యిస్తామని చెప్పినాను. మొదటి పర్యాయము అడిగినపుడు మేము పుచ్చుకోమన్నాము. కదా తిరిగి యెందుకు అడుగుతారని వారిని ప్రశ్నించలేదు. మా పేటవారు 20 మంది వచ్చినారు. మే మిద్దరము పోలింగ్ స్టేషనువద్ద మాట్లాడినపుడు చాలమంది వున్నారు. వారిపేర్లు జ్ఞాపకములేవు. మా యిట్లు కాశ్యోర్రావుగారి పేటలో నున్నది. రత్నం గంగయ్య మాకు పొంసాయి దాడుడు. వెంకటరత్నం యిట్లుకూడ అక్కడనే వున్నది. రత్నం గంగయ్యను స్మరించుచుంటే, ఆయన క్రింద కనపడలేదు. ఆయనను కొద్దులో చూడలేను. పోలింగ్ స్టేషనుకు విన్నకోట రామయ్యగారు తీసుకు వచ్చినారు. రత్నం గంగయ్యగారి అల్లుడు కొల్లిపర రమణయ్య నాయుడుగారి లేమ్మడు. రామయ్యగారు మీర్జాపురం రాజాగారికి వోటిమ్మని అడిగినారు.

న్యాయ :- నీవోటు మీర్జాపురం రాజాగారి కిస్తామని వాగ్దానము చేసినారా?

మిడ్గెస్ సాండిల్వుడ్ సోపు.

దానియొక్క సువాసన చాలా గంటలవరకు నుండును. 4219

మిక్కిలి పరిశుభ్రమైనదియు, వివేకులచే వెంటనే ఆమోదింపదగిన సోపు యిదియే. ప్రకృతసంబంధమైన చందనపు కొయ్యయొక్క సువాసనను గలిగియుండి, మిక్కిలి గుణకారి నైనదియు చాలా గంటల వరకు మంచినువాసన నివ్వగలిగిన దిదియే. ప్రత్యేకముగా తయారు కాబడి ఉపయోగించువారులకు మిగుల సంతృప్తిగలిగించును.

బజారులందు దీని మాదిరిలు అనేకములు గలవు.

మీరు మిడ్గెస్ సోపునే కావలెనని కోరుడు. శుద్ధమైనదియు, అనాదినుండి తయారు కాబడుచున్నదిదియే.

మిడ్గెస్ మాంచెస్టరువారిచే తయారు కాబడుచున్నది.

కెమిస్టు లందరివద్దను, సోప్టు లన్నింటియందును దొరుకును

వివరములకు :

Post Box No. 313 Bombay.

నకు వ్రాయుడు.

సా. :- రామయ్యగారిలో వాగ్దానముచేసినాను. రామయ్యగారు మావార్లు ముగిసిపట్ కొన్నింటిరు. మరోపాటు ఆయన కాపు. రమణయ్యగారు బ్యాండ్లుగారు రామయ్యగారు అంతా ఒక పార్టీ వారేమా నాకు తెలియదు. వారు స్నేహితులేమాకూడ నాకు తెలియదు. నాకు మల్లబోయలో భూమివున్నది. నాపేర వట్టలేదు. తండ్రిపేర వట్టావున్నది. నే నెవరికి బాకీలేను. ఇద్దరుముగ్గురు మన్నదమ్ములము. మా అన్నకు తొమ్మిదికరములు వున్నది. నాపొం యొకరముకి 8, 10 బస్తాలు పండుతుంది. నూరికాస్త్రీగారు చెప్పినట్లుగ మా పేటలో నివారితో చెప్పినాను. కూనరెడ్డి, రామమూర్తి; అడపాల లక్ష్మయ్యలతో చెప్పినాను. నూరికాస్త్రీగారు రాకపూర్వము రామయ్యగారువచ్చి రాజాగారికి వోటిమ్మన్నారేమా జ్ఞాపకములేదు. దరిమిలా వచ్చినారు. ముగిసిపట్ యెన్నికలలో యెప్పుడు విన్నకోట రామయ్యగారిపక్షమే వుంటాము.

పునర్విచారణ లేదు

న్యాయ :- మిమ్ములను లంచమిస్తామని యెందుకు చెప్పినారు? లంచముపుచ్చుకొనే అలవాటు మీకు వున్నదా?

సా. :- అలవాటు లేదు.

న్యాయ :- వారెందుకువచ్చి అడిగినారు?

సా. :- నాకు తెలియదు.

న్యాయ :- నుబ్బారావుగారికి మీకు అయిదు రూపాయ లిస్తానన్నారని యెట్లు తెలిసినది?

సా. :- నాకు తెలియదు. నుబ్బారావుగారేవచ్చి మమ్ములను అడిగినారు.

2 వ సాక్షి కరింశెట్టి వెంకటరత్నం

మాది కాశ్యోర్రావుగారి పేటకాపురం నాకువోటువున్నది. కాశ్యోర్రావుగారికి వోటిమ్మని పురాణం నూరికాస్త్రీగారు మరియొకరు వచ్చినారు. వారు రెండుసార్లువచ్చినారు. కాశ్యోర్రావుగారికి వోటిమ్మని అడిగినారు. రెండవసారి వచ్చినపుడు, అయిదురూపాయ లిస్తామనియు, వోటిమ్మవలసినదనియు చెప్పినారు. మా పేటలో వోట్లనందరిని అడిగినారు. జవారుపేటలో పోలింగ్ స్టేషనుకు వెల్లినాము. నూరికాస్త్రీగారు కన్నడి వోటిస్తే అనుకొన్న ప్రకారం యిస్తామని చెప్పినారు. అక్కడ నూరికాస్త్రీగారు చాలమందితో మాట్లాడినారు. వోటిమ్మని అడిగినారు 18 యొకరముల పల్లపురూపు వున్నది.

క్రాస్ పరీక్ష

భగవంతుల నా మేనల్లుడు. బెజవాడ స్టేషను కాశ్యోర్రావుగారిని చెప్పినారు. రెండుసార్లు మాయిల్ల కేవచ్చినారు. రెండవదఫా మాయింటి అరుగుమీద నేను భగవంతుల కూర్చోనియుండగా అడిగినారు. అదివరకు నూరికాస్త్రీగారి నెరుగను. పోలింగు

లో వున్నపుడు అక్కడకు వెళ్ళుచుండేవాడు. ఇప్పుడు పింఛకు పుచ్చుకున్నాడు. నూరికాస్త్రీగారు నాతో చెప్పినారు. మేము ఆలోచించి చెపుతానని మొదటిదఫా చెప్పినాను. రెండవదఫా కూడ మేము ఆలోచించి చెపుతామన్నాము. ఆపుడు భగవంతుల మాట్లాడలేదు. రెండవ ఆయనపంగతి కనుక్కోనేలేదు. రెండవ ఆయన, నూరికాస్త్రీగారివెంబడి వచ్చినాడు. నాదగ్గరవుండగా, రెండవఆయన వారెవరో అడుగలేదు. తరువాత వారు యితరులను వోట్లుఅడుగుచుండగా వెల్లినాడు. ఇంకెవరికైనా అడుగుచుండగా నేను చూడలేదు. కాశ్యోర్రావుగారికి వోటిమ్మని యితరులను అడుగుచుండగా నేను చూచినాను. నూరికాస్త్రీగారు జవారుపేటలో యెన్నికదినమున కన్నడినారు. నూరికాస్త్రీగారువచ్చినతరువాత విన్నకోట చినరామయ్య నాయుడుగారు రాజాగారికి వోటిమ్మని అడిగినారు. జమీందారుగారి కిస్తామని రామయ్యగారిలో చెప్పినాము. ముగిసిపట్ యెన్నికలలో రామయ్యగారికి యిస్తాన్నాము. జమీందారుగారికి ఒక్కవోటు యిస్తామన్నాము. రెండవ వోటు వున్న పంగతి యెరుగను. రెండవఆయనను గుర్తించలేను. ఇక్కడ వున్నారేమా చెప్పలేను. జవారుపేట పోలింగ్ స్టేషనుకు 11 గంటలకు వెల్లినాను. నే నొక్కడనే వెల్లినాను. నా వోటు యిచ్చి వెల్లిపోయినాను. ఎవరితోను మాట్లాడలేదు. అందరు వుండగానే నూరికాస్త్రీగారు పోలింగ్ స్టేషనువద్ద చెప్పినారు. జమీందారుగారికిస్తానన్నామని చెప్పి వారికిమ్మటకు వొప్పుకోలేదు. రెండవసారి వచ్చినపుడే రాజాగారికిస్తామని నూరికాస్త్రీగారిలో చెప్పినాము. పోలింగ్ స్టేషనువద్ద అడిగినపుడు మరల నన్నెందుకడుగుతారని చెప్పినాను. మా పేటలో అంతా కాపులే. మాయిట్లు రత్నం గంగయ్యయింటివద్దనే. రత్నం గంగయ్యవచ్చి వెల్లిపోయినాడు. ఆయనకుకొద్దు అమీనా పని. ఆయన నన్ను తీసుకరాతేడు సమ్మతు చేసినారుగనుక వచ్చినాను. మల్లవోటులో నాభూమివున్నది. అది పరధామి. నూరికాస్త్రీగారు డబ్బిస్తామని అందరితోను చెప్పినాను. పేర్లు చెప్పలేను.

పునర్విచారణ

ఎకరమునకు పుట్టి పుట్టికర్త పండుతుంది. ఇంతటితో నేటికీ విచారణ ముగిసినది.

నోటీసు

సెంట్రల్ ప్రావిన్సులో గల బాస్టర్ సంస్థానపు ఆద విలో ఉత్పత్తియగు పేకు ఇతరకలపమున్నగువాటి సాంవత్సరిక ఆదాయములు 11-12-1527, 8-1-1928, 11-1-28 తేదీలందు భోపాలపట్టణము, జగ్ దల్ పూరు, కొంటమెండలగు స్థలములందు ఖసీరంగవేలము వేసి విక్రయించబడును.

W. V. GRIGSON I. C. S.
Administrator, Bastar State, Jagdalpur

ఏలూరు తాలూకా ప్రాథమిక పాఠశాల న ప్రభు మహాసభ

గుండుగోలనులో 20-11-27 సమావేశ మగుట మోతే నారాయణరావు, యం. జుల. సి. గారి

అధ్యక్ష కోపనానము

ఈ పెనభ 20 నేదిన గుండుగోలను గ్రామమున మ-రా-త్రి మోతే నారాయణరావు జమీందారు ఎం. ఎల్. సివారి, యజమాన్యమున, జయప్రదమ్ గ జరిగినది. సభకు వలపురు ప్రముఖులు విచ్చేసిరి. తాలూకాబోర్డు మెంబర్లు, మ-రా-త్రి బంధా విద్యార్థులు పంతులుగారు, భోగరాజు వీర వెంకయ్యపంతులుగారు మొదలైనవారు విచ్చేసి, సభాంతిము వలకు, ఉపాధ్యాయుల కష్టసుఖములు శ్రద్ధతో వినిరి.

సభా యజమాన్యమున, చిత్రవస్తు పదర్శనము (బోధ పకరణములు) గావింపబడెను.

ఏదొక్క చెప్పబడన జనల కివాలోక సౌఖ్యము పరలోక సౌఖ్యమును గలుగునో అదియే ఉత్తమవిద్య. పరలోకవిష మునుగూర్చి యోచించుటకు ఇహలోక యాత్ర సుఖముగా గడు చుచున్నారనడవలెను. ఇహలోక మోక్షార్థమును సుఖముగా పెం చును. శరీరము నాశ్రయించియున్న మనస్సు పారమార్థికము నకు దారిజూపును.

ఇహలోక సౌఖ్యమునకు పరతంత్రత వేరువును. పిన్న వయస్సునందున్న బాలురకు, ఆత్మగౌరవము, దేశభిమానము, స్వతంత్రత జీవనములకు మార్గములను నేర్పటయే ప్రస్తుతకాల మున ఉత్తమవిద్య. నవనీతిమనంబి కివాలోక యాత్ర సుఖముగా గడు చుర మనమునందు మోక్షార్థము నాలు విజ్ఞానబీజములే వారికి దైవభక్తి, నీతి, బుద్ధి వికాసము, నుశీలత మొదలగు ఫలముల నీనాన్యముగా పెరిగి వారు ప్రాథమిక పాఠశాలలో దేశదాస్య విముక్తికై ప్రయత్నించు మహాదాగుణములు వారియందు తాండవించునట్లు నర్పించుట.

విద్యయన వుత్తమ పతనముగాదు. గ్రంథము లెన్ని చది వినను గుణభూషణ మైనయెడల లాభమునకంటె నష్టము నెక్కువ యగును. గుణసహితమైన విద్యవలన విద్యార్థి కృతార్థుడై అతి భారమైన దేశపరకమగువిధిక్యములను నెరవేర్చుటకు సమర్థుడు కావలెను. అందుకు పనికిరానిదియు పట్టుదలను పనుకూర్చుని విద్య వట్టి పాడిచదువు

బ్రతుకునందాస క్రియు, ఆనందము కలిగి, విద్యలేనివాని కంటె ఎక్కువ సుఖముగా సుఖజీవనము చేయకలిగియుండటం విద్యా ఫలము.

నేటిపరిస్థితి లెట్లున్నది? విద్యావంతుడు తనతనసాధార మునకై నిరంతరము భయపడుచు నిత్యదుఃఖితుడై పాట్లచేత బుచ్చుకొని అడ్డమైనవారిని ఆశ్రయించి, సంసారమున చెద్రువుచే తిరుమబడిన భయపునివలె గిజగిజలాడుచున్నాడు. విద్యాసం పత్తివలన వాతనికి జీవనోపాధికడవుకొను మార్గ మేగోచరించుట లేదు. ఇట్టిభయపుల దశముతో దేశ స్వాతంత్ర్యమునకు దలపెట్టుటకు సాధ్యపడునా?

ఒక వేళ ప్రైవేటువైతముపదేశించి నడుమునకు కాకై కోకబిగించి నిలవలెట్టివను, కొట్టెచూచుటతోడనే, కోకవిప్పి ఆశ్చర్యమునకై పరుగెత్తుచున్నాడు. ఇట్టిభయమును పోగొట్టునట్టి విద్యయే విద్యగాని, జనాభాసూక్ష్మముల ప్రకారము తన పేరు మాత్రమునకాది గొలుగుచూ చదువగలిగివిద్య విద్యకాదు. ఇప్పుడు దేశపరిస్థితిని బట్టి, బాలరాయందు దైవోత్సాహమును ప్రబోధ గల విద్యయే భారతమాత వాంఛించు చున్నది.

దేశభిమానియైన గోక్షేపహళయూదు 1911 సంవత్సర మున నిర్బంధవిద్యాస్థాపనమునకై సామ్రాజ్య శాసనసభయందు పల్లిన కృషి ప్రజాభిప్రాయమును తృప్తికరించుటయే, రాజ్యాంగ సూత్రముగా పెట్టుకొనినరాజ్యాంగము వారివలన ఆనాడుతృప్తి కరింపబడినను ప్రజాభిప్రాయము రానురాను అభివృద్ధియై, నివాసం శక్త్యమై, తుదకు ప్రారంభ విద్యావ్యాపనము రా జ్యాంగ ప్రధానసూత్రముగా పరిగణింపబడు కాలమువచ్చినదని దేశమునకై ప్రాణము ధారపోసిన గోక్షేపహళయూది అంతరా త్మకు సందేశము పంపవచ్చును. ఇది నిరంతరకృషియొక్క స త్యవ్రతము. ఇట్లే నేడు మనముత్పాదించు విషయములు పరిహా రబడవచ్చును, నిరాకరింపబడవచ్చును, ఒకప్పుడు నిర్బంధిం పబడవచ్చును. కాని ధైర్యవ్యక్త్యములతో పట్టుబడుటకు పనిచేసి నయెడల సదుద్దేశములన్నియు సత్ఫలితముల నీయకలిపవు.

ప్రారంభవిద్యయే మనతాలూకాబోర్డువారు వ్యవసాయ దారులనుండి 1 కి 0-0-0 నుండి పన్ను నమూనాచేయుచున్నారు. మా ఏలూరు మునిసిపాలిటీలో రు 1-0-0 కి రు 0-1-0 నుండి ఇండ్లపన్ను యెక్కువగా విధించుకొని ప్రారంభవిద్యాదానము నకు ప్రానుకొనియున్నాడు. నేటి ప్రారంభవిద్య ప్రజల ధనము

నుండియే కొనసాగింపబడుచున్నది. దానముచేయు ద్రవ్యదా తకు దాన విధానమందు స్వాతంత్ర్యమునకంటె గవర్న మెంటు వారుగూడ నాన పన్నులనుండి వసూలుచేయు ధనములోనుండి కొంత భాగము మనవిద్యుదానికి కృత్యున్నాడు. ఇప్పుడు మనపటికంటె మనకెక్కువ స్వాతంత్ర్యము లభించినది.

మనకు కావలసిన విద్య యెట్టిది అను విషయమును గూర్చి యోచించుట కవకాశమును యోచింపవలసిన ప్రాజాపన రమును నేతుకలిగినది.

ఇప్పుడు మనపాఠశాలలోనున్న విద్యావిధానము ప్రా శనకాలమునాటి లండనువిద్యా పదానవిధానము. ఈ విధాన మువలన మనదేశముందు విద్య నూటికి 10 మంది నొప్పున మాత్ర మే తయారుగుచున్నను, విద్యావంతుల నిరుద్యోగసమస్య నూ త్కముగానుండునది నూలమై, నేడుబ్రహ్మాండమై, గవర్న మెం టునకును ప్రజలకును భయముపుట్టించుచున్నది. ఈవిషయము ను విచారించుటకు శాసనసభాత్రిత్వములనుబట్టి గవర్న మెం టువారిక కమిటీ యేర్పరచినారు. ఆకమిటీవారు ఓపిఁతో, 1. 1/2 సంవత్సరములు దీర్ఘ విచారణ గావించి రు 5000 ల వ్య యయతో దేశీయ సిద్ధాంతములేవియని వివరుట మొద కతూ హలముగా నుండవచ్చును.

ఆసారాం మాలివి:-గవర్న మెంటు ఉద్యోగములు మి క్కిలితక్కువ. బి. ఏ. పరీక్షయం దు తీర్చులగువారిలోగూడ మిక్కిలి తక్కువసంఖ్యగలవారికిమాత్రమే దొరకవచ్చును. తక్కి నవారికి లభి చవు. ఇక తక్కువపరీక్షలయం దు తీర్చులగువారి విషయము తలంచుటకే వీలులేదు.

పో! న్యాయవాది వృత్తివిషయములో నిరంతరము పెనుగుచుండువారిలో నూటికి 90 మందికి జీవనము గడచుటయే దర్బటముగానన్నదనియు వాస్తవమును నెఱిబుచ్చుచు, బాల కుల కిల్లిదండ్రుల కొకసందేశమును బంపినారు.

మహాళయాలార! మీబాలురకు గవర్న మెంటు ఉద్యో గములు లభించునను ఆశతో, పెట్టిబడిపెట్టి మీబాలకులను ఇం గ్గి ఘోషకాలలలో జదివించుకుడు. గవర్న మెంటు ఉద్యోగములు మిక్కిలితక్కువ. ఏటేట నేలకొలికిగా ను తీర్చులగు విద్యావంతుల కు ఉద్యోగము లెక్కడనుండి కేగలుగును! స్వతంత్ర్యవృత్తి యనుకొనబడు న్యాయవాదవృత్తిగూడ అధిక సంఖ్యాకులకే నిండిపోయినది. కాబట్టి లాకారేతీలల మీవిద్యార్థులను బంపి లాభములేదు "

ఈసందేశము సదుద్దేశముతో బంపబడినది. ప్రతియూర, బి. యల్. పరీక్షనంత జరుపుటకు మహిమన్యములు తాకట్టు పెట్టుకొని నిర్బంధ, జీవనోపాధిసౌఖ్యముగాజనగని విద్యార్థులు కొందఱుండియుండురు.

రైల్వే, పాలకములు, వ్యాపారస్థానములు, ఉపాధ్యా యపదవు లిముచ్చు కొనగలిగినంతమంది నూలుల పైసలవరకు జదివితొసిన విద్యార్థులను పరిగ్రహించినను ఇంక నాతరగతివా దుద్యోగములులేక చిగబడియున్నారు.

ఇటీవల వోకగ్రంథకర్త నూలులపైసలు విద్యార్థిని గూర్చి వ్రాయుచు నాతనికి ఒక సబుబడికిని జరిగిన సంభా వణములో:-

సబుబడి:-నాతో నూలులపైసలు వ్యాసమువాని యెందుకు చెప్పలేను?

వంట:- నెమకు బరఃపురంలో నీయద్యోగ ప్రయ త్నముచేసినప్పుడు నూలులపైసలు మాటచెప్పగానే ఇంగ్లీషు విద్యార్థి పెంకి, ఇంగ్లీషు చదువుకుంటే వంటకుపనికిరాడను చుండగానే, ఆయనచెప్ప తోబుట్టువురచ్చి "ఇంగ్లీషునూలుల వాళ్ళు సిగరెట్లు త్రొక్కుతారు, ఆదు గానన పడలేం" అని స హాయపడ్డది. అంతటితో నీవుచచ్చు బాబూ అని పంపివేశారు. అందు మన ఆమాట మీతో చెప్పి తే వాకరి దొరకవచ్చెవ్వరేదు. అదిగాక, నూల్ ధమునలవిద్యార్థికి పాకశాస్త్రపరిచయము లేదు. ఆచారము లేదుఅనే అపరిచి ఒకటి ఉన్నది. అందు కనీగూడా మీతో ఆమాట చెప్పలేదు.

అగ్రంధకర్తయే నూలులపైసలు నెలబడులో పాకశా స్త్రమొక నిర్బంధపాఠముగా పెట్టువలసినదనియు, అది క్షులం బమునకును చాలాసూకారి యనియు, ఉద్యోగస్థులకు వంట వాండ్రొనకమనియు, స్త్రీలు విద్యావంతులైన కొలది, సమస్త న్యములలో నీసఖ్య పెనుగుననియు, కాబట్టి బ్రీయినెను నూల్కొలోగూడ దానిని ప్రవేశ పెట్టువలసినదియు, ఇందు వలన పురుషునికి స్త్రీతో గల ఒక ముఖ్యమైన పనితొలగు ననియు, అందువలన స్త్రీలకు పురుష నిర్వృధమునుండి స్వేచ్ఛగలుగు ననియు స్త్రీస్వాతంత్ర్యసంరక్షణయన కిది ప్రాముఖ్య సూక్తి మనియు గాంధీమహాత్ముని బ్రహ్మచర్య విధివిధానానికితో స్త్రీస్వాతంత్ర్యమునకు సంపూర్ణత్య మేర్పడు ననియు వాగి యున్నాడు.

ఇది హాస్యము కొరకై వ్రాయబడినను యానిగద్యోగ సమస్యకు ఒక విధముగా నుపకరించు విషయముగా గానవించు చున్నది.

అంగ్లేయు విద్యయొక్క ఆదర్శము గవర్న మెంటు ఉద్యో గము, లేదా మతీయొక ఉద్యోగము. ఈవిద్యాద్యక్తమును మార్చ వలెను. మార్పుకొనుమని గవర్న మెంటు రుద్రసందేశము గూడ వచ్చినది ఇప్పు డేమనెదరు?

ఏవృత్తి అవలంబించినను విద్యవచ్చిన యెడల నావృత్తి మెలకువతో నెక్కువ చాకచక్యముగా లాభవంతముగా చేసికొన వచ్చునను పూర్వాదర్శమును పునఃప్రతిష్ఠించవలెను.

గొప్పవిద్యావంతుడు గావించు వ్యాపారప్రస్థితిజనము వలన వానికేగాక అనేకులకు గూడ జీవనోపాధి యుపసంధు న్నుది. ఆతడు మరణించినను ఆసంపాదన మరణించును.

ఉద్యోగి మరణించిన వాతని తెలివి లేలకగూడ వాని తోముకొనుచు.

అమెరికా దేశమున మోటారుకారులను 60 నేలపెట్టుబడి తో ప్రారంభించిన మోసీఫోర్డు నేడు 210 కోట్లరూపాయల వ్యాపారమున కధికారియైనాడు. ఆతడొక యుద్యోగములో చేరియున్న పక్షమున ప్రపంచమందలి అన్ని దేశములకంటె నెచ్చుతీతములు లభించు ఇండియా వై ప్రాయ ఉద్యోగము చేసినను, యిందులో సహస్రాంశమైనను సంపాదించియుండడు.

అతిడిప్పుడు ప్రపంచమందలి సమస్త దేశములలోనున్న జనకులగూడ తన వ్యాపారమువలన నుద్యోగలాభమును గలిగిం చుచున్నాడు.

గ్రామోభాను గనిపెట్టిన ఎడిసను వంగుడు. నే చా తని విజ్ఞానశక్తిని గొనియాడనివా డెవడు? ఇట్టి ప్రఖ్యాతశక్తి ఆలవడులకు వలయు విజ్ఞాన బీజాంకురములు చిన్న నాటకే నాలువలయును. వానినినాటుటకు ప్రాథమికవిద్యాపాఠశాలలే మూలస్థానములు.

విరూక సుఖమునకు వలయు విజ్ఞానసంపద యిట్లున్నది దేశసంపత్తికి వలయు దేశభక్తి యీ పాకశాలయం దేమైన బో ధింపబడుచున్నదా? యనిన ప్రభుభక్తి కీర్తనలు, బ్రిటిషుదొర తనమువారి వైలవగైరా సౌకర్యములు, బోధింపబడుచున్న నే గాని ఆర్యసంప్రదాయమును డెబ్బపు కప్పలుండవు. పూర్వ ఋషుల చారిత్రములుండవు. శుక్రనీతి గరుపబడదు చాణక్యనీతి కవకాశము లేదు. పెరుగు మజ్జిగాని నీరబల్లనంటి, మనస్సు నందు నాటని, మగ, ఆడగాని, దైవభక్తి పాపభీతిని గలిగించని, విడిచిపెట్టినవంటకే మరపు గలుగించెడు, ఒకవిధమైన దేశభి మానరహితమైన చదువు నేర్పబడుచున్నది.

అచదువులో ఉద్యోగ వాంఛాంకురము లున్నవి. అధికారిని జూచిన గడగడలాడు సిరికి భయమున్నది. ఆకృత్యక్తిని అణగ ద్రొక్కి దేవతల నిరాధారతను నెలకొల్పు, నియత్యాహ బీజాం కుములున్నవి ఇదిదేశపరక సులూకొవు, ఆత్మార్థకములుగావు, ప్రపంచకల్యాణమును గూర్చుకాలవు.

తల, లత, లనుద్రుంచి ఓం నమశ్శివాయ సివనమః అని దైవస్తుతిలో ప్రారంభించవలెను. దేశదరిత్రలు చెప్పవలెను. భిష్ముని త్యాగము, రాముని విత్తవాక్య పరిపాలన, పరశురా ముని నమరవిజయములతో గూడిన దేశదరిత్రలు బోధింపబడ వలెను. అన్యదేశదరిత్రలే చదువమొదలుపెట్టి మన దేశముయొ క్క పూర్వదరిత్రమును చదివించకపోయినయెడల పరులు మన కన్న గొప్పవారన్న భ్రమ మనకునందు నాటుకొని మన మన్ని విధముల తక్కువవారి మను బుద్ధిబలపడి మానుషత్వమును చంపి వేయును. దేశభాషల రూపుమాపితిమా దేశ ప్రజలు నడవీనుగలవలె కానవీనుతురు. అన్ని మంత్రములకన్నను, అన్ని మందులకన్నను, నెక్కువ మహిమ దేశభాషలయం దున్నది. దేశభాషలలోని ప్రతిభిజ్ఞమందును ప్రాచీన సంప్రదాయ సిద్ధమైన దేశదరిత్ర యుమిడియున్నది.

ఒకబ్రాహ్మణ గృహమునకు బోతిమా నవటి యిల్లాలు కొకబాలుని జూచి అబోధవేళ "చదువుచున్నా నేమి" అనుచు న్నుది. ఈఅబోధవేళ అనుపమమునం దెంతవిద్యాదరిత్ర యున్న దో విచారించుడు. "చవుకయితే చల్ల యి నా కొరమను" దైశ్య యువతి పలుకులయందెంతో ఆధిక్యని విరాజిల్లుచున్నది. ఇట్లే దేశభాషయం దనేక సంప్రదాయము కిమిడియున్నవి. ఇప్పు డిప్పుడు మీ బడులలోని విద్యార్థులకు తెలుగు గాదు.

ఉత్తమోపాధ్యాయుడు బాలరకు దేశభాషల పవిత్ర తను బోధపరచి వానియందు భక్తి విశ్వాసములు కుదురుపరచ వలెను. అన్యభాషలయందలి నూతనవిషయములను ఆంధ్రభాష యందు బోధించవలెను.

వృక్షములు మనవే. బాలికశాస్త్రమును బోధించుటకు మనభాషలో శబ్దములు లేవా? మన వృక్షముల పెరులలోనే వానికాస్త్ర మిమిడియున్నది.

బాధితి తగినవిధమున చేర్చవలెను. అందరి కొక్కటే విద్య రసనా! ఒకరికి తెక్కలలో ప్రజ్ఞ అట్టివారిని గణితశాస్త్ర విశ్వాదుని గావించి, అమోఘ కల్పనాశక్తిని ప్రజ్వలించుకొని వానిని ఎడిషనువంటి మహామహునిగా నొనర్చుటకు సదుపాయములు కల్పింపవలెను.

రామానుజమునంటి మేధాశాలి మన యూనివర్సిటీలో యన్. ఏ. పరీక్షలో గృహీతుడు కాలేదు. నిరాకరింపబడి నాడు. అతడు గతించినను అతని నోటుబుక్కులోని విశేషములను తెలిసికొనుట కింక నెన్నో ఇత్యుములు పట్టినవి ఇంగ్లాండు చేకనుందలి ప్రముఖులు చెప్పుచున్నారు.

ఒక్కొక్కటి భావకళ క్రియించును. అతని వలన వేదాది విద్యలను జరిపించి చేకవీరము గావించవలయును.

ఒకనికి కవిత్వాభిరుచియుండును. అట్టివాని కావిద్యాభివృద్ధికితగిన వసతి గలిగించిన నో నాతడు రవీంద్రునివంటి కవి శేఖరుడై దిగంతవిశ్రాంతి కీర్తిని గడించును.

ఒకనికి మొక్కలను పెంచుటలో ఆసక్తియుండును. అట్టివాడు బోనువంటి జీవవృక్షశాస్త్రవేదియై ప్రపంచమున్న బనయవచ్చును.

ఇప్పటివిద్యలో యేదికావలెనో అదిలేదు. పరీక్షితము 75 పాళ్ళు వైద్యుల 5 పాళ్ళు పాఠశాలిక గానుండుచున్నది. వైద్యులైనవారు దేశాభిమానము రసాయనిక శోధన నాళిక యందు దయకర రసమువోసి శోధించినను గానవించదు.

దీనికితోడు ఇంగ్లీషుబడిగాని విద్యార్థులు దుర్బలగుచున్నారు. వ్యాఘ్రముకాలులలేవు. మనోక్పేషిత శరీరకృషియు ముఖ్యవసరము పిన్నవయసున దేశము లొంగినట్లు ముదిరిన వెనుక లొంగదు. మియూరిలో "చిన్నయ్యతాత" అను ప్రసిద్ధుడు వ్యాఘ్రము విద్యగరిష్ఠుడుండెడివాడు. అతని చరిత్ర నూర్తదర్శకముగా బోధింపదగినది. భూగోళశాస్త్రము బోధప్రయోజనవంతము గావించవలెను. తిరుపతిలోని గోపీచంద్రము నూజపిడు సమీపమునందలి మెకా, వెజనాడ ప్రాంతమునందలి బంగారము, కొండపిటి కొండలలోని రంగులు, పాతాళగంగ, వానిని ప్రాచీనయు సాధనములు చేర్చునప్పుడు చాలుగు సదుముట్టి గోపీచంద్రముతో నేలులకులు అర్జించుటకు భృగ్వంశకల్ప లసనట్లు అభిరుచి కల్పింపవలెను.

అతిసుమారు గురుముగల ముద్దుబిడ్డలను తల్లితండ్రులు మిక్కిలి పంపుచున్నారు. అబిడ్డలు పెరిగి పెద్దయ్యె తమ కాలికి చేతికి అక్కరపడుచున్నవి మాతా పితృభక్తి పూతులై తన దగ్గరకును అట్టివిద్యను మీరు బోధింతురనియు గంపెదాకతోనుండును. బాంబుకు దేశాభిమానమును, అత్యుత్తమ విజృంభణమును మాతా పితృభావమును గలిగించలేని చదువు చదువుకాదు.

చదువెట్టిరియో, గురువెట్టివాడో, ప్రాచీనకంపెను మిన్నూర్చుకు నెలబడులిచ్చు, పరిశ్రాధికారుల కంపెను, ప్రహ్లాదుడు చక్కగా చెప్పియున్నాడు.

ఉపాధ్యాయులారా! మీలో సుమారు లక్షపాఠేదు. తాగగలిగురు లక్షపాఠేదు. దేశాభిమానపూరితులు లక్షపాఠేదు. కాని మిక్కిలి విద్యావిధానము గొప్ప పరిబంధకముగా నున్నది. ఇప్పుడున్న సిలబసు దేశకాల ప్రాత్రమైనదిగాదు. దాని ప్రకారము మీరు నేర్చువిద్య, ప్రసంగయాత్రకు అనుపయోగముగానున్నది తీవ్రపాధికి పనికిరాదు.

విద్యార్థులపట్టి పరిశ్రామికమలచైపునకు మార్చవలెను. రత్నగర్భము భారతభూగర్భశాస్త్రమును నేర్పవలెను. వాణిజ్య శాస్త్రమును బోధింపవలెను. ఉత్సాహశక్తిగలిగించి ఒక యొక రమణునివలె 500 రూపాయలు పుట్టించునట్టి విజ్ఞానశక్తిని కేంద్రీకరింపజేయవలెను. అప్పుడు మీపట్లబూర్గుచి పెట్టుట డవు. మీ ఆరోగ్యముచేతను. మీ జీవనము సౌఖ్యవంతమును.

ద్యౌద్వయ పరిపాలన

ప్రస్తుతపు పాఠశాలపై నలుపుగు పెత్తనదారుత్వము యున్నాడు.

గవర్న మెంటువారు, ఇన్ స్పెక్టర్లు, బోర్డులు, మునిసిపాలిటీలు, జిల్లావిద్యా సమితి. ఇందులో బోర్డులు ఇన్ స్పెక్టర్లు సరిగ్గా తరఫుపాలకులు. తక్కినవారు మారకులు. ఈ నిరంతరపరిపాలకులలోని దౌర్బల్యమున ఉపాధ్యాయులు నలుగుచున్నారు.

ద్యౌద్వయపరిపాలన, రాజ్యాంగమున పనికిరానిదై విద్యార్థి భావనయందు పనికిరాదు. ఒక నేపథ్యము యుద్ధయజమానల కొలుపు కొలువనవలెను. అతనికాలముంతయు ఈయిరువురికి వైమ మృదుగలిగించి లాభము పొందుటయందో నిగుపురికనవర్తకడ గుట్టయందో వినియోగించవలయును. పరిశ్రాధికారి సలహానీయ

వచ్చునుగాని వాని ననువర్తించనిపట్లు సహనభావమునో నుండవలెనని విద్యాభ్యాసాదైక్షులు కానించినను ఇంక నీద్యౌద్వయపరిపాలనసమస్య యెలఁపరాగిగావించబడలేదో తెలియకున్నది.

పాఠపుస్తకములు, వ్యాపారము

ఇది యేటేట దుర్భరమునున్నది. పరిశ్రాధికారినుండియూ పనినితొలగించవలసియున్నది. అతడు కాలేజీ, హైస్కూలులందు వలె. (Course) విద్యాభ్యాసపరిమితిని గూర్చియే సెలబసు ప్రయోగపఠనముగాని అసెలబసు గ్రంథమును విక్రయించుట, అందులో ఫలానా గ్రంథములు కొనుమని నిర్బంధించుట మంచి పనిగాదు. ఇందువలన విద్య ఉచితముగ నెప్పబడుచున్నను విద్యాధులకు Indirect taxation' నాయుపన్నువిధించ బడుచున్నది. ఒక ఇన్ స్పెక్టరును కట్టుకొనిన గ్రంథవ్యాపారుడు వేలకట్టు అర్జించుచున్నాడు. ఇందులో ఇన్ స్పెక్టరు గ్రంథవ్యాపారి, స్కూలుమాస్టరు ముగ్గురుగలిసి వీరబాలునిపై దండయాత్రచేడలుచున్నారు. ఇన్ స్పెక్టరు శిఖాముద్రగలగ్రంథము 64 పేజీలది 4 అణాలు విలువమొదలు రు 8 అణాలవరకుండును. బాబారులో నట్టిది అణాకాదారకును. కావున నీగ్రంథశ్రేణుండి బాలురను విమర్శలను జేయవలయును. చేయుటకు సదుపాయములున్నవి. ఇన్ స్పెక్టరు కళానిధిగావున నాతడు బాలబోధకములగు నూతనవిషయములను సేకరించవచ్చును. అట్లు సేకరించినవానిని డిప్రెన్డెన్సుబోర్డునకు పంపి బుల్లిబుగ్గా ప్రభుముద్రముగావించి, అమించివని నిలిచిన పక్షమున బోర్డునుండి తగిన బహుమతి నిబంధి, ఆగ్రంథమును ప్రజలకు విడిచిపెట్టవలెను. దానిని ఇప్పటి నునువితేకమువలె పలువురు ముద్రించి చాకవెలలకు విక్రయించును. మేష్టరుల కమీషను తగ్గును. ప్రయరణ కర్తలకు తంత్రములు తగ్గును. వీరబాలురకు కష్టములు తగ్గును.

ఇన్ స్పెక్టరు, గ్రంథరచనలో బడుచుచేత, యితరగ్రంథముల నిమిత్తపాత విమర్శనాధికారి పదవినుండి తొలగుచున్నాడు. తనప్రయరణ కర్తకు చానుడగుచున్నాడు. తనగ్రంథములు పెట్టని ఉపాధ్యాయుని యెడ కేత్రుత్వమును జూపుచున్నాడు. ఈ చాదరబంధి పడలేక ఉపాధ్యాయుడు వీరకల్ప వానిమీద మాయలేని భారము జేయుచున్నాడు.

ఇదిగాక నిడుటిపుస్తక మీయేడు లేకుండ మార్పుటచే తనాడ ననేకకష్టములు కలుగుచున్నవి. అధికపుస్తకముల పెట్టుబడిగూడ నివారించబడియున్నది. సాంబరీ చదివించగలిగిన న్నిపుస్తకములే పెట్టుటమంచిది. ఏయేటూచినను ప్రతిపుస్తకములోను చెప్పేట భాగములకంటె విడిచి పెట్టుటకు భాగము లేకునగానున్నది. గ్రంథవిక్రయములకు ఇన్ స్పెక్టరుల ద్వారా గ్రంథప్రయరణకర్త లవలంబించుచున్న రహస్యమాన్యములకు శోధించుటకొక కమిటీ ఏర్పాటుచేయవలసిన వ్యవస్థ యేర్పడినట్లు కావలెను చున్నది. ఈవిషయముపై అనకాళము గలిగినప్పుడు కాసరఫలో ఆలోచన పెట్టుటకు ప్రయత్నించెదను. ఆంధ్రరాష్ట్రమున నీపుస్తక విక్రయమువలన ప్రతి సాలన లక్షరూపాయలు వ్యాపారము జరుగుచున్నట్లు తెలియవచ్చుచున్నది.

త్రెయినుకాబడి అనగా ఆర్థికతగలవాడని స్పష్టితలు పొందిన ఉపాధ్యాయుడు, అప్రూవుడు గ్రంథములజూపి తానుండి తనకు త్రెయినుని తోచినగ్రంథమును తన పాఠశాలయందు బోధించుటకు ఇన్ స్పెక్టరు అడ్డుతగులుట పాడిగాదు.

ఇట్లుచేయుటవలన అప్రూవుడు లిస్తునందలి అనేకగ్రంథములు అనేక ప్రాంతములయందు వాని ఉచితముచితవిత్తుతో పెట్టుటకును. ఇందువలన ఇన్ స్పెక్టరు నాణ్యత యించువుస్తక నాణ్యత పాఠశాల నిరంకుత్వము ప్రిడించును. క్రమముగా ఇన్ స్పెక్టరుగూడ పుస్తకవ్యాపారియొక్క తంత్రములనుండి విముక్తుడగును. వీరబాలురకు గ్రంథములు కులభిమైన వెలలకు దొరుకును. పాఠగ్రంథములు పనికివచ్చును. గ్రంథముల పెట్టుబడి తగ్గును.

ఇప్పుడు ఎలిమెంటరీ పాఠశాలలో 5 సంవత్సరములలో చెప్పబడుచున్న చదువు, దేశవాళీపద్ధతి యొప్పున కార్యక్రమ మేర్పరచినచో 3 సంవత్సరములలో నంతకంటె యినుమిక్కిలిగా పూర్తిచేయించుచున్నది. ఒక్కసంవత్సరము బడిలో బడి పెద్దగానుండి అభ్యసించ దగినవృత్తి కనుగుణముగ విద్యను గ్రంథభాండారము నుపయోగించుకొనుచు, ఉపాధ్యాయుని తీరిక పాటు చేతల నుపయోగించుకొనుచు చదివి తరివీటు నొందవచ్చును.

ప్రాథమిక విద్య

ఎలిమెంటరీ పాఠశాలను విశేషించి అత్రవాండ్రుకాపుర మొనరుచున్న చాతలకు విద్యాబోధ యొనర్చినగాని, వారు నేర్చుకొనిన విద్య యుపయోగమునకు రాదు. అట్టివారికొరం పుధ్యాపూర్వము 2 గంటలపాఠములు, సాయంత్రము 5 గంటలవరకు పురాణములు, ఇంగ్లీషు, సుప్రసిద్ధముగాని హిందీగాని చెప్పు సలస లేర్పడవలెను. ఇట్టివి గ్రామములేర్పరచి దారి

జూపిన యెడల క్రమక్రమముగా గవర్న మెంటు గ్రాంటునకు బ్రయత్నింపవచ్చును. స్త్రీలకు స్వత్ర విద్య రాకపోవుట చేతనే, పురుషుల ఉద్యోగము సంకుచిత మొనర్చబడుచున్నది. స్త్రీపురుషు లుభయముల కలిసిగాని, స్వరాజ్యసంరంభము కొనసాగనేరదు. ఇట్టివిద్యా సంసాధనమునకు, అనేక విషయములలో పురోగామియై, ఆంధ్రదేశమునకు వన్నె దెచ్చిన గండుగోలను గ్రామమే అర్హమైనది. నేడే అట్టి సంసాధన మొనర్చినను సంతోషము.

పూర్వోపాధ్యాయుడు

పూర్వోపాధ్యాయునిగూర్చి ప్రాంతమిహుండల ప్రాథమిక విద్యామహాసభయందు తదధ్యక్షులును సుప్రసిద్ధ దేశసేవకులును శ్రీదుర్గిరాల నూర్యప్రకాశరావువంతులు, బి. ఏ., గారు చెప్పినదానినే యిడల చెప్పట యుక్తముగా దోచుచున్నది.

"నానాటికి వస్తువులసార మెట్లు తగ్గిపోవుచున్నదో యుపాధ్యాయుని విద్యాపటుత్వమునూడా నట్లే తగ్గిపోవుచున్నది. పూర్వమున నీబడులలో నుపాధ్యాయత్వము వహించిన వారిలో పండితులు పురాణవేత్తలు జ్యోతిషశాస్త్ర పరిజ్ఞయులు మొదలగు విద్యావంతులుండెరి. వారునేర్చిన విద్యయు పటుత్వముగలదియై ప్రేమరి తరగతి దాటినవారు పురాణములు చదువగలిగియు కొంద రరము చెప్పగలిగియుండెరి. ఇప్పటికాలమున నుపాధ్యాయులలో బెక్కురు పురాణమును చదువనేరనివార లున్నారని మీరు గియవలసినపనిలేదు. తనభావత్రములకు మరణులప్రకారము షడ్విట్టనేరని యుపాధ్యాయులున్నారు. మతవిషయకమగు పండుగ లేయే నెలలోవచ్చునో తెలియనివారును గలరు. గొలుసుకత్తు చదువనేరని వారలనుగలరు. ప్రార్థు, పగలుగాని రాత్రిగాని కట్టనేర్చినవారరుదు. ప్రస్తుతోపాధ్యాయులు గొందరి విద్యావైద్యుల పిల్లులును. ఇట్టియుపాధ్యాయులయొద్ద విద్యనేర్చినవాని విద్యాపటుత్వము వర్ణింప నవసరములేదు. పల్లెబూరిబడిలో విద్యసాంతమైనవిద్యార్థి కొంతవ్రాత యెరుగుబులో తప్ప నితరవిషయముల గొరగా ననాడగుచున్నాడు. అందుచే బుద్ధిమంతులందరు యోచించి యెట్లునూర్చినచో నుపాధ్యాయుడు విద్యనేర్పరగినవాడగునో విద్యార్థి తనకుపచరించువిద్యనేర్చినవాడగునో యావిధాన మిటువంటి సభలు పన్నవలసియున్నది."

ప్రాథమిక విద్యాచట్టము

ఇది ప్రాథమిక విద్యానిర్బంధము గావించబడకముందును విద్యాధికుల నిరుద్యోగపమస్య ప్రజలనెదుర్కొనకముందును గావించబడిన చట్టము. ఇందలి అనేకవిషయములు సవరణ గావలసియున్నవి. ఈవిషయమై విచారణ గావించిన స్టాభాంగారిల్లు ప్రాసియున్నారు.

మన రాజధానిలో నూటికి 90 బాలురును, బాలికలును ప్రాథమిక పాఠశాలయందు జనువుచున్నారు. మనరాజధానిలో ఒక్కొక్క విద్యార్థికు 18-5-9 వ్యయపడుచున్నది. అందులో రు 8-4-4 దొరికిననువారిచ్చుచున్నారు. ఒక విభముగా విద్యవ్యాసించుచున్నను ఇది వాస్తవమైన విద్యకాదు. 1 వ తరగతిలోచదువు 100 గురిలో 5 వతరగతికి చేరువారు 8 మాత్రమే కానుండుచున్నారు. తక్కిన 97 గురి కొరకు వ్యయపెట్టబడిన మొత్తము వృధా. వారాచదువును మరచి పోవుచున్నారు. స్త్రీల కాచువు బొత్తుగా పనికిరాకున్నది.

జిల్లా విద్యాసంఘములు

ఇవి డిప్రెన్డెన్సు కలెక్టరు ఆఫీసు రెవెన్యూబోర్డు ఆఫీసులవలె నిష్ప్రయోజనమైనవి. వాని ధర్మములవి నెరవేర్చుటలేదు. నిజముగా నెరవేర్చుటకీప్రతిపరిస్థితులు మారవలెను. రాజధాని యెన్నికలలో దానినిగూడ ఓటరులబుబ్బు యంత్రములుగా నుపయోగించుకొనుచున్నారు. ఇవి తాలూకాబోర్డు ప్రసిడెంటును కానందలేవు. ఎడ్యుకేషనుల ఆఫీసును ఆదపు చేయలేవు. ఈ సంఘములను రద్దుచేసి దానికనువ్యయముతో గ్రంథాలయములు స్థాపించుటమేలు.

ప్రారంభవిద్య

ప్రారంభవిద్య ప్రజల ఆధీనముం దుండవలెను. ఈ విద్యావిధానము నేర్పరుమటకు గవర్న మెంటువారు సలహానీయవచ్చును. ప్రజలకు స్కూలుయొక్క వ్యయమునబట్టి యేటేట కొంత ధన మియ్యబడవలెను. ప్రధానోపాధ్యాయుడు నూతన వ్యవసాయమునగూడ బోధించుటకు సదుద్దేశ్యే తని ఆదివారములు గ్రామపునర్నిర్మాణమున కార్యమున కుపయోగించునట్టి అవకాశముగలిగి యుండవలెను.

త్రెయినింగుపాఠశాల

ఇప్పటి త్రెయినింగు పద్ధతిలో కండుగొప్ప లోపములున్నవి. 1. త్రెయినింగునకు చేర్చుకో నుసారిని ఎన్నుకొనుపద్ధతి. 2. త్రెయినింగుచేయబడు విషయములు. ఉపాధ్యాయునియందు గ్రామములకును, విద్యార్థులకును, ఇన్ స్పెక్టరుగవకుగూడ గౌరవమును పురికొల్పు విద్యాసముద్రు నుపాధ్యాయుడుగా నుండవలెను. ప్రారంభవిద్య నిర్బంధమును, సంపూర్ణముగావించుట కుద్దేశించినప్పు డందలి యుపాధ్యాయుడెదులకు తగినవాడుగా నుండవలెను.

బాలర కాజన్ము సీరముగానిల్లు బీజాంతురములను, చల్లువు కాది ధలమదయే. ఇచ్చట నేర్చుకొనిన సంస్కారములే దేశాభ్యుదయమనకను, ఆత్మశక్తి విజృంభణమనకను తోడుపడవలెను. కావున ఉపాధ్యాయుడు సకలక్షణవిరాజితుడై, శుభ్రమైన ఆంధ్రభాషాస్వరణముగలిగి, సకల శాస్త్రపరిజ్ఞానమును వినయవివేకసంపదలుగలిగి, చుట్ట, బీడి, సిగరెట్టు, ముహూపాది దుర్వ్యసన రహితుడై, పాఠశాలయందలి గ్రంథభాండారములోని విషయములను విప్పి అర్థముచెప్పగల సమర్థుడుగానుండవలెను. కొంచెమిందుమిందు ఆంధ్రవిద్యార్థి పరీక్షయందు దుర్భిల్లుడయి, స్కూలుభయము ఇంగ్లీషుజ్ఞానముగలవాడైయుండవలెను. లేక దొరకినవానినెల్ల తక్కువనగాములు (మాక్కులతో) ఎట్లో పాఠ్యసయన వానినెల్ల, దుర్వ్యసనలో అందైనను, అధికారబలమున, పాఠశాలలో ప్రవేశపెట్టినయెడల, 20, 30 వత్సరములలో దేశమందు ఆర్యసాంప్రదాయము నశించి, ఆంధ్రత్వ మడుగంటి, చైతన్య విహీనమైన చేర్రాలు అనాభా విద్యప్రబలును.

మహాజనలారా! మీవాగ్ధ్యమును, బంధువుడని క్రొత్త వక్షిలనకప్పుటకు సాహసించురా! కలమువాడని సామాన్యవక్షిలన వక్షిల్తురా? శిష్యావరమునట్టివకాల్ల నామా నిత్తురా! మీ దృష్టిలో ఆ సమర్థుడగు వాని కిత్తురా! ఇయ్యది. సమర్థుడగు వాని కేయిత్తురు. ఆక్కడ కులజాతి వివక్షతలతో పనిలేదు. మీవాగ్ధ్యము యొక్క గలుపే మీ ఆదర్శము. అట్లే మీకుడైనము పరిసాదించిన వంశాంతురమును, మీ ఆస్తికిని, పోషణకును బాధ్యుడగు, మీ బాలసకి వానియొనర్జీవ ముకరింపవలసిన విహికాపరబోధ నోసగుటకు పామాన్యని నియమించుట కెట్లాప్యకొందురు? మీరు ద్రవ్యమొదలగునన్నియు. ఖిమాద్రవ్యము మీ బాలరవిజ్ఞానాభివృద్ధికి తోడ్పడునట్లు చూడవలసిన బాధ్యత మీయందున్నది.

ప్రవేశపరీక్ష

గవర్నమెంటువారి పరీక్షకు ప్రైయినింగు పాఠశాలలో చదువురానివారిని గైకొని, 2 సంవత్సరములు చదువుచెప్పుచున్నాడు. ఇది అక్కరమాలినపని. ఇందుకు బదులుగా, గవర్నమెంటువారు ప్రవేశపరీక్ష యేర్పరచి, దానిని, స్కూలుభయములను పరిహారముగా పెట్టి, దానికి చదువవలసిన పాఠపుస్తకములను సేర్పరచి ప్రైయినింగు కాబడగోరువా రా ప్రవేశపరీక్షకు చుకుముకట్టినచి అందులో నుత్తీర్ణులైనవారిని ప్రైయినింగు పాఠశాలలో చేర్చుకొని, చదువుచెప్పినవారుగాన వారిని, జీతపు బిల్లులు వ్రాయుట, కరెన్సీ డెన్సు, బోధనాపద్ధతులను మాత్రము 3 సంవత్సరముపాటు గరపి, బంపినయెడల ఇప్పటికంటె తక్కువ వ్యయముతోనే పేటల అనేకులు, అర్దులు పాఠశాలోపాధ్యాయులు తయారగుచుందురు.

ఉపాధ్యాయుల జీతములు

ఉపాధ్యాయుడు నిశ్చితగానుండుటకు ప్రస్తుతపు జీతము లింకను అభివృద్ధి గావించవలెను. నె 1 కి రు 30 లు కనీసజీతములుగా నండవలెను. దసరావచ్చుబతుకు అనన్యాయమునలెను. ఇందువలన బాలరకు ప్రాచీన సంప్రదాయ మేర్పడును. ఊరివారివలన బహుమతి నందుటకై ఉపాధ్యాయు డూరివారికి తలలో నాలుకనలె మెలగును. ఊరివారికి గూడతమబాలునికై యే పేటలమకుతో చిన గురుకట్టు మిచ్చుట యొక మనోహరమగుదు. ఇతరులపాడు గ్రామములకుగూడ బాలరను గైకొనిపోవుట గూడ ఒకవిధముగానుంచిదే. ఉపాధ్యాయుడు పుస్తకముల కొనుగడనుకూడ, బాలరసంజీయ పుస్తకవ్యాపారిసంజీయ భనసంగ్రహము గావించుటకంటె, జాతీయపదతిని గ్రామముల బోధార్యమును మారగొనుట ప్రశస్తము. మనతాలూకాబోర్డు స్కూలుమాస్టరులకు జీతములు పరిమితములకందుటలేదని తెలిసి విచారించగా ఉపాధ్యాయులు పంపవలసిన జీతముబిల్లులు మున్నగునవి సరిగాపంపబడక పోవుటయు, అవిచెప్పవలసిన ఆగవలసి వచ్చుట యొక కారణముగా తెలియవచ్చినది. ఉపాధ్యాయు లిట్టి నిండుల కవకాశ మొయకుండురుగాక!

ఉపాధ్యాయులారా! ఇక నొకసంగతిచెప్పి ముగించెదను. కలకత్తావిశ్వవిద్యాలయ కమిషనునకు అభ్యర్థకుడుగా వచ్చిన సాడగుగారు మనదేశమందలి అనేకకాలేజీలను జూచి జూచి ఎక్కడను, ఉత్సాహపూరితమై ఆంధ్రమున వికాసము తెచ్చిన ముఖ్యరవిందముతో కెవ్వునకేకచేసిన బాలుడిండు తనకు కానవినలేదని చెప్పియుండిన వాక్యములు, నేనింగ్లాండులో నున్నప్పటికి ఆంధ్రవిద్యాలయముల ఉన్నతస్థితిని జ్ఞప్తికి తెచ్చుచున్నవి. ఇంగ్లాండుదేశములో గవర్నమెంటునకువచ్చు లాండు చెవిన్యూలలో సగముపాటు ప్రత్యేకముగా విద్యకొల నుపయోగించుచున్నారని, అనతిఉపాధ్యాయులకి రు 250 జీతము. ఇనటిసంగతి మీకు తెలిసియేయున్నది. అనటిచదువు రాజ్యములు

సంపాదించుటకు ఏలటకును పనికివచ్చుచున్నది. ఇనటిచదువు కూటికిని గుడ్డకునుగూడ అక్కరను రాకున్నది. ఎన్నడైన చైనా యాత్రికుడు వచ్చిన విద్యాలయములనుండి మరల పల్లెటూరు నందు జూచు భాగ్యముకలుగునా? రానుకృష్టాశ్రమమువంటి విద్యాసంస్థలు పతివల్లభారపడిపింపబడు కాలమువచ్చునా! భారతంపా! జగజ్జననీ! ప్రజలయందు శైశ్వోత్సాహములు కల్పింపుము.

హిందూయువతి శరణాలయ కార్యనిర్వాహక సభ
ది 19-11-1927 సంగ్రం శనివారం మధ్యాహ్నం 2 గంటలకు ఆంధ్రప్రదేశ్ భవనముందు మహారాజశ్రీ, శిశోదాస కాశీనాథుని నాగేశ్వరరావు పంతులుగారి ఆధిపత్యమున సమావేశమై కమిటీసభ్యు లొనర్చిన తీర్మానములు.

1. శరణాలయ వార్షికోత్సవమును 1927 సంగ్రం డిశంబరు 10-వ తేదీని జరుపుటకు నిర్ణయించడమైనది.
2. దివాన్ బహదూర్ జి. వెంకటనారాయణ నాయుడు కార్పొరేషన్ కమిషనర్ గారిని వార్షికోత్సవమునకు అధ్యక్షునిగ కోరుటకు తీర్మానించడమైనది.
3. కార్యదర్శివ్రాసిన నివేదిక నంగీకరించి అచ్చునకెచ్చుటకు నిర్ణయించడమైనది.
4. శ్రీమతి వి. కమలాక్షమ్మగారిని కార్యనిర్వాహక వర్గమున సభ్యురాలగ ఎన్నుకొనడమైనది.
5. 1927 సంగ్రం అక్టోబరు నెలఖరనరకు జరిగిన యక్కంటు ఆంగీకరించడమైనది.

1927 సంగ్రం జనవరి మొదలు అక్టోబరునెలఖరనరకు అయిన ఆదాయవ్యయపట్టిక.

జమ				
విరాళములు	1862	0	0	
నెలవందాలు	251	0	0	
ఇన్వెంటరీన బాకీలు	672	8	7	
యితరరాబదులు	25	8	0	
పత్రికానుడి	72	0	0	
మొత్తం	2982	11	7	
ఖర్చు				
ఇంటి అద్దె దీపములు	782	6	0	
వస్త్రములు	94	4	8	
సేవనరి	8	5	6	
పోస్టేజి	7	4	0	
విద్యుత్తు	125	9	0	
పనివాండు	151	10	0	
తీర్చినబాకీలు	404	9	11	
ప్రచారప్రయోగాలకు	465	14	6	
భోజనపదార్థములు	392	12	5	
మొత్తం	2982	11	7	

(సం) కా. నాగేశ్వరరావు,
అగ్రాసనాధిపతి.

గుంటూరు జిల్లాబోర్డు

గుంటూరుజిల్లాబోర్డు ప్రెసిడెంటు ఎల్వెన్ 5-12-27 తేదీన జరుగుటకు ప్రస్తుతిం అక్టోంబు జిల్లాబోర్డు ప్రెసిడెంటు గారైన నాగేశ్వరరావుగారి పంతులు గారు 14-11-27 తేదీన డిస్ట్రిక్టు బోర్డు మెంబర్లకు అందరికి నోటీసులు జారీచేయించి యున్నారు. అభ్యర్థులుగా మహారాజశ్రీ బాగల్లమాడి కుప్పస్వామి చాదరిగానున్న దివాన్ బహదూరు యతిరాజులు నాయుడు గారును పోటీచేసేట్లు కనుపడుతుంది. యతిరాజులు నాయుడుగారును వారిపార్టీ వారు కొంచున్నకలిసి 28-11-27 తేదీన ప్రెసిడెంటు యల్వెన్ జరుపవలసినదని 15-11-27 తేదీన అక్టోంబు ప్రెసిడెంటుగారికి తెలుగు పంపినారు. అదనరక 5-12-27 తేదీ ఏర్పాటుచేసి నోటీసులుపంపించి యున్నందున సరకునాయుడు పార్టీవారి కోరిక ప్రకారం 28-11-27 తేదీన మీటింగు పెట్టుటకు ఏలులేదని తెలియజేసినారు యతిరాజులు నాయుడుగారు అక్టోంబు ప్రెసిడెంటుగారు 5-12-27 తేదీ ఏర్పాటుచేయబడిన నోటీసుకూడా 14-11-27 తేదీన తీసుకొని యున్నారు. యిట్టిసితితో నాయుడుగారి పార్టీకి పనిచేయుచున్న పార్టీకి లక్ష్యవ్యయ పంతులు గారు 26-11-27 తేదీననే ప్రెసిడెంటు యల్వెన్ మీటింగు జరిపి సంగీతవర అక్టోంబు ప్రెసిడెంటుగారైన సింహాచలంపంతులుగారికి వుత్తరం వ్రాసినారు. ఆ ప్రకారం పనిలేదని జవాబు యిచ్చియున్నారు. అందుమీద నాయుడుగారి పార్టీ వారు ప్లీడెడ్ వర్గమున

హాజిరిమై తిరుగు చున్నట్లు నాడుకగా వున్నది. బహుశా నాయుడుగారి పార్టీకి మెట్టె లేనందున గెలుపు కలుగదనే అభిప్రాయంతో తెంపుచేసుకొని 5-12-27 తేదీన ప్రెసిడెంటు యల్వెన్ జరుగకుండా అడ్డుకలుగచేయువలె నని అనేకప్రయత్నములు చేయుచున్నట్లు నాయకు గలరు. కుప్పస్వామి చాదరిగారి పార్టీని మెంబర్లను తిరుగదీయ వలెనని అనేక భగీరథప్రయత్నములు చేయుచున్నార గాని సఫలము కావడంలేదు. కుప్పస్వామి చాదరిగారికిని యతిరాజులు నాయుడుగారికిని అన్ని విషయములలో చాలా తేడా వున్నది. యిజిల్లాలో కుప్పస్వామిచాదరి గారు పెద్ద భూస్వామి. ధర్మాత్ముడు. చాలామంచివాడు. అన్ని పార్టీలకు అనుకూలముగా పావలె నని ప్రయత్నము చేయు సాత్వికగుణము కలవాడు. యతిరాజులు నాయుడుగారు యిజిల్లా కౌన్సిలరుగా కాదు. గుంటూరుకు పొగాకువర్తకుడుగా వచ్చి మాజమంత్రి రామారాయణంగారి సహాయంతో 7 సంవత్సరములు డిస్ట్రిక్టు బోర్డు ప్రెసిడెంటుగా పనిచేసినారు. ఈయనకు యిజిల్లాలో భూములు లేవు. డిస్ట్రిక్టుబోర్డు ప్రెసిడెంటు అయిన తరువాత గుంటూరులో ఒక మేనేజర్ కట్టినాడు. రయితులకు అన్ని విషయాల అపకారం. చేయుటకు తనవోలు వుపయోగించినవాడు గాక డిస్ట్రిక్టు బోర్డు మెంబర్లు బాగా ఆలోచించి కుప్పస్వామి చాదరిగారికి తమ ఓట్లు యిచ్చేదరని నమ్ముతాను.

(యధార్థవాది)

బంగారువెండివగైరా ఏలంనోటీసు

తిరుమల తిరుపతివగయిరా దేవస్థానములలో 1927వ సం॥ సెప్టెంబరునెల మొదలు 1927వ సం॥ అక్టోబరునెల వరకు వచ్చిన బంగారు వగైరావస్తువులు యిదిగవ కనుపరచినవాటిని 1927వ సం॥ డిశంబరునెల 5 వ తేదీ సోమవారం నగలు 12 గంటలు మొదలు తిరుపతి దేవస్థానం ఖజానావద్ద ఆదినమున్న తరువాత యేలం వూర్తి అయ్యేవరకు ప్రతిదినము అదేవేళకు ప్రారంభించి యేలంవేయబడును. యేలంలో నవాలుచేయకొరుపారు దేవస్థానం కచ్చేరిలో ముందుగా రూ 100-0-0యలు ధరావత్తుకట్టి యేలంలో నవాలు చేయవలసినది. యేలములో నవాలు ఖాయపరచబడిన విషయమునుగురించి శ్రీవిచారణ కర్తలువారి మంజూరు పుత్తరపు సాదరైనతేది లాగాయతు 30 దినము లలోపల నవాలుమొత్తమును చెల్లించి లాట్టును పుచ్చుకోవలయును. అట్లు వాయిదాలోపల తీసుకొననియెడల వాయిదామీరిన తేదిలగాయతు 30 దినములవరకు న॥ లాట్టును, అమానత్తులోవుంచడమగును. అట్టిరోజులకు దినం 1-కి లాటు 1-కి రూ 2 యలు రెండు రూపాయలు జరిమాన చెల్లించి లాట్టు పుచ్చుకోవలయును. అందుకు తప్పినయెడల న॥ లాట్టును మరుయేలంవేయించి అందుచే దేవస్థానమునకు కలిగేనష్టమును క్రమప్రకారం అనల్ నవాలుదాన వద్దనుంచి వసూలుచేయబడును.

కొన్ని నగలు వేరు వేరుగా ఏలంవేయబడును.

- (1) బంగారు ధపా 1-కి 30 తులవంతున 1245
  - (2) బంగారు నాణ్యములు లాటుగా రకములు 8
  - (3) వెండి ధపాకు 1000 తులవంతున 8395
  - (4) వెండినాణ్యములు లాటుగా రకములు 2
  - (5) హాల్మీరూపాయలు రు॥ 18596
  - (6) తేగడరూపాయలు ధపాకు 1000వం॥ రు॥ 2577
  - (7) తేగడపైసాలు వకలాటుగా రు॥ 296
  - (8) తాంబ్రము ఒకలాటుగా శేర్లు 1270
  - (9) రాగివగైరా పాత్రలు వకలాటుగా శేర్లు 365
  - (10) వస్త్రములు వగైరాలు
  - (11) కర్పూరమువగైరా జనికి చిల్లరసామానులు దేవస్థానం ఆఫీసు } వై. శ్రీ మహాంతు
- 6వవత్తి 19-11-27 } ప్రయాగదాశిశివారు
2014 విచారణకర్తలువారు.

కమ్యూనిస్టు కార్యనిర్వాహకసంఘ సభ

కమ్యూనిస్టు కార్యనిర్వాహకసంఘసభ చాదరీ లాజ్ కి హాజరయినవారు, (పెన్సిడెంటుగా రిగి నుతక్కి రామశేషయ్య చాదరీగారు అనివార్యములను కారణాంతరములచే రా లేకపోవుటవలన వైసు (పెన్సిడెంటుగా రిగి జంపాల సాంబయ్యచాదరీగారి ఆధిపత్యమున జరుపబడెను. ఈ క్రిందిఃభూమి హాజరైరి. (1) జె. సాంబయ్య (2) ఎ. రామనాథం (3) జి. శ్రీహరి రావు (4) యెన్. వి. కృష్ణయ్య (5) ఎ. ధర్మరావు (6) కె. సత్యనారాయణగార్లు. ఈ క్రింద తెలుపబడిన తీర్మానములు ఏకగ్రీవముగ ఆమోదించబడెను.

(1) ఈ సభవారు, శ్రీమతి ఆత్మభూ రాజేవిగారియొక్కయు, ఎన్. అనంతరామయ్య ఎం. వీ. ఎల్. సాంబశివరావు, పి. రంగయ్య, యలమంచిలి వెంకట్రామయ్య (మెడికల్ విద్యార్థి) హాజరయితే ఈ రాసుకేంద్రం వుగారి మేనల్లుడుగార్లయొక్కయు, ఆకాలవరగాముల కెంతయు-గదులు, వారికుటుంబములను సావధానిని తెల్పుచు వారి ఆత్మలకు కాంతి గల్గుగాకయని కోరుచున్నారు.

(2) వైసు (పెన్సిడెంటుగారి రాజేనామాను యీ సభవారు అంగీకరించడమైనది.

(2) చింతమనేని శివరామయ్య బి. ఎ. గారిని వైసు (పెన్సిడెంటుగా నుండవలయు నని కోరుచున్నారు.

(4) కార్యనిర్వాహక సంఘసభలో, భాగీ యయినవి. విచ్చయ్య, సి. హెచ్. శివరామయ్యగార్ల సభ్యత్వములను, ఎన్. విరాస్వామి, టి. యస్. (ప్రసాదరావు బి. వీ గార్లను యెన్నుకొనడమైనది.

(5) ఈ సభవారు, యీక్రింద తెలిపినవార్లను, 'ఫారిన్ అండ్ ఇండియన్ యూనివర్సిటీస్ బ్యూరో'కు సభ్యులుగా వుండి, విదేశ, స్వదేశ విద్యార్థులయితులలో చదువ దలంపున యవకములకు సలహా నొసంగి సహాయము చేయవలయునని కోరుచున్నారు.

(1) వి. రామకృష్ణచాదరీగారు వి. సి. ఎన్ (2) వి. వెంకయ్యచాదరీగారు ఎం. వీ. బి.ఎల్. బాగిప్పరు (3) వి. విచ్చయ్యచాదరీగారు బి.ఎ. (4) పి. జి. కృష్ణగారు ఎం.ఎస్.సి. (5) యం. బాపిశిషుగారు ఎం. ఎన్. సి. (6) యన్. జి. రంగాగారు బి.వి.కె. (7) త్రిపురనేని నూర్యాజీరావు, బి. వీ. గారు.

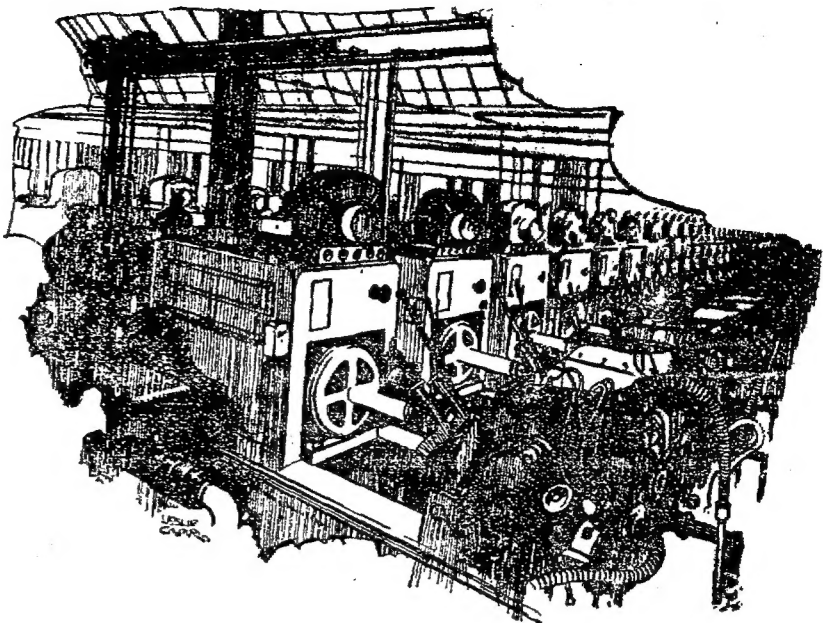
యన్. జి. రంగాగారు, త్రిపురనేని నూర్యాజీరావుగారు, కార్యకర్తలుగా నుండుటకు కోరడమైనది. ఈ కార్యకర్తలు అవసరమని తలచిన సభ్యులను కో-ఆర్డినేటుకొనవచ్చును.

(6) ఈ సభవారు, డిశంబరులో జరిగనున్న కాంగ్రెస్ వారములో, చందాలు వసూలుచేసి, గ్రామ పునర్నిర్మాణమునకై ఆ వైకమును వినియోగించుటకు కోరడమైనది.

(1) ఎన్. రామస్వామి (2) అ. శివయ్య (3) సి. హెచ్. భావయ్య (4) కె. సూర్యవారాయం (5) వి. వెంకట్రావు (6) కె. నూరయ్య (7) కిక్కిన వెంకటరత్నం (8) బొల్లిని మనవాలు చాదరీ (9) కొమ్మారెడ్డి పట్టాభిరామయ్య (10) అదునుమిల్లి గోపాలకృష్ణయ్య (11) అదునుమిల్లి లక్ష్మయ్య (12) గడ్డ రంగయ్యనాయకు (13) కాజి వెంకట్రామయ్య (14) పర్వతనేని భూమయ్య (15) పాములపాటి వెంకటకృష్ణయ్య (16) గొట్టిపాటి బ్రహ్మయ్య (17) మాగంటి బాపిశిషు (18) కె. చంద్రమౌళి (19) ఆచకపూడి రామనాథం (20) చింతమనేని శివరామయ్యగార్లను కమ్యూనిస్టుసభ్యుల లంఘింపున గోగి నేని రంగనాయకులగారున్న కె. చంద్రమౌళిగారున్న బాయింటు సెక్రటరీలుగా నుండ ప్రార్థించబడుచున్నారు. వైసుదాసారీంప బడినవారితో సంప్రదించి సెక్రటరీలు జాతీయవారమున నిర్ణయింపవచ్చును. ఈ జాతీయవారసభ్యుల సందర్భములో వారిలో విజ్ఞప్తినికూడ పంపవచ్చును. ఈ జాతీయవారమునకు హయా భిక్షులకుగాను ముప్పదిరూపాయల మొత్తము హంబూరు చేయబడినది.

(7) విద్యావిషయక చర్యసంఘముల నేర్పాటుచేయుటకు గోగి నేని రంగనాయకులు చాదరీగారి కధికారియిచ్చుచు అందుండి తెలుల మహాగళకరులను వ్యాసములను ప్రచురపరచ కమ్యూనిస్టులకు సహజమున వరువులుకాను, సతివత్సరము ఏప్రిల్ ముగిసినచున తేదీలోగా పంపవలెనని కోరడమైనది. ఈ ప్రకటనలకు ప్రతిస్పందనలు గల రూపాయలు యిచ్చుటకు గోగి కరింపబడినది.

(8) దరఖాస్తులను పరిశీలించి వీధి కమ్యూనిస్టులకు వేసవముల నిచ్చుటకు ఈ క్రిందిసభ్యులతో ఒకసంఘ మేర్పరచబడినది. ఎ. లక్ష్మయ్య బి.ఎ. బి.ఎల్. సి. హెచ్. శివరామయ్య

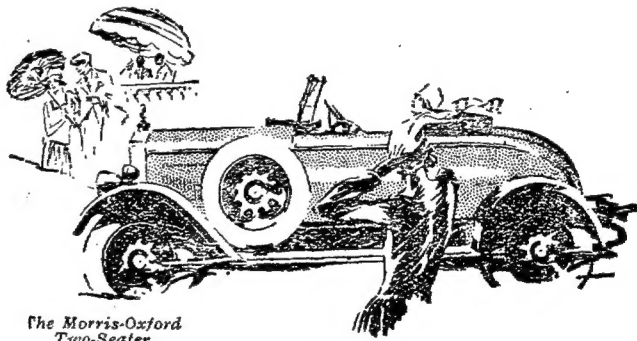

ఐరోపాదేశమందు ప్లాంటు పరీక్షలలో చాలా నాణ్యమైన దని విశదీకరింపబడినది

నూపర్ టేటిక్ డిగ్రీ ప్రకటనయందు పయోగించుట చాలా కష్టపాథ్యము. కాని దానియొక్క సరియైన విలువను మారిస్ ఇంజన్ టెస్టింగు ప్లాంటు పొందుట కర్తవ్య గలది. వీలవనగా ఐరోపాయందు తయారగు ప్లాంటులలో కెల్ల చాలా సర్వోత్కృష్టమైనది. అన్నిటి యొక్క తలయములో రోజుకు 17 గంటలు పనిచేయు 50 ఎల్.కె. టి. డైన మోటరు వెహిక్లు గలవు. అందువలన మారిస్ ఇంజన్ సరియైన ప్లాంట్లకు చేకవని దృఢపరచుచు కలుగువలెను సరిచేయుచుండును.

అదియును గాక నిత్యము మారిస్ మోటార్లయొక్క యింజన్ రిసర్చ్ డిపార్టుమెంటు వారిచేత క్రాత్తక్రాత్త విషయములను కనిపెట్టబడుచుండును.

మారిస్ మోటారు కొనినవానికి ప్లాంటును గురించి అంతగా విచారించవలసిన పనిలేదు. స్వంతదారునకు కావలసినది సరిగా చాలాకాలమునకు పనిచేయుటయే ఇంతిస్వల్పవెలలో ఎక్కువ సౌకర్యముల నివ్వగలుగున దిదియే.

MORRIS

The Wheel of the World

ADDISON & Co. Ltd.,
Mount Road. MADRAS.
ASPERWALLS & Co. Ltd.,
CALICUT.

కె. సత్యనారాయణ జి. శ్రీహరిరావు యన్. వి. కృష్ణయ్య గార్లు. శివరామయ్యగారి రిసంఘమునకు కార్యదర్శిగా గియి మింపబడినారు. వేతనము లివ్వబడిన విద్యార్థుల పేర్లను ఆంధ్ర దినపత్రికలోను సమదర్శిలోను ప్రకటింపగోరుచున్నారు.

(9) పేదకలపూడి వాస్తవ్యులకు చదువవాడ నాగభూమాయు చాదరీగా వీధి కమ్యూనిస్టులకొరకై దీపావళి వ నూళ్ల సందర్భమున చేసిన సహాయమునకై వారి కిసంఘమువారు తమస్వాధ్యయ పూర్వకపంజనముల నర్పించుచున్నారు.

(10) దీపావళి వనూళ్ల సందర్భమున భూ విజ్ఞప్తి నాది రించి విరాళముల నొసంగిన కమ్యూనిస్టులకును ప్రత్యేకముగా మద్రాసు కమ్యూనిస్టులకును, కృతజ్ఞతాపూర్వకపంజనముల నర్పించుచున్నారు.

(11) పదిహేనుమంది వీధి కమ్యూనిస్టులకు ఉచితభోజనవసతిని కల్పించిన వేములపల్లి వినరామయ్యగారికి ఈ సంఘమువారు 'కృతజ్ఞతతో' మాననము లర్పించుచు వారికి చేయగలిగిన సహాయము చేయ కన్యునూకేయులను ప్రార్థించుచున్నారు.

(12) దీపావళి వనూళ్ల సందర్భమున జంపాల సాంబయ్యగారు భిక్షుపెట్టిన మొత్తమును వసూలుధనములోనుండి యిచ్చివేయుటకు ఈ సభవారు సి. హెచ్. శివరామయ్యగారికి అనుమతి నొసగుచున్నారు.

జంపాల సాంబయ్య

ఉపాధ్యక్షులు

కృష్ణా జిల్లా యెన్ని కలకేసు

(స్వకీయలేఖరి)

(11-11-27)

188 వ సాక్షి కొడాలి ఆంజనేయులుగారు, కొడాలి

కాశ్యపరావు, సూర్యయ్యగారు పక్షమున పనిచేసి నాను, ఆస్పెంటికి ప్రకాశంకారితరపున పనిచేసి నాను. దివి తాలూకాలో ముఖ్యముగ పనిచేసినాను. తోలేటి సుందర రామయ్యగారి నెరుగుదును. వారు దివి తాలూకాలో రాజా గారిపక్షమున పనిచేసినారు. మండలి రామస్వామిగారి నెరుగుదును. దివి తాలూకాలో రాజాగారిపక్షమున ఆయనకూడ పని చేసినాడు. బండ్రెడ్డి రామశాస్త్రిగారి నెరుగుదును. భావ దేవరపల్లి అసిస్టెంట్ కలెక్టరు. ఆయనకూడ రాజాగారిపక్షమున పనిచేసినాడు. తోలేటి సుందర రామయ్య, పరచివర మన్నలు మండల రామస్వామి బండ్రెడ్డి రామశాస్త్రి బహిరంగముగ రాజాగారితరపున పనిచేసినారని కలెక్టరుగారికి తెలియించి నాను ఆక్టోబరు 1926 లో టెలిగ్రాఫ్ చేయించినాను.

పోలింగుకోజున తలగడదీరిలో వున్నాను. రాజాగారి తరపున మండల రామస్వామి పోలింగుచేసెను. ఆయన లోపల వున్నాడు. ఆయనతమ్ముడు బతుకలవన్నార. యెల్లాప్రగడ వెంకటేశ్వరరావుయొక్కరు మొండికోటపల్లెను తీసికొనివచ్చినాడు. రాజాగారికి సింగిల్ వోటింగున ఆయన చెప్పినాడు. మీ రెం డవరాలు యెవరికిస్తారని పోలింగు అసినరు అగినపుడు రాజా గారికి మాత్రమే యిస్తామన్నాయి. దీని శ్రీరాములునాయుడు గారు రాజాగారిపక్షమున పనిచేసి తనిఖీచేయటమవుచున్నార. ఆయన జిల్లాబోర్డు క్లర్కు. ఎదురు మొండి వోటర్లు పల్లెకొ రులు, గొల్లలు, కలాలీలు. రాజాగారితరపున పనిచేసేవారిలో అర్థా కృష్ణరావునాయుడుగారిని మాజేరులోను, మానవరెడ్డి పాపయ్యగారి పెద్దకుమారుడును, దాసరి కృష్ణరావునాయుడు గారిని చూచినాను.

క్రాస్ వరీక్ష

ఈకేసులో పిటిషనరుతరపున పనిచేస్తున్నాను ప్రతి కోజు యిక్కడ కూర్చుని సహాల్సిస్తున్నాను. ఎవరెవ రెంతో పని చేసినారు దినవర్తపు ప్రక మొకటి తయారుచేయలేదు. సుందర రామయ్యగారు అవనిగడలో పనిచేయుట స్వయముగా యెరుగుదును. 1926 ఆక్టోబరు ఆఖరువారములో నుననంబర మొండి వారములోను పనిచేసినారు. గొల్లపూడి చలపతిరావుగారిని నోటకుంటున్నాత్ర మెరుగుదును. రాజాగారు మంచి అభ్యర్థు లు, కనుక బహిరంగముగ పనిచేస్తున్నారని, సుందర రామయ్య గారు సాలో చర్చిస్తున్నాను. ఇంక ఇతరవోట్ల పేర్లు చెప్ప లేను. వారిని అడుగుదుండగా నేను చూచినాను. నే నిచ్చిన తంతులో సుందర రామయ్యగారి పేరచేర్చినాను. జస్టిస్ పార్టీ కొం గ్రెస్ పార్టీకంటే మంచిదనియు, రాజాగారితరపున పనిచేయు టకు బోర్డుపర్యంటు అయినప్పటికిని తనకు వ్యక్తిత్వతంత్ర్య మున్నదనియు సుందర రామయ్యగారు చెప్పినారు. కాశ్యపరావుగారికి రిపోర్టు పంపలేదు నేను తెలియించుకొనువాటి కాశ్యపరావుగారు దివిసేను కొకసారి వచ్చినారు. దివి సేను లో రెండుకోజులున్నాడు. 7, 8 గ్రామములు తిరిగినారు. విశ్వనాథపల్లి, కొడూరు, నాగాయలంక, మాచవరం మన్నగు గ్రామములకు వెళ్లినారు. ఆ గ్రామములలో కాంగ్రెస్ మను ష్యులు హెచ్చుగా నున్నారని చెప్పలేను. సుందర రామయ్య గారికిని నాకును జరిగిన సంభాషణనుగురించి, నేనపం న తం తినిగురించి చెప్పినాను. జిల్లాబోర్డుకుగని గవర్న మెంటుకుగని రిపోర్టుచేయలేదు. డైరెక్టర్ ఆఫ్ పబ్లిక్ ఇన్స్పెక్షన్ నకు తంతి నకలుపంపించాను. మండలి రామస్వామిగారు ఏయే గ్రామము లలో పనిచేసినది స్వయముగా చూడలేను. బండ్రెడ్డి రామ శాస్త్రిగారు క్రొత్తపాలెం తగడదీరిదగ్గర పనిచేయు మం డగా చూచినాను. లేది చెప్పలేను. తంతులో ఈయన పేరు కూడ ఉడదొందినాను. ఆయన బండ్రెడ్డి నర్సింహంగారిని ఆ డుగుచుండగా చూచినాను. ఇతరులను నోట్లు అడుగుచుండగా నేను చూడలేదు. నేను వెళ్లినదికి మీటింగు జరిగినది. అమీ టింగులో మాట్లాడుచుండగా నర్సింహంగారు చెప్పినారు తల గడదీరిలో నేను పోలింగుచేసెను కాను. మండల రామస్వామి గారు పరచివర గ్రామమునను. గ్రామమునను ఎన్నికల లో పనిచేయకూడదని నా అభిప్రాయము. అందుకు నేను తంతి యిచ్చినాను. పోలింగు యేజంటుగ వుండకూడదని పిటిషను యియ్యలేదు. పోలింగు యేజంటును స్వయముగ చూచినాను, యెరుగుదును. యెల్లాప్రగడ ఆనందరావుగారు వోటింగుని అడి గినవారి పేర్లు చెప్పలేను. ఒక్కరి పేరుకూడా చెప్పలేను 192) కు పూర్వము తాలూకా అఫీసులో పనిచేసినాను. అసహాయో ద్యమును సందర్భములో నా ఉద్యోగమునకు రాజీనామానిచ్చి నాను. ఆపును ఆనందరావుగారిని యెరుగుదును. ఆయన ఎంత కాలమునుంచి కరణమా యెరుగను. మాయింట్టికి సంభాషణ జరిగినపుడు యెవరున్నారో జ్ఞాపకములేదు. మండల రాం స్వామిగారి తమ్ముడు నర్సింహం పుగారు ఆయన కానాణ చేయుచుండగా వున్నారు. ఇంకెవరికేర్లు చెప్పలేను. వ్యవస్థ

లూరి వెంకటప్పయ్యగారు కాశ్యపరావుగారి పోలింగు యే జంటు. ఆయనకు నేను చెప్పలేదు. మీరు కలెక్టరు గడక పని చేయరాదని ఆయనతో నేను చెప్పలేదు. శ్రీరాములునాయుడు గారిపై యెవరికిని రిపోర్టు చేయలేదు కాశ్యపరావుగారి యేజంటులో పేరువర్తము కలిసి నాగాయలంకకు వెళ్లబుట్టును శ్రీరాములునాయుడుగారు పనిచేసెనున్నారని చెప్పలేను. ఈ పిటిషనరు తరపున చల్లపల్లి రాజాగారు ప్రవృత్తహాయముచేయు నున్నారేమో నాకు తెలియదు ఈకేసులో సాక్షులందఱుంచి అభిదేవులు తీసికొన్నాను. కాంగ్రెసుకు యెప్పుడు తేతముపుచ్చు కొని పనిచేయలేదు. ఈదావాలో వాసు ప్రతిఫలము యిచ్చు టలేదు. పిటిషనరు నెరుగుదును. వ రెండు సూరీలు నాకు తెలియవు. ఈపిటిషనరు డ్రాఫ్టుచేయుట నాకు తెలుసును. మేము పిటి షనరు యితరులు పిటిషన్ వ్రాసేటప్పుడు వుండి సలహాలు యి చ్చినాము. ఒకటవ పిటిషనరుకు 10 యెకరములు కవుతవరం లో వున్నది. రెండవవారికి సుంబకాలలో 25 యెకరము లున్న ది. ఈకేసుకు సంబంధించి కిచ్చుకు చందాలు వసూలుచేసిన సం గతి నాకు తెలియదు. డబ్బువిషయమే నాకేమి తెలియదు. నాకర్జులు పట్టాభిసేత రామయ్యగారి మునున్నారు.

పునర్విచారణ

యెల్లాప్రగడ వెంకటేశ్వరరావును అసిగడ్డలో యెరుగు నును సుమారు అయిదాని సంవత్సరములనుంచి యెరుగుదును.

189 వ సాక్షి కొమ్మారెడ్డి పట్టాభిరామయ్యగారు

ఎవర యెకరములగూని వున్నది. గత యెన్ని కలలో గోపాలకృష్ణయ్య సూర్యయ్యగారు తరపున పనిచేసినారు. వా రిద్దరు నాకులనులు మాదిల ఆనందరావును యెరుగుదును. కమ్మ హాస్టలు చిదాభిగిగ వున్నాడు. 1926 లో హాస్టలులో వ్రెయి నింగు చదువుచుండగా యెరుగుదును. హాస్టలుకు నేను నూప రింటుండెండుగా వెంటున్నాను. ఈహాస్టలు మాయింట్టికి వెను కనైపున వున్నది. పోయిన డిసెంబరుమాసములో పట్టాభిసేత రామయ్యగారు కలుగుపంపినారు. మాదిల ఆనందరావుడ్ర ఎన్నికలకు సంబంధించిన ప్రానోలు వున్నది. దీనిని తెప్పించవ నినదని అడిగినారు. ఆనందరావును పిలిపించి అడిగినాను. నందరావువద్దనున్న నోటును చూడలేదు. గ్రామములలో అల్లా చించి నోటు యిస్తానన్నాడు. గ్రామములలో ప్రానోలు వ్రాయించుకొన్నాను. నోటు తవదగ్గర ఉన్నది చెప్పినాడు. మాదిల ఆనందరావు అతని గ్రామములు 3-10-27 న యీ గ్రామమునకు వచ్చినపుడు పట్టాభిసేత రామయ్యగారి రింటికి వారిలో వెళ్లినాను.

రా:—పట్టాభిసేత రామయ్యగారి రింటివద్ద యేమి జరిగి నది?

స్వా:—అతన్నే అడుగుటకు వీలులేదు.

రా:—తరువాత యేమి జరిగినది? ఆయన యేమి చెప్పి నాడు?

స్వా:—ప్రశ్న అడుగుటకు వీలులేదు.

క్రాస్ వరీక్ష

చ:—చల్లపల్లి రాజాగారికిని మీకును బంధుత్వమున్నదా?

సా:—నాకు మా బావమరది.

చ:—పిటిషనరుకు నాకు సహాయము చేయుచున్నారా లేదా?

సా:—నాకు తెలియదు.

చ:—పట్టాభి సేత రామయ్యగారు కలుగుపంపినది చె ప్తా?

సా:—ఎన్నికలవరమీలా. 1926 నవంబరులో.

చ:—పిటిషనరుకు సహాయము చేయుమని చెప్పినారా?

సా:—చెప్పినారు.

చ:—అందుకు మీరు అంగీకరించినారా?

సా:—అంగీకరించినాను.

పునర్విచారణ

రా:—ఏ నిమయమై పట్టాభిసేత రామయ్యగారు సహాయముచేయుమని అడిగినారు?

సా:—ఆనందరావుగారివద్దనున్న ప్రానోలునివయ్యవై.

190 సాక్షి సిఠుపాటి విచ్చయ్యగారు

నాకు మద్రాస్ కౌన్సిలుకు అసిస్టెంట్ వోట్లవున్నది. కమిషనువ్యాపారము చేయుచున్నాను. ధాన్యవ్యాపారము జరు పుచున్నాను. వోటింగుకోజున జవాబుపేట పోలింగుస్టేషనుకు వెళ్లినాను ఒకటి వ్రాంచి ముగ్గులలోను, రెండది గరల్లు ముగ్గులలో వున్నది గరల్లుముగ్గులకు వెళ్లినాను. అక్కడ రాజాగారితరపున ఆటూరి శ్రీరాములు పనిచేయుచున్నాడు. అక్కడ వోటిచ్చి వ్రాంచిముగ్గులకు వెళ్లినాను. అక్కడ రాజాగారితరపున వినపాల వెంటదాసు మానవరెడ్డి రామయ్య కూనవరెడ్డి సుబ్బారావుగారు విన్నకోట చినరామనాయుడు గారు పనిచేయుచున్నాను. వట్లగారిలో పోలిక వెట్టుటకు నీను లేక పోయినది. విధ్యాన్నాము 2 గంటలు మొదలు 4 గంటలు వరకు వేచియున్నాను.

రా:—అక్కడ ఎందుకు నిలచియున్నాడు?

స్వా:—బంధువు సంబంధించిన వారి తేదు.

రా:—దాన్ గారికి హోదా వచ్చినదా?

సా:—1927 జనవరిలో తాలూకాబోర్డు మెంబరు పదవి వచ్చినది మల్లాది నర్సింహశాస్త్రిగారి నెరుగుదును. రాజాగారికి సింగిల్ వోటు యిచ్చుని అడిగినారు. నావోటు యిస్తానని చెప్పినాను. ఆటూరి శ్రీరాములుగారి నెరుగుదును. ఘోషారు 15 సంవత్సరములనుంచి యెరుగదును. ఆయన మాజేటి వారితరపున యేజంటు. ఆయనసంతకము నాకు తెలుసును. (జాబును చూచి) దీనిమీద సంతకము ఆటూరి శ్రీరాములు గారిదే. బల్లిపల్లి లక్ష్మీపతిగారి నెరుగుదును. ఆయన ధాన్యము మాదగ్గరను తీసికొనివచ్చి అమ్మిస్తాడు. ఆయన ఉత్తరములు 1927 మార్చిలో పట్టాభిసేత రామయ్యగారికి తెచ్చి యిచ్చి నాడు. మార్కులడేములు వుత్తరము లిదిగో అని తెచ్చియిచ్చి నారు.

క్రాస్ వరీక్ష

చ:—ధాన్యపు ఆఫీసు పట్టాభిసేత రామయ్యగారి వసా రాలో. అక్కడ నాకును సంవత్సరములనుంచి వున్నాను. ఆ యనగడలో వుండట తప్ప, యెక్కువ స్నేహములేదు. లక్ష్మీ పతిగారు ఉత్తరము లిచ్చినతొలి యిచ్చునాడు. పట్టాభిసేత రామయ్యగారికి మేడమీద యిచ్చినాడు నేను లక్ష్మీపతి కలిసి మేడమీదకు వెళ్లినాము ఆయన రమ్మని పిలిచినాడేమో నాకు జ్ఞాపకములేదు. లక్ష్మీపతి వచ్చినపుడు సీతారామయ్యగారి ట్లో తేరు. ఆయన వచ్చినవరకు లక్ష్మీపతి మా ఆఫీసులో కూర్చు న్నాడు. వారు వచ్చాక కలిసి వెళ్లినాము.

చ:—మేడమీద కెందుకు వెళ్లినారు?

సా:—ఆయన నన్ను రమ్మని పిలిచినాడో లేక నేనే ఉత్తరాల సందర్భములో వెళ్లినానో చెప్పలేను. సీతారామ య్యగారు రాకముందు మేమిద్దరము ఉత్తరములగురించి మాట్లాడుకొన్నాము.

చ:—సాక్షులకొరకు తీసికొన్నారా?

సా:—లేదు ఉత్తరాలకు నేను వెళ్లబుట్టుల సంబంధ ములకు కాకగాను చెప్పలేను. ఉత్తరములలోని యతములు నాకు తెలియనే తెలియవు.

చ:—బల్లిపల్లి లక్ష్మీపతిగారికి మీవద్ద కాతావున్నదా?

సా:—వున్నది.

చ:—లేక్కలలో కనిపిస్తుందా?

సా:—కనిపిస్తుంది. ఆటూరి శ్రీరాములు నాకెప్పుడు వుత్తరములు వ్రాసులేదు. ఇతరులకు వ్రాసి ఉత్తరములు వందలు చూచినాను. వ్యాపారమునకు సంబంధించిన వుత్తర ములు చూచినాను. ఘోషారు ఒకసంవత్సరముకొండ వందల కొలది ఉత్తరములు వారిఫ్యాక్టరీలో చూచినాను. ఆయన మా ముకారి ఫ్యాక్టరీలో చూచినాను. ఆయనమూరి తెలియుట కిదే కారణము. ఇతరమహళాకాకు వ్రాసిన వుత్తరములననేక ములనుచూచినాను. ఆఫ్యాక్టరీ బంధులలోనే వున్నది. ఆయన సంతకము చూచి గుర్తించుకొనుకొని అతరము తెలుసుకొని వివరముగ చెప్పలేను. ఉత్తరం సిరాను సంతకము సిరాకును ఘేనమున్నది. సంతక మే కాకుండా చుట్టొరియెరుగుదును. నేను చూచినవుత్తరములు వారి డిప్యూటీలోనే వున్నది మల్లాది నర సింగశాస్త్రిగారికిని నాకును స్నేహమువున్నది. 25 సంవత్సర ములనుంచి స్నేహమే. ఇతర అభ్యర్థులకూడ అగినారు. రొ య్యూరి శేషయ్యగారు జోగయ్యగారు యెవరో నలుగురై దు గురు అడిగినారు. గోపాలకృష్ణయ్యగారితరపున యెవరు అడు గలేదు. రెడ్డిగారితరపున కండాజు శ్రీరాములు అడిగినారు. సరే చూస్తామలే అని చెప్పినాను. ఇంకను అని చెప్పలేదు. కాంగ్రెస్ అభ్యర్థులకు అల్లకే చెప్పినాను. నేను మూడవవార మువరకు చందనాను నామాలలన వారికి వోటిస్తాననే నమ్మ కము కలగజేసినాను.

స్వా:—ఏమి మాటలనా?

సా:—రాజాగారితరపున యితరులకు వచ్చి అడిగినారు. మీరు అడిగినారు. ఎవరికి ఒకరికి యిస్తాము, అంద రికి యియ్యము కదా కాంగ్రెస్ వారి కియ్యండా యితరుల కిస్తామా అను మాటలతో నమ్మకము కలగజేసినాను.

చ:—మల్లాది నర్సింహశాస్త్రిగారు సింగిల్ వోటింగుని యెన్ని సారులు చెప్పినారు?

సా:—అయిదారుసార్లు 1926 ఆగస్టు నెలమెంబరు మా సమలలో చెప్పినారు. ఒకసారి పట్టాభిసేత రామయ్యగారు కూడ వున్నారు. తక్కిన పర్యాయములు మాయింట్టివద్దకు వచ్చి చెప్పినారు. ఆపు డెవరులేదు. పట్టాభిసేత రామయ్యగారు ఉం డగా నావోటు అడిగినది ఆ గ్రామ మా స ము లో నేను ఆయన చర్చించుకొనుచుండగా సీతారామయ్యగారు వచ్చినారు. ఆయన జోక్యము వుచ్చు కొన లేదు. వచ్చి పూరికనే కూర్చున్నాయి. దాసు గారు సిఠి పరుడే. ఆయన పోలరే ఆయన చాలనుంది నోట్లు అడిగినాడు. ఎవ రెవరిని అడిగినది పేర్లు చెప్పలేను. నోట్లను వెంట వెట్టుకొని లోపలికి తీసుకు వెళ్లి వోట్లు వేయించెనాడు. ఇతర వోట్లను శ్రావీయక వానపం తప్ప, యింక యేపనిచేయలేదు. వేచిమీ

ఆ దళ ముగ్గునే హోలలో పట్టాభిషేక రామయ్యగారికి లక్ష్మీపతిగారు ఉత్తరము యిచ్చినారు.

పునర్విచారణ

మా ఆశీర్వాద పట్టాభిషేక రామయ్యగారికి నెలకు పదిరూపాయల ఆద్యైక్యమును, సంతకము సీరా ఫౌంటెన్ పెన్ తో (వాణిజ్యపుంబి కాపులు, ముచ్చివాల్లు మొదలగువారిని (వోల్టరు) లోపలకు పంపుచున్నది.

191 వ సాక్షి మాగంట రామయ్యగారు. మాజీటి వారి వద్ద పనిచేసినారు. సోమమండ్రాపు బాపన్నరావుల వద్ద పనిచేసినారు. మాజీటి సరసింహారావు నుబ్బారావుగారు తాతా సహకారదళం, జాయింటు భూములు, వ్యాపారము, బంగారాలు వున్నవి. జాయింటు హోదాలు లేవు. దేవాలయమునకు జాయింటు ధర్మకర్తలు. ఆత్మారి శ్రీరాములు నెరుగుదును. 20 సంవత్సరములనుంచి యెరుగుదును. ఆయనసంతకము నెరుగుదును. (జాయింటు చూచి) దీనిమీద సంతకం శ్రీరాములుగారిదే. నాకు వోలు వున్నది. జూరుపేట బ్రాంచి మూలలోను, గరల్సమ్మలలో వోలు చేసినారు. ఆసంప్రది మాద వోలువున్నది. గరల్సమ్మల వద్ద రాజాగారి తరపున ఆత్మారి శ్రీరాములుగారును, బ్రాంచిమ్మల వద్ద దాసుగారు కూనపరెడ్డి నుబ్బారావుగారును నే నెరుగున్నంతరకు పనిచేసినారు. కూనపరెడ్డి నుబ్బారావు పాపయ్యగారి కొడుకు. మల్లాది నర్సింహశాస్త్రిగారిని 25 సంవత్సరములనుంచి యెరుగున్నాను. గత సంవత్సరములో ఆయనను దిసవిహి వెంకటరామమంతరావుగారి వద్దకు తీసికు వెళ్లి నాను. మీర్జాపురం రాజాగారికి టిప్పర్లీ యిచ్చు సంవత్సరములో ఆహ్వానపత్రమిచ్చి సంతకము చేయించుటకు తీసికు వెళ్లి నాను. మానుమంతరావు గారు మావార్డుకు కాన్సిల్లరుగ యెన్నుకొనబడుటలో మేము పనిచేసి నందున మానుమంతరావుగారి నెరుగుదును. మల్లె శివరామకృష్ణయ్యగద్దకు తీసికు వెళ్లి నాను. వారిద్దరు ఆహ్వానపత్రమిచ్చి సంతకములు చేసినారు. మాజీటి నర్సింహారావుగారి వ్యాపారములో నష్టముచచ్చినది. పట్టాభిషేక రామయ్యగారిని బ్రహ్మిగా యేర్పరచి అన్ని స్వాధీనముచేసి బాకీలు తీర్చినము చేయించినారు. ఇది తెలుసు పంచత్సరముల క్రిందనుంచి జరిగినది.

క్రాస్ పరీక్ష

నేను కాంగ్రెస్ పార్టీవాడిని కాను. మొదలగునాను. అభిమానము కలవాడిని. ఇద్దరు విశేషప్రముఖులను ధరిస్తాను. నాకును నర్సింహశాస్త్రిగారికిని 25 సంవత్సరములనుంచి స్నేహము. మల్లాది నర్సింహశాస్త్రిగారిని మానుమంతరావుగారికి పరిచయపరచుటకు తీసికు వెళ్లి నాను. ఇది 1926 మార్చిలో జరిగినది. టిప్పర్లీకి ఆహ్వానపత్రమిచ్చి వచ్చినది. టిప్పర్లీకి నేను వెళ్లి నాను. ఆత్మారి శ్రీరాములుగారి సంతకము మాజీటి వారివద్ద ప్రసేదించిన నాటినుంచి (25 యేండ్లనుంచి) యెరుగుదును. మానుమంతరావు రామయ్యగారి సంతకమును చెప్పగలను. అతని గురించి విచారము చేప్పలేను. విష్ణుబొట్ల సత్యనారాయణ మూర్తిగారు కోలో డెల్టాకు కుమారుడు. ఆయనకు జిల్లా బోర్డులో ఉన్నోగము 7, 8 మాసములనుంచి ఉద్యోగములో నున్నారు. సమాప్తగా వున్నారు. రాయ్చూరి శేషయ్యగారికిని నాకును బంధుత్వములేదు. పిటిషన్ల తరపున యీకేసులో పనిచేయలేదు. ఈకేసు జరుగుచుండగా కోర్టుకు నాలుగైదుపర్యాయములు వచ్చినారు. పెద్దభొట్ల శ్రీరాములు, మాచిభొట్ల పార్వతీశంకర్లు మాఅన్నగారి అల్లుళ్లు వారికి వున్నోగములకొరకు ప్రయత్నించలేదు. వారిజిల్లాలో నే లేదు.

పునర్విచారణ

విష్ణుభొట్ల సత్యనారాయణ బంధు రాకపూర్వము గండిగూరు, దెజవాడ, గుడివాడలాలాకాబోర్డులో పనిచేసినాను. 7,8 సంవత్సరములనుంచి లోకలోభండు సర్కిసులో వున్నాను. గుడివాడలాలాకాబోర్డునుంచి యిక్కడకు బ్రాంసు ఫరు అయినది. నన్ను సాక్షిగా పిలువలేదు. పిల్లలతో సాక్షిగా నిలిచినానున్నాను. అందువలన నాలుగైదుపర్యాయములు కోర్టుకు వచ్చినారు.

192 వ సాక్షి రామలింగంగారు, పెయ్యేరు శివారావు అప్పారావుపేట

నాకు ఘోషాదు 200 యేకరములు భూమి వున్నది. కొంతకాలము గుడివాడలాలాకాబోర్డు మెంబరును. గత యెన్నెకలలో నేనక్కడకు తిరిగి పనిచేయలేదు. మాగ్రామములో చెప్పినారు. మీర్జాపురం రాజాగారికిని ఆహ్వానించి గోపాలకృష్ణయ్యగారికిని వోట్లీయ్యమని చెప్పినారు. బలిన మార్గంపైయల నెరుగుదును. పట్టాభిషేక రామయ్యగారిని చెప్పగలనుటయేకాని యెరుగను. కో-ఆపరేటివు బ్యాంకు (పెన్సి డెంటు) వుండుటవల్ల యెరుగున్నాను. 1927 ఏప్రిల్లో ఆసునయింటికి వెళ్లేదు. జన్మయెల్లినతరువాత వెళ్లేదు. నాకు సమ్మతు బాకీకాలేదు. గుంటూరులో నాభార్య మందు వున్నోగమునకువలన వున్నాను. ఈ కోర్టువారి సమ్మతు

వరా శ్రమధర్మమును కలుషిత మొనరించుట

గాంధీమహాత్ముని ప్రధానవ్యాసము

ఈవిషయమున నాఅభిప్రాయములను ప్రకటింపగోరుచు శ్రీయిత నాదకర్ని గారి వ్యాసమును నాకు పంపిరి. నేనిటీవల ద్రవిడరాష్ట్రమున సంచారము చేసినపుడు చాలచోట్ల నాఅభిప్రాయములను అభిప్రాయించున్నాను. ఆవ్యాసములన్నియును ఎంగుయిండియా పత్రిక లో ప్రకటింపబడియే యున్నవి.

శంబుకుడకు హూద్రుడు తపముచేసినందులకు శ్రీరాముడతనిని సంహరించెను. గాధ మన కప్రస్తుతిము. అది పౌరాణికగాధ. మతధర్మములతో దాని కెట్టిసంబంధమును తెలియదు. అదియంతయును ఉత్పేక్షయే కావచ్చును. కావున నేను దాని కెట్టిలంఘనము నొసంగను.

వర్ణము ఆశ్రమము అనునవి రెండు భిన్నశబ్దములు. వర్ణధర్మము ప్రతిమనుజుడును తనపైదలవలంబించుచున్న వృత్తి నే అవలంబింపవలెనని విధించుచున్నది. ఈ ధర్మము మానవసంఘమున కంతటికిని గూడ వర్తించును. దాని నెల్లంఘించినచో మహానర్థములు కలుగుననుటకు ప్రస్తుతము మన మనుభవించుచున్న దైన్యమే నిదర్శనము. మానవులలో హెచ్చుమంది ఆప్రయత్నముగానే తమపైదలవలంబించుచున్నవృత్తి నే అవలంబించుచుండురు. ఈధర్మమును కనిపెట్టి దానిని కొనసాగించినందున హిందూమతము మానవసంఘమునకు మహోపకార మొనరించెను. ఇతరజంతువులకును మానవులకును గల భేదమేమనగా భగవంతుని తేలుకుకొనవలెననికొరి ప్రయత్నించుటయే. ఈప్రయత్నమును చేయగోరువారు తామేవృత్తి నవలంబింపదగునను వివరమును నిర్ణయించుకొనుట కధిక కాలమును వినియోగింపగూడదు. తన పితృపితామహాదు లవలంబించుచున్న వృత్తి నవలంబించుటయే శ్రేయోదాయకము. అవృత్తి నవలంబించుచు తీవ్రకాలమునంతట బ్రహ్మజ్ఞానమును బడయుట కొరకు వినియోగించు చుండుటలేదు.

ఈరీతిగా స్వకలాచారముల ననుసరించుచుండినను ఉచితముగ మానవసేవచేయుచునే యుండవలెను. నాదకర్నిగారు బ్రాహ్మణుడు. నేను దైత్యుడను. ఆయన పరలోకసంధిముతోనే జీవమాత్రను గడుపువలెను. నేను సరళులను విక్రమించి జీవింపవలెను గాని ప్రతిభలును నపేక్షింపకుండ మేమెట్టి మానవసేవ నైనను చేయుచుండవచ్చును. ఉపచారకర్త్యము, పరివర్త్యమున్న గువాని నన్నటిని చేయువచ్చును. ఈవర్ణధర్మము దోకవర్ణముకంటె మరెక్కువర్ణమున కెట్టి ఆధిక్యత యునులేదు. నీతియుతముగా జరుపబడిన వృత్తులన్నియును గౌరవనీయుములే. నీవృత్తియనునదేదయనులేదు. బ్రాహ్మణులకెట్టి గౌరవమె మలమనెత్తురానికీ నట్టి గౌరవమేకలదు. “హిందూమతములో జీవితపర్యంతయును ఒధులే. ఈపదతి మరేమతమునందును లేదు.” అని మాతృముల్లరు వ్రాసెను.

ఏదోయొక కాలమున హిందూమతమునకు కళంకము కలిగినది. అప్పుడే ఆగ్రవర్ణము అంత్యవర్ణము నను విభేదము తెచ్చి పెట్టబడినది. హిందూమతధర్మము లన్నియును త్యాగపు దానములుగా నున్నవి. అట్టివో నిట్టిగౌరవాగౌరవ విభేదమునంగతము. అహింసయే ప్రధానముగా గల హిందూమతమునకు ఆకలంకప్రేమయే జీవముగలచే అహంభావమున కసలే రావులేదు.

ఈరీతిగా స్వకలాచారముల ననుసరించుచున్నచో ఉత్సాహము నశించును. బౌద్ధత్వమును బడెనువలెనని ఆశించుట నెఱుంగవచ్చునది. వాయిదా గతి చించువారే చచ్చుట వచ్చునది. తరువాత తార్జు నాకు అందలేదు. కో ఆపరేటివు బ్యాంకులో వున్న డబ్బు తీసికొనుటకు వచ్చినాను. ఇదివరకు సాక్షి పన్నును చేసినవారుగా కనుక్కుంచామని వచ్చినాను.

వ్యా:—మీకు కార్డు చేసినదా?
సా:—లేదు.
వ్యా:—నిశ్చయమా?
సా:—నిశ్చయమే.
వ్యా:—అప్పారావుపేట యెంతదూరము?
సా:—గుడివాడకు నాలుగైదు మైళ్లు.
వ్యా:—కార్డు అందలేదా?
సా:—లేదు.

క్రాస్ పరీక్ష

మాకలంబో నీతిపథము అక్కడక్కడ వున్నాను. రాజాగారు గోపాలకృష్ణయ్యగారు అడిగినందులన వోట్లీయ్యమని చెప్పినాము.

కే అవకాశ ముండదని కొందరందరుగాని యిది సరియైన అభిప్రాయముగాదు. ఈ వర్ణధర్మములన మానవసంఘమున వృత్తులనుగూర్చిన వర్ణయే యుండదు. ప్రకాంతముగ సామరస్యము నెలకొనును. మానవు లాశింపదగినవి బ్రహ్మజ్ఞానమేగాని మరేది యును కాదుగాన దానిని పొంద నాశించుటకు కావలయునంత అవకాశముండదు. నేడు మనము ప్రధానముగ బ్రహ్మజ్ఞానమును పూర్తిగా పరిత్యజించి క్షణికములగు నైహికములందే నినుగ్నులమై యున్నాము.

ఈవర్ణధర్మమున భోజన ప్రతిభోజనములకును సంబంధ బాంధవ్యములకును యెట్టి అన్యంతరమునులేదు. వర్ణసాంకర్యము కలుగకుండుటకే యానియమము లిటీవల నేర్పరుపబడియుండును. వివాహానియమములు యింద్రియనిగ్రహణమునకు సహాయకములు. భోజననియమములు పారిశుధ్యమున కసరము. పద్ధతులలో గల భేదములనుబట్టియు భోజననియమము లసరమునను, కాని వీని నెల్లంఘించినంతమాత్రమున బహిష్కరింప గూడదు. వర్ణములు మొదట నాలుగే యుండెను. ఆవిభజనము చాలసమచితియైనదే. కాని వర్ణధర్మములో నిదియొక భాగముకాదు. కట్టుపనివాడును కమ్మరియునుకూడ వైశ్యులే యనబడదగినను వారెల్లయు భిన్నములేయగును.

“ప్రస్తుతము వర్ణవివక్ష కలుషితమయినవి గాన వాని కిదివరకున్న పేరులనే యుంచగూడదు. ప్రజలు మివాళ్ళిఖ్యానమును స్వీకరింపరుగాని మిఠిప్రాయము నాధారముగా చూపుచు యిప్పుడున్న దురాచారముల నే సాగించుచుండురు. ఇప్పుడు వర్ణనియమముల తీక తీసములుగా నున్నవి. దౌష్ట్య న్యాయ ప్రబలముగా నున్నది.” అని బ్రహ్మరాష్ట్రమున పలువురు తెలివిరి. ఈఆక్షేపణలు వర్ణధర్మమునకు ఎర్తింపవు గాని యిప్పుడు దానికి కలిగిన సాంకర్యమునకుమాత్రమే వర్తించును. వర్ణధర్మము మానవ నిర్మితముకాదు గాన దానిని నిర్మూలించుట అసంభవము.

ఇప్పుడు ప్రతివర్ణమువారును స్వధర్మములనెల్లంఘించుచునే యున్నారు కొన్ని వర్ణములవారు జన్మనుబట్టియే అధికృతము కొరుచున్నారు. తదితరవర్ణములవారట్టి అధికృత సంగీకరింపమనుచున్నారు. మనము మిన్నకున్నను అది సాగుచునేయుండునుగాని శిష్యరూపకముగా సాగుచుండును. దాని నెల్లంఘించినచో వివాదమే గలియును. నేడు మనము పశుబలమునకే ప్రాధాన్యము నిచ్చుచున్నాముగాన మనమందరమును హూద్రులమనియే అనుకొనదగినది. మనలో కొందరు ప్రాధ్యాపకులుగాను కొందరు సైనికులుగాను కొందరు వణిజులుగాను యుండినను మనమందరమును మొత్తముమీద హూద్రులమే యగుదుము. “పెరుక నందరును బ్రాహ్మణులుగానే యుండిరిగాన నిప్పుడును అందరను బ్రాహ్మణులుగానే పరిగణింపబడవలెను. తక్కిన వర్ణము లేవియునుండగూడదు.” అని 1915 నెల్లూరులో జరిగిన సాంఘిక సభలో చెయ్యరవు నుడిచెను. సంస్కరణము ప్రకాంతముగా జరుగవలెననిన పైమెట్టున నున్నా ముకునొనవారే క్రిందమెట్టునకు రావలెను. వేలకొలది వర్ణములనుండి నీవకలమువారమని భావించుచుండువా రొక్కసారిగా అగ్రకులమువార మని అనుకొనుటకు వారికి దైగ్యముకలుగదు. వారపును సంఘునివాళియునకు గడంగవలసియుండును. హిందూమతమున అస్పృశ్యులను తెగయేలేదు. వారును హూద్రులే యగుదురు. అప్పు డిహాద్రవర్ణము నుండి క్రమముగా పరిశుద్ధులు లగు బ్రాహ్మణు డృత్రియ వైశ్య వర్ణము లేర్పడును. వారికి వృత్తులమాత్రమే వేరుగానుండునుగాని మరెట్టి తారతమ్యము నుండదు. బ్రాహ్మణుల సంఖ్య కొద్దిగానేయుండును. క్షత్రియుల సంఖ్యకంటెనుగూడ తక్కువగా నేయుండును. వారు నిరంకుశాధిపతులుగా నుండరు. పరాధినులుగను నుండరు. సంఘసంరక్షణదీక్షకులై అందులకు ప్రాణముల నర్పించుటగూడ సంధ్యుగానుండురు. హూద్రుల సంఖ్యగూడ మిక్కిలి తక్కువగా నే యుండును. ఏలననగా సక్రమముగ సాంఘికవ్యవస్థలో ప్రజలు పరులపై నాధారపడుట చాల అరుదుగానుండును. వైశ్యవర్ణమున నన్నివృత్తులవారును చేరియుండురుగాన నావర్ణమువారి సంఖ్య మిక్కిలి హెచ్చుగా నుండును. వ్యవసాయము, వాణిజ్యము, నడంగము కమ్మర్లము మున్నగున వన్నియను వైశ్యధర్మములలోనే చేరును. ఇది అసాధ్యముగ నూచనగా తోచవచ్చునుగాని యిప్పు డిట్టినియమమును లేకుండ నిచ్చుటదిగా నున్న వర్ణవ్యవస్థకంటె యిదియే చాల వాంఛనీయమైనది. సంఘము దీనిని నేడే ఆమోదించువచ్చును వృత్తు లీవిధానము ననుసరించుండుట కెట్టిఆక్షేపణయును లేదు. ప్రతిసంస్కారమును మొదట అల్పసంఖ్యాకులవలననే అనుష్ఠించబడును గాని క్రమముగా దానికి గల సత్తాను సంస్కార సావధ్యమును బట్టి అది క్రమముగా సంఘమునందు వ్యాపించుచుండును. (విజయవాణి 17-11-27)

ਦੇਵਗਾਓ.

అమ్మ తాంజనం డిపో, బొంబాయి - మదరాసు.

పోర్టు సెంటుజార్జి గెజెట్టు

22-11-1927

సానిక స్వరపరిపాలనాశాఖ

ఉప్పులూరి ముత్యరాజుపంతులుగారు కైకలూరు తాలూకాలోనున్న చెన్నుపేటలోని సెన్సుకోబడిరి.

కోపూరు గోవిందప్ప చెట్టిగారు అనంతపురం మునిసిపాలిటీ మూడవ వార్డుకు కాన్సిలరుగా సెన్సుకోబడిరి.

ఉన్నవ రామలింగంపంతులుగారు (బి. ఎ. ఎల్. టి.) బరంపురం మునిసిపాలిటీకి చెల్లెలుగా సెన్సుకోబడిరి.

ఎస్. నరసింహులు పంతులుగారు కర్నూలు మునిసిపాలిటీకి చెల్లెలుగా సెన్సుకోబడిరి.

బొల్లా తిరుప్పన్నగారు పాలకోలు మునిసిపాలిటీకి చెల్లెలుగా సెన్సుకోబడిరి.

వ్యాయచారణశాఖ

ధూళిపతి ఆదినారాయణయ్య (మద్రాసు ప్రెజ్డెన్సీ కలీలు) గారు రాజమండ్రి జిల్లా మునసిబుగా నియమింపబడిరి.

మజూరు కృష్ణయ్యచెట్టిగారు పోలీసు డిప్యూటీ మాజరింపబడిరి (ప్రొటెక్షన్) గా నియమింపబడిరి.

పబ్లికవర్క్స్ శాఖ

కొమడలింగల రామస్వామి అయ్యరు కృష్ణస్వామి అయ్యరుగారు బెజవాడలో నొక సబ్సివిజనుకు అసిస్టెంటు ఇంజనీరుగా నియమింపబడిరి.

వైద్యశాఖ

ఎ. ఆర్. పరశురాం అవర్గ్ గారు రాయపేట గవర్నమెంటు క్లయికోగ ఆసుపత్రికి నియమింపబడిరి.

సి. ఆర్. వేణుగోపాల అవర్గ్ గారు ఎగ్జామినర్ గవర్నమెంటు క్లయికోగ ఆసుపత్రికి నియమింపబడిరి.

ఇ. వెంకటరావు అవర్గ్ గారు రాయపేట గవర్నమెంటు క్లయికోగ ఆసుపత్రికి నియమింపబడిరి.

మతశాఖ

పీటరుజాబెజాడిలాంగుగారు భీమనిపట్నం సెంటుపీటర్స్ చర్చికి బ్రష్టిగా నియమింపబడిరి.

గాలి వందనంగారు గుంటూరు జిల్లాకు వివాహముల రిజిస్ట్రారుగా నియమింపబడిరి.

చెరుకూరి లక్ష్మణశివరత్నంగారు నెల్లూరు జిల్లా కొత్తూరు తాలూకాలో వివాహములు జరిపించుటకు అధికార మివ్వబడిరి.

నావికాశాఖ

ఆర్. సి. బ్రిస్టో (గవర్నమెంటు హార్బరు యింజనీరు యిక్ చీఫ్) గారు తుత్తికారిన్ పోర్టు యొక్క బ్రష్టిగా నియమింపబడిరి.

వ్యాయశాఖ

కె. విరూపాక్షరావుగారు బళ్లారి జిల్లాలో కొత్తూరు స్పెషలు మేజిస్ట్రేటుగా నియమింపబడిరి.

కొత్తూరు శేషయ్యవాయుకుగారు పశ్చిమగోదావరి జిల్లాలో ఏలూరు స్పెషలు మేజిస్ట్రేటుగా నియమింపబడిరి.

ఆరింగండ్రన్ అననూయ అమ్మార్ గారు కడప స్పెషలు మేజిస్ట్రేటుగా నియమింపబడిరి.

రెవెన్యూశాఖ

పి. అప్పారావు పంతులుగారు పశ్చిమగోదావరికి డిప్యూటీ కలెక్టరుగా నియమింపబడిరి.

ఎమ్. ఆర్. రాజగోపాల అయ్యంగారు మధురకు డిప్యూటీ కలెక్టరుగా నియమింపబడిరి.

జి. అనంత రామచెట్టిగారు కర్నూలుకు డిప్యూటీ కలెక్టరుగా నియమింపబడిరి.

ఆభివృద్ధిశాఖ

ఎఫ్. వేర్ గారు మద్రాసు గవర్నమెంటుకు వెటర్నరీ ఎడ్వైజరుగా నియమింపబడిరి.

టి. బురవిడయ్య రావువాయుకుగారు చింతలచేపి వ్యవసాయ అసిస్టెంటు కలెక్టరుగా నియమింపబడిరి.

డెటిన్యూకు సెలవు

కలకత్తా, నవం 24:—క్రియంత. పూర్వం ద్రాసు డెటిన్యూగారికి సెలవోజాలు సెలవీ కుబడిన. నిన్న రాత్రి డెక్కామెయలులో పోలీసురక్షణతోడ ఇంటికి బయలుదేరిరి. సెలవోజాలతరువాత పూరిలో నుండినిచ్చెదరు. (ప్రీ ప్రెస్.)

అఖిలభారత మహమ్మదీయ

మహాసభ

మోఫీగారి అధ్యక్షత లాహోరులో సభ

ఆగ్రాను అధ్యక్షతను మద్రాసులో జరుపు

టకు మహమ్మదీయుల ఆందోళనము

ఈ దిగువ సంతకములు చేసిన మహమ్మదీయ వాయకులు ఆమృతపరములోనున్న మస్జిదు సమితి కార్యదర్శియగు డాక్టరు కిన్సాగారికి యాక్రింది మహాజరును తంజివార్తగా పంపిరి.

“కాన్సిలు తీర్మానమును జూచి చాలా ఆశాభంగము నొందితిమి ఆగ్రానుగారి నియామకము ప్రోత్సహించినది. జిన్నా గారుమాదా పమాధానపరుపబడిరి. ప్రస్తుతస్థితిలో పంజాబులో సమావేశము చాలా అనర్హమైనది. సభాధ్యక్షుని నియామకముగూర్చియు, సభా సమావేశ ప్రదేశమును గూర్చియు గా విం చి న తీర్మానమును పునర్విమర్శన చేయవలసినదని మేము నొక్కి చెప్పుచున్నాము. ఇంకొక కాన్సిలుపథము వెంటనే జరుపవలెను.

- (1) మహమ్మదు యాకులు (మరాఠ్ బాదు)
  - (2) చాదరి మహమ్మదు యస్మాయిఖాను (బారిసాల్)
  - (3) యాకులు హుస్సేను.
  - (4) అబ్దులు హక్కిం.
  - (5) అబ్దులు హమీద్ ఖాన్
  - (6) మోఫీ మహమ్మదు.
  - (7) పయ్యదు యూసఫ్ (సమితి కాన్సిలు సభ్యులు.)
- మద్రాసు, నవంబరు 28:—
- మోఫీ మహమ్మదు యాకు (అసెంబ్లీ సభకు డిప్యూటీ ప్రెసిడెంటు)
- చాదరి మహమ్మదు యస్మాయిఖాన్ (వంగదేశపు మస్జిదు లీగు వైకు (ప్రెసిడెంటు)
- జమాత్ మహమ్మదు (మద్రాసు ప్రెసిడెంట్ మస్జిదు లీగు వైకు (ప్రెసిడెంటు)
- అబ్దులు హక్కిం, యాకులు హుస్సేనుగార్లు.
- ఈ క్రింది తంజివార్తను మహమ్మదు మోఫీగారికి పంపినట్లుగా తెలియుచున్నది.

“మాకోరిక ననుసరించి అఖిలభారతమున మస్జిదు అధ్యక్షుడవని అంగీకరించి ఆగ్రానుగారు హిందూ దేశమునకు పయనమై రానున్నారనుకొనుక, అన్వేష్యసహకారానురాగముల ఆపశ్యకత నాలోచించి ఆగ్రానుగారి నియామకమునకు అనుకూలభిప్రాయములై మీ తీర్మానములను ఉపసంహరించుకొన వేడుచున్నాము.”

అఖిలభారత మస్జిదు లీగువారి తీర్మానమును జూచి మద్రాసులోని మహమ్మదీయ వాయకు లందరు ఆశ్చర్యము నొందిరి. కొన్ని కుతంత్రములవల్ల యాతీర్మానము చేయబడినది యూహించుచున్నారు. ఇటీవల డిల్లీ నుండి మద్రాసులో నున్న సానిక మహమ్మదీయ వాయకునకు యాదిగన తంజివార్త వచ్చి యుండెనని ప్రీ ప్రెస్ వారికి తెలిసినది.

“ఈ సంవత్సరసమావేశము లాహోరులో జరుగునట్లు చేయుటకును, మోఫీగారిని అధ్యక్షులుగా యెన్నుకొనుటకును 20 తేదీ జాటికి మస్జిదు సమితి కమిటీవారి సభ యిచ్చట (డిల్లీ లో) జరుగనున్నది. గనుక మీ ప్రతినిధుల తరపున ప్రత్యేకము యసభ్యులను పిలియవలె మందిని పంపవలెను. ప్రతిప్రతినిధియు ప్రత్యేకముగా నాకు తంజివార్త నంపవలెను.”

యాకులు హుస్సేనుగారు యాయసందర్భమును గూర్చి యిట్లు జెప్పిరి.

మస్జిదు లీగుయొక్క వ్యవహార నిబంధనలు చాలా లోప భూయిష్టముగానున్నవి. సమితిలోని ఒక శాఖకు చెందిన సభ్యుల యొక్క వోట్లను అనేకము సంపాదించుటకు కుతంత్రములకు అవకాశముకలదు. సమితిలోని యెదిరిపక్షమువారు మానము వహించి తటస్థముగానున్నప్పుడుగాడ వైజెప్పినవోట్ల నన్నిటిని పోషించేయవచ్చును. నియమిత సంఖ్యాక సభ్యులు లేకపోవుట వల్ల కమిటీసభిలు జరుగకపోవుటయును సభాకార్యక్రమము లోని కొన్ని విషయములగూర్చి సభ్యులచే వ్రాయబడిన యభిప్రాయపత్రములకు సక్రమముగా అండకపోవుటయును జరుగుచుండును. కాన్సిలు మీటింగులలో వోట్ల రాష్ట్రములవారిగా తీసికొనుటకు యేర్పాటు లుండవలయును. అంతేగాని సభ్యుల సాముదాయపు సంఖ్యనుబట్టి యుండగూడదు. కాన్సిలు మొత్తము సభ్యులు 800 మంది అయియుండి అందులో మద్రాసు సభ్యులు 18 మాత్రమేయుండి పంజాబురాష్ట్రమునకు 50 మందియును సంయుక్త రాష్ట్రములకు 50 మందియును పంజ రాష్ట్రమునకు 60 మందియును ఉన్నప్పుడు మద్రాసు రాష్ట్రము పోటీకి నిలువవలయును. మతభేద కక్షలకు నిలయమై రాజకీయ సంక్షోభములకు ఆటపట్టుయియున్న పంజాబురాష్ట్రము నందు యిప్పుడున్న హిందూమహమ్మదీయ స్వర్ణలమస్సను రాయలుకమిషనులో భారతీయ ప్రాతినిధ్యము లేనట్టి స్థితి

లోను యీ సభజరుపబడుట భావ్యముగాదు. ఆగ్రానుగారు అనేకపర్యాయములు యీ మస్జిదు సమితియొక్క క్లిష్టపను స్యలను పరిష్కరించియుండిరి. ఇకనుండుగూడ ఇటువంటి ఆ సందర్భములు జరుగకుండా మస్జిదు సమితివారి నిబంధనలను పవరించి యే రాష్ట్రములో మహాసభ సమావేశమునకో ఆరాష్ట్రపు వివాసియగువానిని అధ్యక్షుడుగా యెన్నుకొన గూడదని నిషేధించుట మంచిది.

మహమ్మదాలీగారి ప్రతిజ్ఞ

“ఒడయ్యరు గారికిని డయ్యరు గారికిని ప్రాంత భాగ్ పకాగారికిని విందులాసగి గౌరవించినయితడు నేను మహమ్మదీయ పంతునును నాయకుడై వెలయుట అనమానకరము” అని మహమ్మదాలీగారు మోఫీగారి అధ్యక్షునియామకమును గూర్చి చెప్పిరి.

“అఖిలభారత మస్జిదు సమితివారు మహమ్మదు మోఫీ గారిని అధ్యక్షునిగా యెన్నుకొనుట గొప్పతప్ప. పంజాబురాష్ట్రములో యేగ్రామముందైనను యేపట్టుమందైనను బహిరంగ సభయొకటి జరిపినయెడల రాబోవు రాయలుకమిషను బహిష్కరించుట యే ప్రజలందరియొక్క కోరికయెట్లుగా వెల్లడి కాగలదు. ఇందుల కన్యధా ప్రభాభిప్రాయము కలదని సర్ మోఫీగారుగాని సర్ ఇక్బాలుగారుగాని యేబహిరంగ సభలో నైనను రుజువుచేయజాలరని నేను ప్రతిజ్ఞ జేసి చెప్పగలను”. అని మహమ్మదాలీగారు పల్కిరి.

కీ. శే. వేరిశర్మగారు

గోదావరిజిల్లా, ఏనాము సమీపమున నున్న యింజ రముగ్రామనివాసులు పాలికి పేరిశర్మగారు కార్తీక కుంభాభిషేకమునరాత్రి కాలధర్మము నొందిరి. పి. రామద్రావిడశాఖా బ్రాహ్మణులు. బహుసజ్జనుడు. ధర్మమార్గ ప్రవక్తకుడు. జ్ఞాన మార్గము పీరికిదోడు. మహాత్ముడు. జ్యోతిషము వీరి కభిమాన విద్య. అందును జాతభాగము, కేరళ ప్రశ్నాదులలో మిక్కిలి ప్రవేశము గలవారు. సంస్కృతాంధ్రములలో బాండిత్య మంతగా లేకున్నను వీరి కారెంటియం భభిమానము మెండు. దీనికి దారాణముగా బహుకాలము క్రిందటనే పిరు ఇంజరం గ్రామములో సంస్కృతపాఠశాలను స్థాపించిరి. ఆ పాఠశాలలో శిష్యులుం జరి మొదలు శిష్య శాస్త్రము వలకు జరుపు విద్యార్థు లనేకు లున్నారు. దిగ్భజములంటి పండితులను సంపాదించిరి. జీర్ణ దేవాలయోద్ధరణము, గండ్లుపడిన రాజమార్గములను బాగుచేయించుట మొదలగు జనోపకారమార్గములయందే వీరి దృష్టి యెప్పుడును బ్రసరించును. ధనవంతులుగారు. కాకున్నను వీరిమంచితనముచేత బ్రతిగ్రామమునకు బోయి, మాసమున కింతయని సంవత్సరమున కింతయని దాతలయొద్దనుండి ధనము సంపాదించి పాఠశాలను రక్షించుచున్నారు. వర్ణ భేదము లేకుండ నందఱబాలురకు బాలికలకు సంస్కృతము నేర్పించుచున్నారు. ఒక్క దేవాంగబాలికకు సంస్కృతమునందు మంచితభిజ్ఞానము కలిగినదని యిటీవల నాతో నెలవిచ్చినారు. బ్రాహ్మణులకు బ్రాహ్మణేతరులకు వారివారికులాచారములను బాగుగ ననుష్ఠించు నట్లుచేయుట వీరిమతము. బ్రాహ్మణబాలుర కుదయముననే స్నానము సంద్య మొదలగునవి నేర్పి తరువాత సంస్కృతము పాఠములు చెప్పెదరట. చెన్న పురికి జని విద్యాశాఖాధికారుల పహాయమును బొందిరి. ఇప్పుడు వీరి పాఠశాలకు విద్యాశాఖనుండి దొరతనమువారు కొంత గ్రాంటు నిచ్చుచున్నారుగాని యది చాలదు. సిగవసతి నేర్పాటుచేయవలయును. వీరి కేవల కార్యము పూని పరిచేసి నెలవేర్వలయు సనుతలంపు పుట్టెదా, అది పూర్తియగునఱకు గొన్ని సంవత్సరములు, గడ్డము, మీషము, పెంచి చాల యోగివలె నుండునారు ఆంధ్రపట్టువల. కావుననే నిర్దుశుడు నిస్సహాయుడు నైనను బాతశాల నింలేవఱకు జరుపుచు వచ్చినారు. వీరికి కావేళ్ళరెండు గుర్రులను తమకున్నారు. వీరు పూనునానినక బాతశాలసీరపడును. పేరిశర్మగారి యార్థ యాత్మరామునియం దైక్ష్త నుభించుచుగాక.

కాకినాడ. క్రొత్తపల్లి సూర్యరావు.

భరతపుర సంస్థానపరిపాలన

పరిశీలన

కమిషను నేర్పరచుట

న్యూ ఢిల్లీ, నవంబరు 28:—భరతపుర కుడోలావా వారికి వారి సంస్థానమున ఆర్థిక, పరిపాలకసంవర్ధన విషయముల పరిశీలించి నియమితకాలములో నివేదికనుపుల కొక కమిషనును బనగబడినట్లు ప్రభుత్వము తెలుపుచున్నది. (ఆ. ప్రె.)

సింహళమున మహాత్ముని

సంచారము

సింహళ జాతీయమహాసభవారు సన్మానపత్రమును సమర్పించుట

ఈనెల 22 వ తేదీ మంగళవారమునాడు సామంతాల ముఖ్యమంత్రి సి.ఎల్.ఎస్. శేషనాథం కౌంగ్రెసువారు గాంధీ మహాత్మునకు సన్మానపత్రమును సమర్పించిరి.

అధ్యక్షుడగు ఇ. డబ్ల్యు. పెరిరాగారు మహాత్మునకు స్వాగత మొసగిరి. "సింహళము భారతదేశమునకు జ్యేష్ఠ ప్రతి కగాన ప్రాచీనభారతవర్షమునకును ఆశ్రయమునకును, విజ్ఞాన మనకును ప్రతీక స్వరూపులగు హిరీదేశమునకు వచ్చుట చాల సముచితము అని పెరిరాగారు నడిపిరి. మహాత్మునకు ఘన మగు స్వాగత మియ్యబడిన పిమ్మట మహాత్ముడు ప్రత్యుత్తర మిచ్చెను. "భారత జాతీయ మహాసభ విశ్వవిఖ్యాతమున ఫకల జనపూజ్యమునై యున్నది. మీరుగూడ నీదేశమునం దాపేరు నే పెట్టుటచే పీఠనంతవరకు మాతృసభ సాంప్రదాయములనే ఆనుసరించుచుంటిరి. నేను నెలకొనిన జాతీయ మహాసభ కేంద్రమిది. అదిన్న సభలో గూడ సభ్యు లధికారముకొరకు ప్రోత్సహమునే యొందిరి. గూతువులాంటి జరుగుచునే యుండెను. నేను పండ్లెందు వత్సరములనుండి భారత జాతీయ మహాసభతో సంబంధమును కలిగియున్నాను. సభ్యులలో స్వార్థ త్యాగముకంటె స్వాస్థ్యపరత్వమే నాకు హెచ్చుగా కనబ డెను. మంచిపనితమ నర్పించినచో స్వాస్థ్యత్యాగమును విసమ్ర తను యింద్రియనిగ్రహణమును కలిగి యుండవలెను. ప్రతిప ణ్ణు లత్యంతసమర్థులగుటచే మనము స్వరాజ్యమును బడయవలె ననిన వారితో ప్రతిఘటింతుటకు ఆంతరంగిక శక్తి సామ ర్థ్యాదు లత్యధిక ముగా నుండవలెను. నిరంతర ిత్యతో పనిలేకుండ లభించిన స్వాతంత్ర్యము స్వపరిపాలన ననబడుట కర్త ముకాబాలను. వ్యక్తి స్వాతంత్ర్యమును బడయు ట కేది సాధనమో జాతీయస్వాతంత్ర్యమును బడయుటగూడ నదియే సాధనమని వాక్కువలనను క్రియవలనగూడ చూపిం చుటకు నేను ప్రయత్నించితిని.

రాజకీయములను పునీతియులను గావింపగోరిన గోక్షేగా రు మున్నగువారిపద్ధతినే నేనుగూడ నవలంబించితిని. కాంగ్రె సువారు స్వరాజ్యమును కోరుటలో ఆహింసను సత్యమునే సా ధనములుగా గైకొనవలెను. అపుడు వా రీధులలోకమునందత్య ధిక శక్తి సంపన్నమగు దేశముగూడ ప్రతిఘటించి విజయము కాగలుగుదురు. విజయమున కిదియే సమీపమార్గమని ముప్పదేం డు అనుభవములన నేను తెలుసుకొన గలిగితిని.

సింహళమున ప్రత్యేకసాంఘికవాదమును ప్రచురించు ట నాకు చాలవంతగా కనబడినది. సింహళమువారి విజ్ఞానము నిరుపమానము. ఆరబలమును మనుష్యబలమును ఎక్కువంపడయు ను సమృద్ధిగానున్నది. సమర్థమగు జాతీయగుటకు కావలసినవిన్ని యును సింహళమునందుకలవు. కాని యిప్పుడు సింహళము స్వరా జ్యమున కింకను చాలమార్గమునందేయున్నది. ఈకాంగ్రెసు మహాసభలో అన్ని సంఘముల ప్రతిఘటనగూడనున్నచో యిది భారత కాంగ్రెసుమహాసభ కాద్యప్రాయమే యగును. భారత కాంగ్రెసు మహాసభ కట్టిభాగ్యమింకను కలుగలేదు. ఇదియీ కండుదేశములకునుగూడ సుంధిమేగాని కొందరైనను తమ జీవి తములను పూర్తిగా రాజకీయములకే వినియోగింపవలెను. మీరు కద్యపాపమును ఆ స్పృశ్యత ను నిర్మూలిం ప వలెను. రాజకీయములను ప వి త్ర ము గావింపవలెను. అపుడు స్వరాజ్యము మీకు కరగతము కాగలదు. గృహపరిపాలనమును ఆర్థికసమమును పరిపాలనగుటచే లభించు వనికావు. నాని నెవరును హింసను చాలరు. ప్రత్యేకమత సంఘాభిమాన ముగలంబులెను. అది జాతీయతకు విరుద్ధము. హింసయులందరును యేకీభవించవలెను. మీరు బీదలతో మాఖ్యము గా కార్మికలతో తాదాత్మ్యమును పొందవలెను" అని మహాత్ము డి నుడివెను.

స్త్రీలసభలో ఆరుతొమ్మలం సభిగారు మహాత్మునకు ధన కుసు సమర్పించిరి. స్త్రీల గూర్కొనప్రార్థనార శోభితలై కచ్చిరి. మీరు దేశమునకు సేవచేయగోరినచో నిట్టి ఆలంకార ములయం దాశేను విడవవలెనని మహాత్ముడు నుడివెను.

పిమ్మట ప్రధాన మహాత్మునియ విద్యాలయమున జహి రా కళాశాలకు మహాత్ముడు వెళ్లెను. విద్యార్థికి స్వార్థత్యాగము ను కల్యణతముగా నొనరింప గలిగిననేగాని విద్యసార్థకము కా న్నాదు. ఇప్పుడు కళాశాలలోని విద్యు నిరుపయోగము అని

మహాత్ముడు నుడివెను. హావరములు జ కూనాగు దక్షిణాఫ్రికా గా మహాత్ముడొసరించిన సేవకు ప్రశంసించిరి. ద్రవిడ కాంత లును ద్రవిడవంశమువారును మహాత్మునకు స్వాగత మొసగిరి. 22 వ తేదీ రాత్రి ఖద్దరునిధికారకు ప్రదర్శింపబడిన నాటక మునకు మహాత్ముడు వెళ్లెను.

28 వ తేదీని మహాత్ముడు దక్షిణ సింహళమున కేగెను.

గాలిలో మిక్కిలి గొప్పస్వాగతము

బొద్దులు హిందువులు మహాత్ముడియులు మున్నగునన్ని మతములవారును నిన్న 28 వ తేదీ మధ్యాహ్నము గాలిపట్ట ణమున మహాత్మునకు ఘనమగు స్వాగత మొసగిరి. 20000 మందికి తక్కువలేకుండునండిరి. మహాత్ముడు మైదానమునకు రాగానే కె. ధాన్యక, డబ్ల్యు దమన్యక అను కవలసోదరు లిద్దరు మహాత్ము నకు సాష్టాంగమొసరించి తాము ఆంగ్ల భాషలో వ్రాసిన యొక గీతమును సమర్పించిరి. గవర్న మెంటు ఏజంటును, మ్యునిసిపలు ఛైర్మనునగు ఎల్. డబ్ల్యు. సి. షెరడెరుగారును మ్యునిసిపలు కౌన్సిలరులును, సన్మాన సంఘసభ్యులును మహాత్మునకు స్వాగత మొసగిరి.

నీనియరు మెంబరు డి. డబ్ల్యు. ముఖాసింఘుగారు మ్యునిసి పలు సంఘమువారి పక్షమున సన్మానపత్రమును చదివిరి. ఎన్. ఎచ్. దనాయకా, హనీపా యిబ్రహీం, లక్ష్మీనెట్టిగార్లు మ హాత్ము న కు పు మ్మ మాల ల ను స మ ర్పిం చి రి. గాలి పా రు ల ప త్త ము న మ హా జ న స భ కార్యదర్శి సి.యస్. డిసనాయకగారు సన్మానపత్రమును సమ ర్పించెను. చాలమంది ధనముతోపగిరి. మహాత్ముడు ధన్యపదే కము గావించెను.

హిక్కాదువలో స్వాగతము

తిరుంగామ బొద్దస్త్రీసంఘము వారిపట్టణమున మహా త్మునకు సన్మానపత్రమును సమర్పించిరి. సరసయియూపత్రి కాధిపతి అభయగుణవర్ధనుగారి సతీమణి సంఘముపక్షమున పాదలపత్తమున మహాత్మునకు సన్మానపత్రమును ధనమును సమర్పించెను. ఖద్దరువిషయమున పనిచేయుటకొక సంఘము శేర్వరచెదననిగూడ ఆమె వాదనము చేసెను. (ప్రీతెను)

మరియొకవార్త

నిన్న మహాత్ముడు దక్షిణమునకు బయలుదేరెను. నిర్ణ యింపబడిన స్థలములందేగాక మధ్య మధ్య చాల చోట్ల ప్రజలు కోరగా మహాత్ముడగుచు వచ్చెను. మొదట మాంటు లెనినియలో సంస్కృత భావలో సన్మానపత్రమును ధనమును సమర్పించబడినది. మోనటువలో మహాజనసభవారు సన్మాన పత్రమును సమర్పించిరి; కలుతాళలో ఆర్యసంఘమువారు సన్మానపత్రమును సమర్పించిరి. పిమ్మట యింబల్వెడలోను డాలిగిటియలోను మహాత్ముడొగమ గాలిలో నేడు 24 వ తేదీ మహాత్ముడు మహిళా కళాశాల బహుమాన ప్రదానసభ కధ్యక్షుత పవించెను. (ఆ. ప్రె.)

"జిల్లాకలెక్టరు జోక్యము అసమంజసము"

గుంటూరు పురపాలకసంఘాధ్యక్షునిపై కేసు

బెజవాడ జాయింటు మేజిస్ట్రేటుగారివద్దకు

మార్పుజేయబడుట

హైకోర్టువారి ఉత్తరవు

గుంటూరు పురపాలకసంఘాధ్యక్షు లగు శ్రీ నడింపల్లి వెంకటలక్ష్మీ నరసింహారావుగారిపై లేబడిన క్రిమినల్ కేసును గుంటూరు జిల్లానుండి వేరొకజిల్లాలోని కోర్టుకు ట్రాన్స్ఫర్ జేయవలసినదిగ గతవారము హైకోర్టులో న్యాయజేటు గ్రాం టు, బుర్రా సత్యశాయణగారలు, న్యాయమూర్తి దేవదాసు గారి సమక్షమున దరఖాస్తు పెట్టిరి. ఆంతకుపూర్వ మివిషయ ము హైకోర్టునందు విచారణకురాగా గుంటూరు సబ్ డివిజన్లో మాజిస్ట్రేటుగారి వద్దనుండి కేసును ఒంగోలు సబ్ కలెక్టరుగారి వద్ద కంపెనుడుటకు న్యాయమూర్తి ఉత్తరువు గావించియుండె ను. 7-10-27 న ఉత్తరువులు గావించబడినది.

గతవారము కేసు విచారణకువచ్చినపుడు ముద్దయితర పు గ్రాంటుగారు వాదించుచు ఈ కేసులో ప్రభుత్వసాక్షిగను న్న గుంటూరు కలెక్టరు ఏ. సి. డబ్ల్యు. ఉద్యోగరీత్యా గై కొనడగన చర్యకంటెను ఈ కేసువిషయమునందెక్కుడు శ్రద్ధ గవ్వరది, హైకోర్టువారి ఉత్తరువులతో జోక్యము గలిగిం

చూసినవియు, ఫిర్యాధికరవు. కేసును వా దిం చు ం కై పల్లి కు ప్రాసీక్యూటరు, పోలీసు ముఖ్యమంత్రి టెండెంటుగారులు రికార్డులను చూపునంతవరకు రికార్డులు ఒంగోలు కంపెనులనని గుంటూరు సబ్ డివిజన్లో మాజిస్ట్రేటును కు తగువు గావించి యుండెననియు, హైకోర్టువారు కేసును ఒంగోలుకు ట్రాన్స్ ఫర్ జేసిన పిమ్మటనే కలెక్టరుగా రిట్టి ఉత్తరువులు గావించి యుండెననియు, డబ్ల్యు. ఉద్యోగరీత్యా గానుండిన జిల్లాలో కేసు విచారణ జరుగుపక్షమున నిష్పాక్షికమును, న్యాయమునగు విచారణ జరుగజాలదని సంశయించుటకు కారణములు గలవని యు, వాదించబడినది.

న్యాయమూర్తి అంతట గుంటూరు సబ్ డివిజన్లో మాజి స్ట్రేటుగారికి కేసు రికార్డులను వెంటనే ఎందువలన పంపియుండ లేక సంజాయిషీ యిప్పలసినదిగ ఉత్తరువు యొసంగి, సం జాయిషీ అందికవినప పిచారింతునని నాటికి నాయుదాశేసిరి.

నేను కేసు తిరిగి విచారణకు వచ్చినపిదప న్యాయమూ ర్తి దేవదాసుగారు కేసును బెజవాడ జాయింటు మేజిస్ట్రేటు గారిచే విచారింపబడుటకు ఉత్తరువు గావించుచు ఇట్లు తీర్పు చెప్పిరి.

గత (ఆక్టోబరు) మాసము 7 వ తేదీ గుంటూరు సబ్ డివిజన్లో మాజిస్ట్రేటువద్దనుండి కేసును ఒంగోలుకుమార్పుచేయ వలసినదిగ మాచే ఉత్తరువు గావించబడినది. ఆక్టోబరు 11 తేదీ ఇచ్చటనుండి ఉత్తరువు అంపబడి జిల్లాకలెక్టరుగారికి 14 వ తేదీ అందినది. సబ్ డివిజన్లో మాజిస్ట్రేటుగారికి 15 వ తేదీ ఆప్రాం తములో జేరెను. సదరు హైకోర్టువారి ఉత్తరువుచేరిక యనంతరము జిల్లాకలెక్టరు ఆయు త్తరువు సమానాన్యజతేర్చి సబ్ డివిజన్లో మాజిస్ట్రేటుగారికి ఒక ఉత్తరువు నంపియుండిరి. అందు రికార్డులను పట్టికప్రాసీక్యూటరు, ప్రాసీక్యూటరు ఇన్ స్పెక్టరుగారులు రికార్డులను చదువునంతవరకు ఒంగోలుకు రికార్డుల నంపవలసని వ్రాయబడియుండెను. ఈయు త్తరువు నను సరించి గుంటూరు సబ్ డివిజన్లో మాజిస్ట్రేటు 14 తేదీవరకు ఒంగోలుకు రికార్డుల నంపియుండలేదు. 15 తేదీ ఈయాలస్య మును నాకెరుకపరచుచు కేసును మరొకజిల్లాకు మార్పుజేయి వలసినదిగ గోరుచు దరఖాస్తు పెట్టబడినది. సబ్ డివిజన్లో మాజి స్ట్రేటును సంజాయిషీ యొసంగవలసినదిగ ఉత్తరువుసంగగ జిల్లాకలెక్టరుగారి ఉత్తరువు వనుసరించి తాను రికార్డులను ఒం గోలు కంపి యుం డ లే దనియు పట్టిక ప్రాసీక్యూటరు ప్రా సీక్యూ ట్రిం గు ఇన్ స్పెక్టరు గారు లు రికార్డులను చదివినపిదప ఒంగోలు కంపెనులనదిగ పిర్పాటు గావించియుంటి ననియు రిపోర్టునందు వ్రాసెను.

జిల్లాకలెక్టరు జోక్యము-అసంగతము

కేసు ఒకకోర్టునుండి వేరొకకోర్టుకు ట్రాన్స్ఫర్ జేయ బడిన పిమ్మట ప్రాసీక్యూటర్ వారు రికార్డులు పరీక్షింపవలెనను కారణమున రికార్డులను పంపుటలో కాలవిలంబనము జేయుట వింతగనవచ్చి. రికార్డులను ఒంగోలు కోర్టు కంటెడి విషయము లో సబ్ డి వి జ న లో మ్యా జిస్ట్రే టు గారినిర్ణయముతో జిల్లాకలెక్టరు జోక్యముగలిగించుకొనుట ఏ మాత్రమును సమంజసముగాదు. గుంటూరు సబ్ డివిజన్లో న్యాయ జిస్ట్రేటు రికార్డులనంపుట కాలస్యముజేసి, ప్రాసీక్యూటర్ వారు రికార్డులను పరీక్షించుటకు వారియిష్టము వచ్చినంతకాలము ను పుచ్చుకొనుట కంగీకరించుటయు యుక్త ముగాదు. సబ్ డివి జన్లో మ్యాజిస్ట్రేటు జిల్లాకలెక్టరుయొక్క ఉత్తరువులకులో బడి వర్తింపవలయుననుట నిక్కువమేగాని తనచే మరియొక కోర్టు న కంపె ను డ లే దని యుం డి న రికార్డుల నంపెడివిషయములో అనవసరమగు ఆలస్యము జరుగ కుండునట్లు చూడవలసిన న్యాయకాభిధికారికి గల బాధ్యత మాత్రము వారియందు తప్పిపోలేదు.

ఇపు డీకేసును గుంటూరు జిల్లానుండి మార్చి వేరొక కోర్టునకు ట్రాన్స్ఫర్ జేయవలెనా ఆక్రరలేదాయని నిర్ణయిం పబడవలసియున్నది. జిల్లాకలెక్టరు న్యాయనిర్వాహము సక్రమ మగు జరుగవలెనను ఉద్దేశముతోడనే ఇట్టిచర్యను జరిపియుండ వచ్చును. కాని వారిచర్య ఆపార్థమజేయబడుట కవకాశముండి నపుడు వారిక్రిందియంద్యోగులు తమస్వయంస్థిర యాభిప్రాయ మును చలాయించ లేకుండినపుడును ఒంగోలు మాజిస్ట్రేటుగారి స్వతంత్రాభిప్రాయమును గాని న్యాయనిర్ణయకాశక్తిని గాని నే నేమాత్రమును సంశయించకపోయినను సందర్భములన్ని విచారించి కేసును గుంటూరు జిల్లానుండి వేరొక కోర్టుకు మార్పు జేయుటయే యుక్తమని తలంచుచున్నాను. కావున ఈ కేసు బెజవాడ సివిలియన్ జాయింటు మాజిస్ట్రేటుగారిచే విచారింపబడుటకు ఉత్తరువు గావించు చున్నాను" అనిరి.

సి. ఆడెముగారు ప్రాసీక్యూటరుతరపున వాదించిరి.

ఎగ్జురు చీఫ్ ప్రెసిడెన్సీ మేజిస్ట్రేటు గారి యెదుట

పరిమేయకర్త అనుతడు ఆంధ్రప్రదేశ్ రాజధానియందు కొన్ని మందులు దొంగిలించి అమ్ముచున్నాడని నేరముమీద బడి చీఫ్ ప్రెసిడెన్సీ మేజిస్ట్రేటుగారియెదుట విచారించ బడెను మద్రాసు ఆంధ్రప్రదేశ్ కాలయందు 10 మే 1927 మొదలు 3 ఆక్టోబరువరకు నాకరికి ఉండెను. మేనేజింగ్ డైరెక్టరు ఆచంటలక్ష్మీపతిగారు మందులు అయ్యుర్యకాల కుచెందినవరి కనుగొనిరి. వారిని తయారు చేయుటకు వ్యయప్ర యోగలు ఆగునని సాక్ష్యము చెప్పిరి.

క్రాసుపరీక్షయందు లక్ష్మీపతిగారు నాకరిలకు తగు రు చేయువిధము నోటికి రాదనియు పుస్తకముచూచి యేమందైన ను తయారుచేయుగలనని నుడివరి.

దాని కనకరత్నంగారు తమసాక్ష్యములో అఖిలభారత ఆయుర్యద్రవ్యఫార్మసీ వారిచే జరుపబడుపరీక్షలయందు తీరని యు, కొన్ని మందులు ఆయుర్యద్రవ్య ఫార్మసీకి చెందియున్నవని యు, అవి తయారుచేయుటకు 2, 3 నెలలు పట్టు ననియు నుడివరి.

ఇన్ని దినములనుండి జైలునందుండిన మద్రాసువద్ద నేడు పూర్వీకత్తులు తీసికొని వెలికివేయవలసినదని మేజిస్ట్రేటు గారు ఆజ్ఞ ఇచ్చిరి.

నేడు విచారణ దివసము.

నేటి విచారణ

దాని కనకరత్నంగారు ఆంధ్రప్రదేశ్ ముత్యముల తయారు చేయుట కు కలము 1-కి 8 రూపాయలు అగను. మద్రాసునందుల తీ నికొని బ్రాదుకలోనను మాత్రమే ప్రతివచ్చి అమ్మకము కొన బలసినదని చెప్పినాడు. కొంతకాలము ఆయుర్యద్రవ్య ఫార్మసీయందు ఉద్యోగము చేసినతరువాత ఇప్పుడు ఏమెటుగా మన్నాన ని మద్రాసుచెప్పినాడు. ఆయుర్యద్రవ్య ఫార్మసీ ధృవకంపై త క్కవగా నిచ్చెదనని చెప్పినాడు. నాకు అనుమానము తగిన త గువాత రావలసినదని మద్రాసుని పంపివేసి దాని లక్ష్మీపతి గారిని కల నుకొని ఈ మద్రాసు తెచ్చివచ్చుదులు దొంగిలించిన బాపకు అయివుండవచ్చునని చెప్పిరి

మద్రాసు వరల 9 రోజులకు మాత్రమే పరీక్షించినాడు. అనుమానము తగినదని నుడిగి గత కొంచెమునపు ఉండ నుని నేను ప్రక్కనున్న ఆఫీసుకు బోయి దాని లక్ష్మీపతి గారికి ఫోనుచేసితిని. అంతవరకు మద్రాసు నా ఆనుపరీక్షయం దే కలదు. ఇంతలో దాని లక్ష్మీపతిగారు పోలీసుతోవచ్చి ము ద్రాసుని అరెస్టుచేసిరి. నేను 5 సంవత్సరములనుంచి డాక్టరు గా ప్రాక్టీసు చేయుచున్నాను. ఈ మందులను మరెవ్వరిచుటను చూచియుండలేదు క్రాసుపరీక్ష గుండు దానికనకరత్నంగారు ఈ మందులన్నియు ఆయుర్యద్రవ్యములనియు 3 మందులను ఏ ఆయుర్యద్రవ్య కంపెనీయందైనను కొనవచ్చుననియు ఇదివరలో ఆయుర్యద్రవ్య ఫార్మసీనుండి మందులుకొని కమిషను పొందినవని చెప్పిరి.

తరువాత ను ఇన్స్పెక్టరుగారు విచారించబడిరి.

వారు ఇల్లుసాక్ష్యము చెప్పిరి దానిలక్ష్మీపతిగారు తమ మందులు కొన్ని పోయినవనియు పూర్వము తమ ఆయుర్యద్రవ్య కాలయందు పరిచేసిన నుడిగి అమ్ముచున్నట్లు ఆచార్య వద్దయు ఆ నుడిగి పలనిచోట కలదని చెప్పినందున. వాని తోకూడ పోలీసును పంపితిని. ఆ పోలీసును డాక్టరుగారును వెళ్లిరి. మద్రాసుని తీసికొనివచ్చిరి. మందులకు తమ ఆయుర్యద్రవ్య ఫార్మసీకి చెందినట్లు గుర్తించిరి. వానిని అరెస్టుచేసితిని. మరునాడు మద్రాసు ఇంటికి పోయి వెలికితిని. కొద్దిగా దాఖలుచేయ బడినప్రకారం వస్తువులు తీసికొని కొద్దిగా హాజరుపర్చితిని. తేనుజరుగుచున్నది.

దేశబంధు గుప్తా శివనారాయణ

గార్ల ఆరెస్టు

కటికవాడు నేరమారోపించుట

న్యూ ఢిల్లీ, నవంబరు 22:—కటికవాడొకడు తమబా లినాదొకడు తమబాతినారు పాకీవారిని హింసించుచున్నట్లుల పత్రికయందు వ్యాసముల ప్రాసినందులకు తేజపత్రికా సంపా దకుని శివనారాయణగారిని డైరెక్టరు దేశబంధు గుప్తగారిని అరెస్టుచేసి బెయిలుపై విడుదలగావించిరి. (ఆ. ప్రె.)

మద్రాసు వార్తలు

శ్రీ శ్రీ సర్ టి. సదాశివయ్యగారు

మరణము, 24 నవంబరు:— సర్ టి. సదాశివయ్య గారు నేడు 4 గంటల పుణ్యహుండు మరణించిరి.

మద్రాసు కార్పొరేషను:—వాయిదా వేయబడిన కార్పొరేషను సవంబరు-30 తేదీ సాయంకాలం 5-15 గంటలకు రివ్యూభవనములో జరుపబడును.

నీరుసత్కారనభ:— రేపుసాయంత్రము 5-30 గంటలకు హైకోర్టు బీచియందు నీరుసత్కారన భజనము ను. శ్రీయుక్త బుచ్చు ను సాంబమూర్తిగారు, యం. శ్రీ. ఆచార్య యం. యల్. ఎ. గార్లు ఉపన్యసించెదరు.

బెజవాడ నిరసాలిటీ విమర్శ: శ్రీ శ్రీ శ్రీ

బెజవాడ మునిసిపల్ కౌన్సిల్లో విమర్శ శ్రీ శ్రీ శ్రీ గారిచేయుట బెజవాడ మునిసిపల్ కౌన్సిల్లో ప్రభుత్వమువారిచే ఆధికార మొనగబడెను. (నర్తకములు బాధించుట)

మద్రాసు విశ్వవిద్యాలయము

పట్టపదానోత్సవము

1928 సెప్టెంబరు 8 వ తేదీ సాయంకాలం 8-30 గం టలకు పాట్లములో మద్రాసు విశ్వవిద్యాలయము పట్ట పదానోత్సవము జరుపబడును. (ఫోటో నెంటు బార్ని గెటును.)

శ్రీ గాంధీ ఆదిమాత్ర రాత్రిధర్మపాఠశాల:— దీనినిగొని 21-11-27 తేదీన “బికవిజ్ఞాపన” నును తేలి ప్రచురపరచి యున్నాడను. బికవిజ్ఞాపనను ఆసేతులు గదివియే యుండవచ్చును. దానినిపొందుటగా ఈనెల 31 తేదీ బువారముసాయంత్రము 5. 15 గంటలకు ముర్రానుజిల్లా ఆంధ్రకాం గ్రెనుసంఘముయొక్క సాధారణసమావేశము ఆంధ్రపత్రికా కార్యాలయమున జరిగబోవుచున్నది గాన ఆసమయమునవచ్చే డి ధాన్యములకు ఉదారపురుషులును చెప్పి పురాధాతా కాంగ్రెసు పంఘ కార్యదర్శిగారును వాయిదావని కొంతకొన్ని యిలాటను పూరిచేయ సర్కార్లనుమందు రుని మిక్కిలి విషయముగా ప్రార్థించుచున్నాడను. బు. శ్రీనివాసయ్య ఉపాధ్యాయుడు.

రాకపోకలు:—గోమహమ్మదు పాదుకాగారు బల్లారి నుంచి మద్రాసుకు గతరాత్రి వచ్చిరి

ప్రాధేపరు అగ్నిదీపియ్యాడరు బర్లిన్ యూనివర్సిటీసం పక్రమత ప్రాధేపరు గారు హిందూదేశములో తిరుగుచున్నట్లు గుర్తించుచు వచ్చిరి. ఉపనిషత్తులయందు దేశేకవాదములను గవించిరి ఏ బాటికి పం బంధించిన భావము జరుపుటయందు తనజీవితమునంతయుధార పోనో యిట్టి భారతీయుల ఆధ్యాపములునాగరికతనున్ను నుగ జూచుటకై ప్రయత్నము చేయుచున్నార. కలకత్తాశివ విద్యాలయమువారు వీరిచే యిచ్చి ఉపన్యాసములు నిచ్చుటకై అహ్వానమందిరి.

వారు మద్రాసునకు రాగానే ప్రెసిడెన్సీ కాలేజీ సం సెన్సెట్ ప్రాధేపరుగారుఅను కుష్మక్రావి శాస్త్రగారిని కలసి కొనిరి.

వారు ఇచ్చుట తమపరీమితితో వారమురోజు లిచ్చు యుండెదరు- సామవారము 5-30 గంటలకు సంసెన్సెట్ సాట కమును గూర్చి ఉపన్యాసించెదరు- సర్. సి. పి. రామస్వామి అయ్యగారు అధ్యక్షత వహించెదరు.

వై నాన్యకవిమనరు ఫార్మసీ గారు, మామగారు, ఫాజల్ రహిమానుగారు, రైల్వే వై నాన్యకవిమిత్ర, ఇతరసభ్యులు పర్య రొధిరాగారితోగూడి నిన్నరాత్రి మద్రాసు విడిచి ఈరోడ్డు వెళ్లిరి.

గెలెటిసరిగారు నేటిదినముత్రపురుషుండి మద్రాసు వచ్చిరి.

సర్ క్ల మెంటు హింద్లెగారు రైల్వే చీఫ్ కమిషనరు గారు నేటి ఉదయం మద్రాసు వచ్చిరి.

ఆరవ అఖిలభారత శ్రేణు యూనియను కాంగ్రెసు సమావేశము

ఏర్పాటులు పూర్తియగుట

కాన్పూరు, నవంబరు 28:—ఆరవ అఖిలభారత శ్రేణు యూనియను కాంగ్రెసుసమావేశము ఏర్పాటులన్నియు పూర్తి యైంది 26 వ తేదీన మహాసభ ప్రారంభ మగును. నుమారు 150 ప్రతినిధులు రానున్నారు. టి. సి. గోస్వామి, యస్. యస్. జోషి, బాబ్జాలా బిశ్వవాధుముఖియ్యలరు, దాంగీగార్లుగూడ రానున్నారు. అగ్యక్షుడు దివాను చమన్లాలుగారు 25 వ తేదీ యందయమున వత్తురు. అఖిలభారత శ్రేణునివాంఛసంఘము 25 వ తేదీన ఈ ప్రదేశముందే ఖరీదుగ్రవియము లాలోచించుటకు సమావేశ మగుచున్నారు. మిల్లనూలీలకు సాయంకాలము లందు ప్రత్యేకయాసవ్యాసములు ఏర్పాటు చేయబడెను. (ప్రెస్ నెసు.)

కలకత్తా, నవంబరు 28:—గ్రాండుట్రంకు కాలవ ప్రాజెక్టువలన రాగలుగు రాబడినిగూర్చిన వివరములు తెలుపుట కొకఉపసంఘము ఏర్పాటుచేయబడెను. దాని నివృత్తి ప్రభుత్వమువారు రద్దుచేసిరి. (ఆ. ప్రె.)

నాగపూరులో పోయకు శంకుస్థాపనగారి అగ్యక్షు క క్రింద సభకేసి రామలు బహిష్కారమును కలకత్తా వికనుత్వ పథి తీర్మానమును నలవరచుచు తీర్మానించిరి. (ఆ. ప్రె.)

కన్పూరు, నవం 28:—పోయకు బిసె టుమ్మగారికి స్వాగత పత్రి మిచ్చి చిరి. (ఆ. ప్రె.)

తిరునవావల్లి, నవం 24:—శ్రీమంగ పురపాలకసంఘ మువారు బి సెంటుమ్మగారికి స్వాగతపత్రి మిచ్చించిరి. (ఆ. ప్రె.)

న్యూఢిల్లీ, నవం 24:—అఖిలభారత తల్లిరు మహాసభ కిట జరుపుటకు ప్రయత్నములు జరుగుచున్నవి. బార్లు హాజి హాజిగారు అగ్యక్షుకవిహింతురట. (ఆ. ప్రె.)

కాన్పూరు, నవం 28:—నాలవ ఉత్తరముల బాధజ్ఞా మహాసభ కన్పూరులో ఏ సెంటు 11 వ తేదీ ఆదివారము నాడు శ్రీయుత కె. మహాదేవ్ నాయరు యం. యల్. సి. గారి ఆధిపత్యమున జరుగును. శ్రీయుత ఉపిసి సాహెబు యం. యల్. సి. గారు అహ్వానసంఘాగ్యక్షులుగ నుందురు. (ప్రెస్ నెసు.)

బుదరు తాలూకా ప్రాథమిక పాఠశాలయలకు

విజ్ఞప్తి

ఈనెల 13-11-27 తేదీన జరిగిన ప్రాథమిక పాఠశాల కార్యనిర్వాహకసభయందు సదరు తాలూకా మహాజన సభ బందరు తాలూకా గూడూరు జయ ఆహ్వానముక్రింద గూడూరునందు డిసెంబరు నెల 10-వ తేదీన జరుపుటకు తీర్మానించినారు. అందుకుగాను 9-వ తేదీ కుక్ వారము బోర్డు హిందూపాఠశాలలు మూయుటకును 10-వ తేదీ మహమ్మదీయ పాఠశాలలు మూయుటకును శ్రీ తాలూకాబోర్డు ప్రసిడెంటు గారి పర్మిషన్ కోరబడెనది. కాలము పూరించినది. “సన మూలమిసంజగత్” అను వ్యాయమునుబట్టి సామ్యుతేది ఏకాగ్యము సాగనేరదు. కావున మా తావుకు వచ్చు మా ప్రతినిధులకు గాని మా నెంటుకు శక్తిబలీలకు గాని మీ చందాసామ్యు యిచ్చి సదరు సభకు మీ రందరు హాజరయి కార్యక్రమము జరప గలందులకు కోరుచున్నాము.

సి. సూర్యనారాయణరావు,

సెక్రటరీ

గాంధీ: స్వపరిపాలనము

శ్రీకృష్ణ

సింహాశ్రమ కాంగ్రెసు సంఘమువారి విజ్ఞాపనకు ప్రత్యుత్తరమును గనుచు, గాంధీమహాత్ముడు స్వపరిపాలనపు ముఖ్యలక్షణములను చక్కగ వివరించెను. ప్రస్తుత రాజకీయసంఘములందు స్వార్థపరత్వము మిక్కిలియు గనుపించుచున్నది. స్వార్థత్యాగము వెనుకబడుచున్నది. అందుచేతనే యిట్టి సంఘములు దేశమునకు తగినంతమే లొనగకున్నవి. మహాత్ముని యుద్దేశ్యము ప్రకారము స్వార్థమును త్యజించినగాని, రాజకీయోద్యమము వికాసస్ఫూర్తి గాంచజాలదు. స్వపరిపాలనము స్వీయశక్తిపై ననునిరోధముల నెదుర్కొన గల సామర్థ్యముపై నను ఆధారపడియుండును. వ్యక్తులు ముక్తిగాంచుట కెట్టి సాధనముల నవలంబించవలయునో జాతులును స్వేచ్ఛ బడయుట కట్టిసాధనలనే యుపయోగించవలయునని మహాత్ముని యుద్దేశ్యము. స్వరాజ్యస్వరాజ్యములను మహాత్ము డేకదృష్టితోనే జూచుచున్నాడు. లక్ష్యము కేరగలుగుచో, సాధన లెట్టివయినను ఇబ్బంది లేదను సిద్ధాంతమును మహాత్ము డంగీకరింపడు. రాజకీయోద్యమమును ఆధ్యాత్మికాధారములపై నుంచుట మహాత్ముని తలంపు. సత్యము ఆహింసల నవలంబించి స్వరాజ్యము బడయ ప్రయత్నించుచో, ఎట్టి బలమగు జాతినయినను ఢిక్కరింప వీలుగననియు, విజయమున కింతకన్నను సులభమార్గము లేదనియు, మహాత్ముడు సింహాశ్రమను దెలిపిన సందేశము అమూల్యమయినది. ఇట్టిసందేశమును నాగడక ప్రపంచము చేపట్టుచో, నానారాష్ట్ర సంఘము సత్యమును అహింసను మూలాధారముగా గైకొనుచో, యుద్ధములను బహిష్కరించు ప్రయత్నములు తప్పక విజయము గాంచగలవు.

సింహాశ్రమ నకును హిందూదేశమునకును ప్రాతిక చాల గలదు. రామాయణకాలమునుండియు రెండు దేశములకును రాకపోకలు జరుగుచుండెను. భారతీయవృత్తులు సింహాశ్రమ నేలినటుల దృష్టాంతములు గలవు. రెంటికిని సంబంధ బాంధవ్యములుండె నని, రత్నానగరనాటకము మున్నగు గ్రంథములు దెలుపుచున్నవి. బౌద్ధమతము హిందూదేశమునుండి సింహాశ్రమనకు బ్రాకెను. నేటికిని సింహాశ్రమనందు భారతీయులు పెక్కుమంది నివసించుచున్నారు. బహిష్కారముతో వేర్వేరుభావలతో సింహాశ్రమ దనరారుచున్నది. రెండుదేశములును పరాధీనస్థితియందున్నవి. సింహాశ్రమ రాజకీయపరిస్థితులను విచారించుటకు, రాయల్ కమిషను వచ్చి విచారించుచున్నది. హిందూదేశమునకు రాయల్

కమిషను రానున్నది. హిందూదేశము నెదుర్కొనిన సమస్యలు సింహాశ్రమమున ఎదుర్కొనుచున్నవి. రెండుదేశములును స్వేచ్ఛబడయుటకై కృషి నలుపుచున్నవి. సేవనల్ కాంగ్రెసుసభలు రెండుదేశములలోను స్థాపితమై ప్రజలకు స్వాతంత్ర్యమును చేకూర్చుటకై పాటుబడుచున్నవి. ఇట్టిస్థితిలో హిందూదేశమును సింహాశ్రమమును గూడ ధర్మబద్ధమగు పద్ధతుల ననుసరించి, స్వేచ్ఛను బడయుట లాభకరము. ప్రపంచమున కీ రెండుదేశములును నూతన మార్గమును జూపి, లోకశాంతికి ప్రోద్బలమొనగగలవు. సింహాశ్రమమునందు వ్యాప్తి గాంచిన బౌద్ధమతము సత్యమును అహింసను ముఖ్యముగ గుర్తించెను. మతధర్మముల ననుష్ఠించుటచే, సింహాశ్రమ అగ్రస్థానము బడయ గలదు. సింహాశ్రమనందు సాంఘిక విభేదములు గలవు. వీనిని దొలగించుట యవసరమని, మహాత్ముడు బోధించెను. ఈరీతిని త్రాగుడు, అస్పృశ్యత మున్నగు చెడుగులను విడనాడి, రాజకీయోద్యమమును ధర్మబద్ధముగ నడుపుచో, స్వపరిపాలనము దాని యంతట యదియే సిద్ధించునని, మహాత్ముడు గావించిన హితబోధ సింహాశ్రమప్రజలలో నూతనవికాసము గలిగించు నని నమ్మెదము.

రాయల్ కమిషను

రాయల్ కమిషను చట్టము కామన్వెన్య సభలో మూడవ మారు చదువబడెను. ప్రభువుల సభలో నేడును, కామన్వెన్య సభలో రేపటిదినమును, చట్టముగూర్చి చర్చ జరుగునని సూచింపబడెను. కమిషను సభ్యుల విషయమై ఆక్షేపణలు వెలువడవచ్చును. కాని ప్రభువుల సభలో నాక్షేపించువారంతగ నుండరు. ఆలివయరు ప్రభువుగారు సయితము సంతృప్తి చెందుట నహజము. కనర్వెటివు, లిబరలు, లేబరుపక్షములకు ప్రాతినిధ్యము గల దని చెప్పి ఇండియామంత్రిగారు ఊరడింపకమానరు. కామన్వెన్యసభలో, సక్లత్ వాలాగారును, లేబరుపక్షమునందలి తీవ్రవాదులును ఆక్షేపించినను, ముఖ్యులగు లేబరు నాయకులు వల్లెయనకబోరు. వీరిదివరకే పార్లమెంటరీ కమిషను సూత్రము నామోదించియుండిరి. చట్టమును రెండవ మారు చదివినపుడు, దీనిని నిరాకరింపవలయునని, సక్లత్ వాలాగారును, స్వల్పసంఖ్యాకులగు లేబరు పక్షమువారును గోరిగొని, వీరి మొర లరణ్యబోదనము లయ్యెను. భారతశాసన సభవారు అంగీకరించువరకు కమిషనును నియమింపగూడదని సక్లత్ వాలాగారు మూడవ పతనసమయమున సూచించిన సవరణగూడ నిరాకరింపబడెను. హైందవ సమస్యను పక్షప్రశ్నగా గైకొనగూడదను నుద్దేశ్యము బ్రిటీషు ప్రముఖులలో నింకను వ్యాపించియున్నది. పార్లమెంటు సభలలో మార్పు గలుగునని తలంచుట కెట్టియవకాశము గనుపించదు. ఇదియు నొక మేలుకే వచ్చెననుటకు, హిందూదేశమున వ్యాపించియున్న ఏకీభావమే నిదర్శనము. బొంబాయి సభలో సర్ చిమల్ లాల్ సెథల్ వాడుగారు సూచించినటుల, భారతీయులను కమిషనులోనికి రానియకుండుట బ్రిటీషువారి కొకనియమముగూచో, దానిని బహిష్కరించుట భారతీయులకును విధియేగుచున్నది.

ఈవిధిని అన్ని పక్షములవారును నిర్వహింప నవసరమగుచున్నది. సంయుక్తరాష్ట్ర గవర్నరుగూ సర్ విలియం మారిసు గారు మితవాదులను గర్హితముగ నిందించుచున్నారు. సైమన్ కమిషనువారు ఇండియాకు వచ్చి విచారణ సలుప మొదలిడిన పిమ్మట, భారతీయనాయకులు తమయభిప్రాయములను మార్పుకొందురని గవర్నరుగారు భావించుచున్నారు. ఎట్టి యవమానములు సంభవించినను భారతీయులు సరిపెట్టుకొందురని, వీరికి దృఢవిశ్వాసము గలదు. ఇట్టిసమృద్ధిమే ఇండియామంత్రిగారి నావహించియున్నది. భారతీయుల మొరలను లక్ష్యపెట్ట నక్కరలేదని వీరు తలచుట కిదియే కారణము. ఇట్టిసమృద్ధిము సరిగాదని చూపవలసిన బాధ్యత భారతీయులపై నిలిచి యున్నది. ఈవిషయమున నయినను వివిధపక్షములవారును ఏకమై పనిజేయలేనిచో, భారతవర్ష మింకను హెచ్చు అవమానములను భరింపవలసివచ్చుననుటకు సందియములేదు. దేశమంతయు ఒక్కనిశ్చయముతో బహిష్కారమును ఫలప్రదము గావింపగలుగుచో, సత్వరస్వరాజ్యసంపాదనకు ప్రజలలో నూతనోత్సాహము ప్రబలును. అట్టితరీ, ఇండియామంత్రిగారు పరోక్షముగ ప్రజలకు మేలొనర్పిరనియే ఎంచవచ్చును.

సంస్థానవిచారణసంఘము

విచారణసంఘములు లెక్కకు మిక్కిలియగుచున్నవి. రాజకోటలో ప్రసంగించుచు స్వదేశసంస్థాన సమస్యను విచారించుట కొక విచారణసంఘమును నియమించెద మని రాజప్రతినిధిగారు వెల్లడిజేసిరి. బ్రిటీషు ఇండియాప్రభుత్వమునకును స్వదేశసంస్థానములకును గల సంబంధమును గురించి విచారణసంఘమువారు రిపోర్టు జేసెదరట. సంఘములమున గలిగిన హక్కులగూర్చియు, బాధ్యతలగూర్చియు విచారణ జరుగును. బ్రిటీషు ఇండియాకును స్వదేశసంస్థానములకును గల ఆర్థిక సంబంధమును గూర్చి విచారణ సలుపబడునట. విచారణసంఘసభ్యుల నామములు ముందు ప్రకటింపబడునని రాజప్రతినిధిగారు సూచించిరి. సంస్థానములసమస్యను విడిగ విచారించుటకు వీలుండదు. సంస్థానముల భావిస్థితిని, హైందవసమస్యను విచారించునపుడే నిర్ణయింపవలసియుండును. రాయల్ కమిషను గూడ హైందవ రాజ్యాంగవిధానమును నిర్ణయింప నున్నపుడు, స్వదేశసంస్థానములకొరకు ప్రత్యేకవిచారణ జరుగుటవలన, భావిరాజ్యాంగము నందు సంస్థానప్రజ లేస్తాన మాక్రమింపవలయునో నిర్ణయము గాజాలదు. సంస్థానముల భావిస్థితిని గూర్చి విచారించునపుడు, సంస్థానాధీశులతోనే గాక సంస్థానప్రజలతో గూడ సంప్రతింపవలయును. సంస్థానప్రజలతో పని లేదని తలచుటకన్నను పొరబాటు వేరుండదు. సంస్థానప్రజలలో క్రొత్తసంచలనము బయలుదేరినది. వారు తమహక్కులను సంపాదించ కుతూహలులైయున్నారు. ఇట్టిసందర్భములలో, పాక్షికవిచారణ సలుపుటవలన, సంస్థానములసమస్య పరిష్కారము గాంచుట దుస్సరము.

విచిత్రదృశ్యము

దేశమంతయు రాయల్ కమిషను బహిష్కార స్వనితో మార్చుమోగు చున్నది. అన్ని పక్షముల వారును అన్ని సంఘములవారును ఈ విషయమై ఏకాభిప్రాయము జూపుచున్నారు. జస్టిసు ప్రముఖులగు రామస్వామినాయకరుగారును, కన్నప్పరుగారును, మాత్రము రాయల్ కమిషనును బహిష్కరింపవలదని బోధించుచున్నారట. బహిష్కారపు కేక, బ్రాహ్మణుల కుతంత్రమువలన బయలుదేసుచున్న దని, రామస్వామినాయకరుగారు చెప్పటమిగుల విచిత్రము. దేశాభివృద్ధి కనుకూలమగు సూచనల గా విం చి న ను, బ్రాహ్మణులు గా విం చి న మాత్రా న, ఆ య్య వి త్యా జ్య హిందో, ఏషియు కొనసాగినారు. చెన్నరాజధానిలో డాక్టరు వరదరాజులనాయకు, మణ్సుఖం చెట్టి, కుమారస్వామిరెడ్డిగార్లు మున్నగు ప్రముఖులు బ్రాహ్మణులుగారు. ఉత్తరహిందూస్థానములో బహిష్కారమును బోధించువారిలో పలువురు బ్రాహ్మణులు గారు. బాంబాయి బ్రాహ్మణేతరులు కమిషనుతో సంబంధము పెట్టుకొనవలదనిరి. గాంధీమహాత్ముడు లజపతిరాయి జయకరు సర్ అబ్దుల్ రహిం మున్నగు బ్రాహ్మణేతరప్రముఖు లెందరో బహిష్కారవిధిని సూచించు చున్నారు. రామస్వామి నాయకరుగారి నుడువులు ప్రాజ్ఞుల నెవరిని మోసపుచ్చజాలవు. మాంటుఫర్లు సంస్కరణములకు బూర్వము హోంరూలుకు ప్రతికూలముగ జస్టిసుపక్షము వారు తీవ్రాందోళనము నలిపిరి. ఈమారు వీరిదృశ్యము మారెనని ఊహింపబడెను. కాని ఇంతవరకు వీరినిర్ణయము బయల్పడలేదు. రామస్వామినాయకరుగారి యభిప్రాయములు జస్టిసు పక్షాభిప్రాయములగుచో వెనుకటిపాటయే తిరిగి పాడబడు నని ఎంచవచ్చును. ఆయినను ముం దేమి జరుగునో చూడవలయును.

ఫాసెట్ గారు : రాజద్రోహము

స్వామి కేసులో రాజద్రోహనేరమువిషయమైన న్యాయమూర్తి ఫాసెట్టుగారు విశాలభావము జూపిరి. వెనుకటికిని ఇప్పటికిని పరిస్థితులు మారెను. సంస్కరణములకు పిమ్మట, ప్రభుత్వమున కొంత భాగము ప్రజాయత్నమయ్యెను. మంత్రులు సిద్ధాంతమునం దయినను, ప్రజాప్రతినిధులకు బాధ్యత వహించుచున్నారు. ఇట్టి స్థితిలో ప్రభుత్వశబ్దమునకు అర్థము భేదించుచున్నది. స్వపరిపాలనము లభించుచో అర్థ మింకను భేదించును. అధికారవిమర్శనమే రాజద్రోహ మని కొంతకాలము భావించబడెను. పిమ్మట ప్రభుత్వవిమర్శనము రాజద్రోహమగు నని తలంపబడెను. కాని మంత్రులను తొలగించుటకు శాసనసభలకు అధికార మేర్పడినపుడు, వెనుకటి యర్థ మింకను నిలువజాలదు. బి.సెంటు కేసులో, తీర్పుజెప్పుడు, కాలము మారె ననియు, దృశ్యము మారెననియు ప్రజలు తమదేశమును పరిపాలించుటకు సమయము రాకమాన దనియు, కీర్తిశేషులగు కేసుగిరిఅయ్యరుగారు సూచించిరి. కేసుగిరిఅయ్యరుగారి యూహను న్యాయమూర్తి ఫాసెట్టుగారు రంగీకరించిరి. స్వామిగారిగ్రంథము సంతను చదివినయెడల, బానియందు ప్రభుత్వద్యేషముగాని, దౌర్జన్యము పురికొల్పు నుద్దేశ్యముగాని లే

దనిరి. ప్రభుత్వకార్యనిర్వాహకోద్యోగులు న్యాయమూర్తి ఫాసెట్టుగారు చూపిన వ్యత్యాసమును గుర్తించి, పూర్వదృశ్యమును మార్చుకొనుట యవసరము.

స్వామిగారి విడుదల

బ్రిటీషు కార్మికప్రముఖులగు స్వామిగారిపై రాజద్రోహనేరము మోపబడి, బాంబాయి హైకోర్టువారిచే విచారింపబడుచున్నది. తమ డిఫెన్సు స్టేటుమెంటునందు తాము దౌర్జన్యమును బోధింపలేదనియు, ప్రభుత్వముపై ద్వేషమును పురికొల్పుట తమయుద్దేశ్యముగాదనియు, హిందూదేశమునందును చీనాయందును కార్మికపరిస్థితులను కనుగొనుటకే తాము ఆసియాకు వచ్చితిమనియు, ఇంగ్లండులో నున్నపుడును తాము కార్మికపరిశోధనలో పనిజేయుచుంటిమనియు, స్వామిగారు సూచించిరి. ఇంపీరియల్ పద్ధతులను తాము విమర్శించితిమిగాని, బ్రిటీషు పరిపాలనమును తాము నిందింపలేదని, వీరు పలికిరి. స్వామిగారు నిర్దోషులని జ్యూరీ నిర్ణయింపగ, హైకోర్టున్యాయాధిపతులగు ఫాసెట్టుగారు వీరి నిర్ణయము నంగీకరించిరి. బాంబాయి హైకోర్టువారు న్యాయ మొనర్చి, న్యాయస్థానగౌరవము కాపాడినందుల కెంతయు సంతసించెదము. దూరమాలోచింపకుండ రాజద్రోహనేరముల నాదోషించు పద్ధతిని, అధికారు లికనయినను విడనాడుట మేలు. స్వామిగారు విచారణను దైర్యముతో నెదుర్కొని ప్రశంసాపాత్రు లయిరి.

ఖరగపురం రైల్వే కార్మికులు

బి. యన్. రైల్వే ఏజెంటుగారు గావించిన ప్రకటనము కార్మికులను సంతృప్తిపరుప జాలదు. కార్మికులు పనిలోలేనివోజులకు జీత మియవలయునని, కార్మికసంఘాధ్యక్షులు కోరిరి. ఈవిషయమై హోంబోర్డువారికి దెలియజేయగ, ఏజెంటుగారియభిప్రాయమును వారంగీకరించిరట. పనివారలు ఎట్టి పరతులేకుండ పనిలోజేరి కొంతకాలము తృప్తికరముగ పనిచేసినపిమ్మట, భుక్తికిసరిపోవు భత్యమును మాత్రమిచ్చెదరని ఏజెంటుగారు దెలిపిరి. పనివారలు నిలిచిపోవుటకు కంపెనీ వారే కారకులయినపుడు, పారిశ్రీతముల నేల పూర్తిగ నీయగూడదో తెలియదు. తగ్గింపబడిన పనివారల విషయమయి, కార్మికులు నోరెత్తగూడదట. దీనియర్థ మేమి? రైల్వే కార్మికులు పూర్తిగ లొంగిపోయి, ఏజెంటుగారి ఉత్తరువులను స్వీకరింపవలయునని తేలుచున్నది. తీసివేయబడిన కార్మికులను పునరుద్ధరింపరని తేలినది. మిగిలినవారి కయినను పూర్తివేతనము లొనగబడవు. ఇండియా ప్రభుత్వ వాణిజ్య సభ్యులగు సర్ జార్జి రెయినీగారు సహేతుకమగు రాజీషరతులను సూచించిరని దెలియు చున్నది. ఏజెంటుగారి ప్రకటనము మాత్రము అనుకూలపరిష్కారమునకు త్రోవజూపకున్నది. ప్రభుత్వమువారు జోక్యము కలుగజేసికొని, త్వరలో పరిష్కారము గుదుర్పలేనియెడల, భావి పరిణామ మేము లుండునో జెప్ప వీలులేదు.

సింహళ స్వాతంత్ర్యము

సింహళ రాయల్ కమిషను వారి యెదుట, సింహళ కాంగ్రెసు ప్రతినిధులు స్వపరిపాలనావశ్య

కతను చక్కగ నిరూపించి, అధికారుల ఆక్షేపణలను ఖండించిరి. సంపూర్ణ బాధ్యతాయుతపరిపాలన తమకు గావలయుననియు, ద్వంద్వ పరిపాలన మొత్తమాత్ర మక్కరలేదనియు, కాంగ్రెసు సంఘాధ్యక్షులగు మెరీరాగారు నుడివిరి. స్థానిక స్వపరిపాలన సంఘములు విజయవంతముగ బనిచేయుచున్న నిదర్శనమును వీరు సూచించిరి. సాంఘిక ప్రాతినిధ్య సూత్రమును వీరు ఆమోదించలేదు. ఎన్నికదారుల యోగ్యతవిషయమయి నెలకు ఏబది రూపాయిల రాబడిని నిర్ణయింపవలయునను సూచన, మిగుల అధికముగ దోషకమానదు. యూరపియనులపయి ద్వేషము లేదని, వీరు సందర్భవశమున బలికిరి. బాధ్యతాయుతపరిపాలనము ప్రసాదించబడుచో, యూరపియనుల డేమమున కెట్టి భంగము కలుగదని, వీరు అభయ మొనగిరి. హిందూదేశమేమి, సింహళమేమి స్వపరిపాలనమునకు తక్కుంగల వరములను కోరుటలేదు. ఈ కోర్కె రాను రాను గాఢమగుచున్నది. దీనిని నిరాకరించుచో, ఆ బాధ్యతను ఇంగ్లండ్ వహింపవలయును. ఆలస్యము జరిగిన కొలదియు, ఇంగ్లండు కెట్టి లాభము గలుగజాలదు.

వీర్లగం సరిహద్దు : సుంకములు

కత్తియారు రేవుల కివతల ఇండియా ప్రభుత్వమువారు తిరిగి వీర్లగం సరిహద్దును నిలిపియుండిరి. సంస్థానములనుండి బ్రిటీషు ఇండియా లోకి వచ్చేదిసరకులపై సుంకములను విధింప సమకట్టిరి. ఇదియక్రమమని కతయవారు సంస్థానాధీశులు మొరబెట్టు చున్నారు. ఇండియా ప్రభుత్వము వారు తమచర్యకు సరియగు సమాధానము జెప్పజాలకబోయిరి. కథియవారురేవులలో వర్తక మధికమగుటచే, బాంబాయి వర్తకము కొంత క్షీణించిన మాట నిజమయినను, అందుకని సంస్థానములకు నష్టముగలిగించుట ఏమాత్రము యుక్తముగదోషదు. రాజకోటలో ప్రసంగించుచు వీర్లగం సరిహద్దు నేర్పరుచుటవలన, ఇబ్బందిగలుగునని రాజప్రతినిధిగారు రంగీకరించిరి. అయినను ఇబ్బందులను సాధ్యమగు సంతవరకు తగ్గించుటకు ప్రయత్నింపబడునని దెలిపి సంతమాత్రమున కథియవారు ప్రజలకు సంతృప్తి గలుగజాలదు.

రాబోవు కాంగ్రెసు

ప్రత్యేకవసతుల యేర్పాటు
కుటుంబములతో వచ్చువారికిని ప్రత్యేకవసతుల గోడ వారికిని కాంగ్రెసు మండలములో సుమారు 100 గుడిసెలు ప్రత్యేకముగా యేర్పాటు చేయబడినవి. ప్రతిగుడిసెలోను రెండుగురులు, ఒకపంటగని ఒకస్నానముచేయుగది ఉండును. ప్రతిగుడిసెను కాంగ్రెసువారమున కంతకు రూ 50 అద్దె నిర్ణయింపబడినది. కావలసినవారు తమ దగ్గరాస్తులను యిదిగవ విలాసమునకు పంపవలయును.

కాంగ్రెసు ఆహ్వానసంఘ కార్యదర్శులు
మహాజనసభ హాలు మాంటుకోడ్డు, మద్రాసు
ఆహ్వానసంఘసభ్యులవద్దనుండి చందాలు విసూలుకొ జరుచున్నవి. ఇంతవరకు చేరిన విరాళములు.

- (1) జమాల్ మహమ్మదుగారు రూ 2000
- (2) ఎస్. శ్రీనివాస అయ్యంగారు రూ 1500
- (3) ఎస్. దొరస్వామి అయ్యంగారు రూ 750
- (4) సురాజిమాలు లల్లాభాయికంపెనీ రూ 500
- (5) నన్నిలం లాలాకా మిరాసిదారులు.

(ఎ. రంగస్వామి అయ్యంగారివ్వారా) రూ 2000

విదేశవార్తలు

రాయలు కమిషను

సకలత్వాలాగారి తీర్మానము

ఇండియా కార్యాలయమువారు ఆశ్చర్యపడుట

లండన్, నవంబరు 22:—సకలత్వాలాగారు రాయలు కమిషనుగూర్చి ఎక్కడను మాట్లాడలేదు, మాస్కోను బోవుటచే ఆతంగింతుకే ఎవరిని వినిపించలేదు అందుచే ఇండియా కార్యాలయమువారు ఇతడు వచ్చుననుకొనలేదు. తానొకటిదలచినదై న మొకటి తలచు అన్నటుల మాస్కోనుండి ఆకస్మికముగ సక్కు తిరిగివచ్చి తీర్మానమును బంపుటచే ఇండియా కార్యాలయమువారు ఆశ్చర్యపోయిరి. ఈతీర్మానమునుగూర్చి చర్చ జరుగునగాన అప్పటివరకు మాట్లాడవలసి సకలత్వాలాగారికి చాలమంది చెప్పిరి. కాని ఆతడు పెడచెప్పిరి దెట్టివాడు. ప్రస్తుతమున ఆక్షేపించవచ్చుననిరట కాని ఆతడంగీకరించలేదు.

కార్మికపక్షమువారు కమిషను కంగీకరించుట చే సకలత్వాలాగారి ఆక్షేపణ అరణ్యరోదనమగు నని ఇండియా కార్యాలయమువారు భావించిరి. కాని సక్కుగారు అకుంతితముగ పట్టుదలతో తనసంకల్పము నెరవేరుటకుపూనుకొన్న వాడగుటచే భారతీయులకు న్యాయనిర్ణయధికారము నిచ్చి తీరవలెను. అదృశ్యముగ వాదించుటచే ఇదివరకే పార్లమెంటు కమిషను కంగీకరించినవారును మగ్గొనాల్డుగారి అనుచరులు గాని కార్మికసభ్యులును వీరి వాదమునకు ఎంతయు సంతసించి ఆతనిపక్షము జేరి నిర్ణయముగ ఆతనిని బలపరచిరి.

కార్మికపక్ష నాయకులు ఏమి చేసినను వెడ్జిక్స్, స్క్రిగ్మేరు మ్యాక్స్టెక్, విల్కిన్సన్ కన్వయ్ మున్నగువారుండటచే కార్మికపక్షములో ఇంకను మంచివాడున్నారని తెలియుచున్నది. వీరందరకు సకలత్వాలాగారికి చేయూత నొసరి.

కామన్సు సభలో నిన్నటి కార్యక్రమము కార్మికసభ్యులలో మరల సంచలనమును గలుగజేసెను. తన ప్రతినిధులను రాయలు కమిషనుకుకి ముగించుటకు ప్రయత్నించుచున్నారట, మరల. భారతదేశముందు హిందూము సల్యాకులు అన్ని పక్షములవారు ఏకగ్రీవముగ రాయలుకమిషను వలనా యని చెప్పు ఖండములు కార్మికపక్షములో సభ్యులకు నచ్చజెప్పగల్గెను. అందరకు గుర్తించగల్గిరికనుకను. ఇండియాలో మలకత్తలతో కొట్టుకొనుచున్నారట. రాజకీయ పక్షములలో భిన్నాభిప్రాయములున్నవి. మిత్రవాదులు ప్రభుత్వతీర్మానమును కొనియాడుచున్నారని లండనులో ప్రబలుచుగ ఆవరించిన ఆసక్తి ప్రకటనలను పటాపంచలగ కార్మిక పక్షమువారు జేసి ఆవస్థయు అబద్ధమని చాటగల్గుచున్నారు.

నిన్నటి సభలో యుత్సాహ మున్నను దానివలన లాభముంచునని అనుకొనరాదని కార్మికసభ్యులకుచున్నారు. నిజపరిస్థితి లరయక ఆసక్తియును నన్ని తమలోకొందరు ప్రముఖులు కమిషను ఏర్పాటు కంగీకరించుట అన్యాయమని తమలో కోపము ప్రాకుచున్న దనిరి. తమలో తామే గ్రహించిరట. ఇండియాను గూర్చి మగ్గొనాల్డుగారు అతివాదులగు కార్మికపక్షములో అన్నిటియందును ఏకాభిప్రాయముతో సుండకపోవచ్చును. ఇదంతయు ఇట్లు సరి వినుచును, ఇంతవరకు వచ్చునని అనుకొన్నచో ఆతడైన ఒక్కొక్కడే వాడే కమిషనులో తమ ప్రతినిధులు పాల్గొనుట కనుచున్నారు. మగ్గొనాల్డుగారు ముందు మాట ఇచ్చుటచే దానికి భిన్నముగ ప్రవర్తించవలసి చెప్పుటకు తన క్రమశిక్షణను ఒప్పుకొనరట తమనాయకుని మాటతో తమకు సంబంధము లేదనుటకు వీలులేదట ఇకను ఒక్క ఆశమాత్ర మున్నది. విచారణపద్ధతినైన నిర్బంధములు ఎక్కువగా లేకుండ ఎక్కువ సదుపాయములతో సుంధునటుల జేయువలె నని కోరవచ్చును అందులకు బర్మెన్ హెడ్ ప్రభువు అంగీకరించడు. అపుడు రాబోవు ప్రతిఫలముల కంతకు బాధ్యతనంతను ఆతనిపై తీర్చిదిద్దనే వేసి కార్మిక ప్రతినిధులను లేచివచ్చుచు చెప్పవచ్చును. కాని తుద కేమునో ఇంతలో జెప్పుటకు వీలులేదట. తా సన్నుతులకు వెనుదిరుగువాడను గానని లేచిరించినను ఇంకను దానికివచ్చుటకు అవకాశమును పెడుకు చుండునట.

రేపటి కార్మికపక్ష సభ

లండన్, నవంబరు 22:—రేపటి కార్మికపక్ష సభ అవధిముగ నుండు ననుకొనుచున్నారు. రాయలుకమిషనుగూర్చి తుదకెట్టివై తిరి నవలించవలసిదీ నిర్ణయించుననియుండెను. కార్మికపక్షములో అతివాదులు కార్మిక ప్రతినిధులను లేచి రమ్మనే చెప్పుచున్నారు. ఎంతచేయవలెనో అంతయు జేయుచున్నారనిరి. తుదకు వీరిమట్టుకుమాత్రము అందరకులిసి ఆక్షేపించుటకు కర్షణగా నున్నారట. బార్లన్సులు తీర్మానములను గూర్చి మగ్గొనాల్డుగారు జేసిన వ్యాఖ్యానమును వివరీతార్థములనుచున్నారు. డెయిలీ మోరాలు ప్రకటనకు రాయలుకమిషను ప్రకటనమునకు ముందు భారతీయులలో గూనుకొన్న కమిషను నుండవలెనే ఆర్థముజేసినది. కాని ప్రకటనమైనపదప మిన్నకున్నది. ఇవివరలో ముందుగ తనకు తెలుపనిపద్ధతి కంగీకరించువాడను కానని మగ్గొనాల్డుగారు భావించుచున్నారు. కార్మిక సభ్యులసహకారము, భారత సెలవుకమిటికి సహవాధికారము నీయక తప్పదని వాదించునట. ఈ విషయమై బర్మెన్ హెడ్ ప్రభువు కంగీకరించిన తనయుదానముగ మున్నదని తనపక్షమును చిలుపవలెనని కోరెదరట. కాని కొందరు తనతో ఏకీభవించి కార్మికసభ్యులు అల్లరిచేయుదురని తెలియునట. బర్మెన్ హెడ్ ఆచార్యుల కంగీకరించనిచో కార్మిక ప్రతినిధులను రాయలు కమిషనునుండి లేచిరమ్మనుట పడుననే యనుకొనుచున్నారు.

మోతీలాలు నెహ్రూగారి రీసమయమున ఇంగ్లండులో నుండుట ఇండియాకు మహావికారముగ పరిణమించుచున్నది.

పండిత మోతీలాలు నెహ్రూగారి భావను బ్రిటిషు కార్మికపక్షమువారు బాగా దెలిసికొనగలరని బ్రిటిషు కార్మిక నాయకుడొకడనెను. అసలు సిద్ధాంతమునకు ఆక్షేపణను జూపకుండ కమిషను సభ్యులనుగూర్చి మాపు ఆక్షేపణను జూపుదానికంటె పండిత నెహ్రూగారితో మాట్లాడుటచే భారతీయుల స్వయంశిర్షయమాత్రమును బాగుగా ఆమోదించగల్గుచున్నారు.

రాయలు కమిషను

(ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రత్యేకతంతరి)

లండన్ నవంబరు 22:—రాయలుకమిషను కమిటీ స్మృతిలో డిల్లీ కాసనసభవారు రాయలు కమిషను నియమించుటకు అంగీకరించినగాని రాయలు కమిషనును నియమించరాదని సవరణ సకలత్వాలాగారు మాదించిరి. ప్రస్తుతముందు ఆవల బిందిన పద్ధతి 1919 ఆక్టుకు విరుద్ధమనిరి.

సకలత్వాలాగారి కార్యక్రమముమీదనేగాక కార్మిక సభ్యులసహకార (1919 ఆక్టు) విధిధముగా ప్రవర్తించిరి సకలత్వాలాగారు రనుచున్నారని వింటర్లు ప్రభువనెను సకలత్వాలాగారు వేసిన ఆపవాదము నిరాధారమైనదని ఆక్టుగో ఉపాధ్యక్షమును జి.డి.వి.వి.సి.పి.సి.సి. ఇండియాలో బాధ్యత గల సంఘములన్నియు ఇతనిని తమనాయకుడు గాడని ప్రకటించినవరియు అందులో ఎవరగూడ ఇతనిని తమ ప్రతినిధిగ అంగీకరించలే దనిరి.

డిల్లీ సభవారు సంస్కరణములను త్వరితముగ ఎక్కువ జేయవలెనని ఆయుచర్యాయములు తీర్మానించిరి. అట్లుడియు ఈ తీర్మానములను నిరాకరించాలెనని సకలత్వాలాగారు రనుచున్నారు. సకలత్వాలాగారి సవరణ సంగీకరించుట 1919 ఆక్టుకు పూర్తిగ భిన్నముగ నుండును. భారత కాసనసభవారి కోరికకు ప్రతికూలముగా నుండు ననిరి.

కార్మికసభ్యుడు వాల్టెర్ గారు సకలత్వాలాగారిండియా శాసనసభకు తొమ్మిది సభ్యులసత్వము లొసగబడినవియు, ఈ సగరములు రాజప్రతినిధిని బహిష్కరించె ననిరి.

కార్మికసభ్యులు మ్యాక్స్టెక్ బెక్కుగారు సవరణ నామోదించి, వింటర్లు సకలత్వాలాగారిని గౌరవముగ జూడలేదని తమ విచారమును అపమృతించి జూపిరి.

సకలత్వాలాగారి సవరణ ఇంకొకవిధముగా ఆదరించవలసి యుండెడిది.

ఇప్పుడు భారతీయులు స్వల్పముగనే స్వాతంత్ర్యము నీయుడని భీతులవలె గోరట కంగీకరించుటలేదు. అట్లు చేయరాదని అమెరికాపక్షమును జూపుచున్నారు. భారతీయులను సామ్రాజ్యములో అందరితో బాటు సహాని భాగస్వాములంగ జూడవలెను.

ఆర్థికకాలము పోయినది. భారతీయుల కమిషనుఖర్చును భరించలేనట్లు వారిసహన బొంబులెను. ఆసమయము ఇప్పుడ నచ్చింది. కమిషను కేర్పాటు జేయమండ భారతీయులచే సరి యివ్వకుండా వలెనని కాలము వచ్చినది. అట్లుజరుగుట సహజము. సరియయినపనియని వెడ్జిక్స్ గారు రసిరి.

ఇండియాలో తనకు అన్ని పక్షములవారును నిరాకరించిన వింటర్లు ప్రభువు అన్ని సంగతి అబద్ధమని సకలత్వాలాగారు ప్రభుత్వమునెచ్చిరి. ఇండియాలో నేసవేలు ప్రజలు సభలుచేసి శాసనసభకు ఆమోదించిరి. ఇండియాకర్రున జాతిసమితితో చెప్పుటకు సంస్థానాధీశ్వరుల ప్రతినిధిని ఇండియానుండి ప్రభుత్వమునాను ఏర్పాటుజేయలేదనిరి. ఈ ప్రకారములో స్నేహముతో గూడుకొన్న పెద్దలను దూషించుట భావ్యము గాననిరి అధ్యక్షులు.

సకలత్వాలాగారిసవరణ వీగిపోయెను. మొదటియను బంధము సంగీకరించిరి.

కార్మికసభ్యులు కొద్దిగ ఆక్షేపించుచు యుపన్యసించిరి. రెండవయునబంధమునుగూర్చి 2 అనుబంధములగూడ అంగీకరించిరి.

మాడవర్యాయము చర్చించినపు సకలత్వాలాగారి సవరణ సమంజసముగానే యున్నదనిరి వీట్టిగాక. ప్రస్తుతరూపములో నున్న ఈబిల్లు ఉపకారము జేయుటకు బహులు అపకారము జేయుననిరి.

టాంసెగారిబిల్లును ఆమోదించవలెననిరి, వింటర్లుగారు. మేగారు 'డివిజను' లేకనే ఆమోదించవలెనని చెప్పినదాని నెంతయు. కానియాడి డివిజను ఉన్నచో (ప్రతిమానము) ఇండియాలో ఆపోహపడెదరనిరి. ఈ తీర్మానమును చర్చించుటకు ముందు బాధ్యులగు భారతీయులసలహాను బొందవలసియుండెదని మ్యాక్స్టెక్ గారునిరి. ప్రభుత్వమువారు ఇండియాకాసనసభకు తొలిసారి వారి సహకారమును బడచునలె నని సకలత్వాలాగారునిరి. దీనివలన ఒకవారమే అలభ్యముగవనిరి. కార్మికసభ్యులు (అతివాదులు) తీర్మానమును సాగించవలెననిరి. కాని కట్టి పెట్టకలెనని వింటర్లుగారు గోర, అందుల కామోదించి ముగించి చర్చకు.

డివిజను లేకనే బిల్లు మూడవసర్పాయము ఆమోదించిరి.

రాయలు కమిషను కార్యదర్శి

రాంకే మగ్గొనాల్డుగారి కొడుకు

లండన్ నవంబరు 22:—రాంకే మగ్గొనాల్డుగారి కొడుకు, ముల్గూ మగ్గొనాల్డుగారి బర్మెన్ హెడ్ ప్రభువు నియమించెనని రాజకీయవర్తములో అనుకొనుచున్నారు. కాని కార్మికసభ్యు లీసంగతి బుజుమలెనరవేయటలేదట. ఇట్టి ముఖ్యుని పదవిని ప్రభుత్వసేవయును చాలకాలమునుండి పని చేయువారికి మృల ఆచారమనియు, మరియు ఇట్టియునొగ్గములు ప్రభుత్వమునకు చేసోడుగ బోంబే బోనను వారికిచ్చుట అలవాటనియు ఇట్లు ప్రెవారి కిచ్చుట అసాధారణపద్ధతి యనియు కార్మికవర్తములో అనుకొనుచున్నారు. అందుచే వారేమియు మురియుట లేదట.

మేయోకన్య-మదర్ ఇండియా

గ్రంథము

లండన్ నవంబరు 22:—గ్రంథమును ఖండించుటకు బ్రిటిషుస్ట్రీలు మంగళవారము సభ జేయుచున్నారు. అందు రుక్మిణి ఆరండేని, విల్కిన్సన్ కన్వయ్, డాక్టరు మేరియను ఫీలిపుమున్నగు గురువర్ణులొకెనరు. కామన్సుసభలో విల్కిన్సన్ కన్వయ్ గోపవ్యాసముచే చాలమంది భాంధీయులపట్ల సానుభూతితో తిరిగిరి. ఈమె చాల శ్రద్ధతో పనిచేయునది. భారతదేశములో భాగ్యోదయ యువస్వయములకన్నిటికి ఈమె ప్రమాణము బొంబులు అభుభారత శ్రేణియోనియును కాంగ్రెసుగూడ రాయలు కమిషను బహిష్కరణమును కార్మిక పక్షమునకు దెలియజేసెను. ఇతర కార్మికసంఘముల యభిప్రాయముల నెదురుజూచుచున్నారు. బ్రిటిషు కార్మికపక్షము వారు. రాజకీయపక్షముల సందేశములకంటె భారత కార్మిక పక్షమువారి సందేశము బ్రిటిషు కార్మికపక్షములో ఎక్కువ పనిచేయునట.

ఇంగ్లండులో తుపాను ఘోరము

పొగయోడల నష్టము

చాలమంది చనిపోవుట

లండన్, నవంబరు 23:—ఇచ్చి చదురు పొగయోడలో 18 గురిని బ్రతికించుట కంత ప్రయత్నించిన వీరు లేకుండెను. ఈనాక రెండుచెక్కలైనదట. 15 గురు ఒక భాగమును అంటి పెట్టుకొన్నారట.

గొప్పనష్టములు

గంటకు 50 మైళ్లు తుపానుని వెను. చాలమంది మడిసిరి. ఇంగ్లండు తుపాన్ భాగమున తుపాను ప్రమాదము విస్తారముగ కుండెను. దీనికితోడ మంధిపాతముగ వర్షము కురిసెను. ఆల సాత్ నాకలో 9 గురు పోయిరేమో యని భయపడుచున్నారు. మూల ప్రాంతముల నున్న సిబ్బందిని కాపాడిరి. ఎందరో కనిపించవలసియున్నది. ఏమెలో తెలియదు.

మెల్బోర్న్ నాకాపయనపు సమైక్య సందర్భమున మెయిలు తపాలను గొంపోవుటకు ప్రత్యేకముగా ఏర్పాటు జరిగినది.

స్ట్రాండర్లు చమురుకంపెనీ

న్యూయార్కు చమురు కంపెనీవారు రషియాచమురును 860000 టన్నులను కొనుటకు అనగా న్యూయార్కు స్ట్రాండర్లు చమురు కంపెనీవారు కంట్రాక్టు జేసికొనిరి. సంవత్సరము 1 కి ఇంతవఱకు అరుదనవత్సరములు కొనెదరు. ఇంకను వ్యాప్త్యమే చమురు కంపెనీగూడ 225000 టన్నుల చమురును కొనుట జేర్పాటు జేసికొనెను.

ప్రార్థనగ్రంథము

క్రైస్తవులలో పుక ప్రార్థన మెంటువారు ప్రార్థనగ్రంథమును గూర్చి మతిసఃఖములవారు దెలిపిన నివేదికమును ఆలోచించెదరు.

పెయిన్సులరాజు మాంచెట్టకు, బోవ పురపాలకాధ్యక్షుడు సందర్శన గౌరవించెను.

ఇండియన్ ట్రేడ్ యూనియన్ కాంగ్రెస్

మాస్కో, నవంబరు 20:—ఇండియన్ ట్రేడ్ యూనియన్ కాంగ్రెసుకు సోవియటు కలీనియనులు ప్రతినిధులను బంపెదరు.

యుద్ధమంత్రి ఇండియాపయనము

లండన్, నవంబరు 22:—సర్ ల్యామింగ్ కెన్సింగ్టన్ గారు 28 తేదీని ఇండియాకు బయలుదేరెదరు. దిశంబరు 9 తేదీని బొంబయి జేరెదరు. 12 కిక్వెట్టా జేరెదరు. అక్కడ 8 లేక నాలుగురోజులు ఉండురు. ఆచటనుండి డేరాఖాన్, డేరాఇస్మాయిలు మున్నగు ప్రదేశములను, కలకత్తాను బోయెదరు. కలకత్తా దిశంబరు 25 తేదీని జేరెదరు. బొంబయినుండి లండనుకు జనవరి 28 తేదీని బయలుదేరెదరు. ఇతడు, భార్య, కూతురు పార్లమెంటు సభ్యుడు మేజరు రోలవరు, మేజరు జనరలు జే. ఆర్. చార్లసుగార్లతో వచ్చెదరు.

కామన్వెస్థలో కలకలము

సభ్యులను భర్తరపు జేయుట

పనిలేనివారి భీమాల్ని కమిటీస్టిజులో కామన్వెస్థలో కలకల ముదయించెను. కార్మిక సభ్యులను మార్క్స్. బుచానను నీలు, మెక్లిరు, వార్నెరుగార్లు భర్తరపుజేసిరి కొంతకాలము వరకు.

వార్నెరుగార్ల మేకింగ్స్ హిందూ మునిములు లండనుకు బయలుదేరెదరు. పిదప ఇండియాకు పయనమగుదురు.

అలహాబాదు, నవంబరు 22:— సంయుక్త ప్రగణాల మంత్రులు రాజీనామా నీయలేదని దృఢముగ తెలియుచున్నది. (ఆ. ప్రె.)

విద్యుత్తు, నవంబరు 22:—గవర్నరుగారు ఉదయమున జెయిలు వైద్యాలయము కాలేజీచూచిరి. కళాశాల నూతనభవనప్రాంగణాల్నివము జరిపిరి. శత్రుదయమున గవర్నరు భంపతులు బర్మాను దేరుదురు. (ప్రీ ప్రెసు.)

THREE SUCCESSIVE VALUATION RESULTS UNSURPASSED.
THE GENERAL ASSURANCE SOCIETY LIMITED, AJMER.

ASSETS EXCEED Rs. 20,00,000
BONUS CLAIMS PAID OVER Rs. 10,00,000
Equal to the Highest ever Declared by any Indian Life Offices
31st March 1924. Whole Life (Deferred) Rs. 12 % Per year.
31st December 1925 Whole Life (Immediate), Rs. 20 % per year.
31st December 1926 Whole Life (Immediate), Rs. 22 3/4 % per year.

OFFICES AT

Agra, Baroda, Calcutta, Jullunder, Patna.
Ajmer, Bellary, Gujranwala, Lucknow, Rangoon.
Allahabad, Bombay, Hubli, Lahore, Rawalpindi.
Beawar, Benares, Hyderabad Sind, Madras.
Bangalore, Colombo, Indore, Madura.

Place your Assurance with this sound and progressive Office To-day. You will be benefitted by the low premiums and the exceptionally high bonus additions.

WANTED AGENTS ON MOST LIBERAL TERMS.

Please Apply to: P. D. BHARGAVA F. S. S. (London) Manager. AJMER.
Or to V. RAMA RAO Com. Special representative Vizianagaram

వాతావరణస్థితి

1927 సం॥ నవంబరు నెల 24-వ తేదీ గురువారము

ముఖ్యజిల్లాలు	ముంబైలో ఆర్మీలో	అదమిలో ఆర్మీలో	మద్రాసులో ఆర్మీలో	బెంగళులో ఆర్మీలో	కలకత్తాలో ఆర్మీలో
ముంబై	82.1	59.6	...	8.46	— 8.22
అదమి	82.7	67.1	...	8.21	— 2.22
మద్రాసు	82.4	69.7	...	11.84	— 0.96
బెంగళు	84.8	68.6	...	16.85	+ 3.56
కలకత్తా	84.0	57.9	...	6.20	+ 1.68
బెల్గాం	84.6	56.2	...	8.89	— 2.42
అనంతపురం	...	...	...	9.00	+ 3.58
కడప	84.7	65.5	...	11.43	+ 3.50
నెల్లూరు	85.4	67.8	...	21.85	+ 4.32
మద్రాసు	83.8	69.3	...	16.25	— 6.99
కడపూరు	84.4	70.7	...	15.01	— 8.43
నీలము	89.4	66.6	...	3.09	— 6.93
కోయంబూరు	85.2	70.2	...	12.12	+ 2.48
తిరుచనాపల్లి	85.5	71.5	...	7.93	— 8.58
నాగపట్టణము	84.1	73.8	...	9.43	— 15.17
మధుర	88.2	72.8	...	9.73	— 2.50
పాంబల్	84.1	73.8	...	16.53	— 1.88
తిరునల్వేలి	...	...	...	18.25	+ 5.37
తిరువేండ్రము	83.9	75.3	...	4.03	— 12.41
కొచ్చిన్	84.6	74.9	...	8.01	— 11.07
కాలికట్టు	90.1	70.9	...	8.32	— 6.59
మంగళూరు	86.7	69.2	...	18.43	+ 3.00
దెంగుళూరు	82.3	59.0	...	2.00	— 6.57
మెర్కాట్	77.2	57.2	...	7.18	— 4.43
కొడైకానాడ్	67.3	45.1	...	18.46	— 2.70

గోపాల్ పూర్	82.1	59.6	...	8.46	— 8.22
వికాఖపట్టణం	82.7	67.1	...	8.21	— 2.22
కాకినాడ	82.4	69.7	...	11.84	— 0.96
మచిలీపట్టణము	84.8	68.6	...	16.85	+ 3.56
కర్నూలు	84.0	57.9	...	6.20	+ 1.68
బళ్లారి	84.6	56.2	...	8.89	— 2.42
ఆనంతపురం	...	...	...	9.00	+ 3.58
కడప	84.7	65.5	...	11.43	+ 3.50
నెల్లూరు	85.4	67.8	...	21.85	+ 4.32
మద్రాసు	83.8	69.3	...	16.25	— 6.99
కడపూరు	84.4	70.7	...	15.01	— 8.43
నీలము	89.4	66.6	...	3.09	— 6.93
కోయంబూరు	85.2	70.2	...	12.12	+ 2.48
తిరుచనాపల్లి	85.5	71.5	...	7.93	— 8.58
నాగపట్టణము	84.1	73.8	...	9.43	— 15.17
మధుర	88.2	72.8	...	9.73	— 2.50
పాంబల్	84.1	73.8	...	16.53	— 1.88
తిరునల్వేలి	...	...	...	18.25	+ 5.37
తిరువేండ్రము	83.9	75.3	...	4.03	— 12.41
కొచ్చిన్	84.6	74.9	...	8.01	— 11.07
కాలికట్టు	90.1	70.9	...	8.32	— 6.59
మంగళూరు	86.7	69.2	...	18.43	+ 3.00
దెంగుళూరు	82.3	59.0	...	2.00	— 6.57
మెర్కాట్	77.2	57.2	...	7.18	— 4.43
కొడైకానాడ్	67.3	45.1	...	18.46	— 2.70

సర్కారులు:—కాకినాడలో ముఖ్యగా నున్నది వికాఖపట్టణములో 4, గోపాలపురంలో 5 1/2 డిగ్రీలు రాత్రి వేడిమి తక్కువ.

దక్కన్:—పగటివేడిమి 2 1/2 నుండి 3 1/2 డిగ్రీలు తక్కువ. బళ్లారిలో రాత్రివేడిమి 8 డిగ్రీలు తక్కువ.

కర్నాటకము:—నెల్లూరులో రాత్రివేడిమి 3 డిగ్రీలు తక్కువ.

వ. వ. నారాయణ అయ్యర్,

పహాయ వాతావరణశాస్త్రజ్ఞుడు.

పునా, నవంబరు 22:—వాడగాను ముత్తవారుగారు తాతగానులొని విగ్రహముల చెరువయల్పించినందులకు రెండు నెలల కఠినశిక్ష విధించిరి. ముద్దాయిలు అప్పీలుచేసిరి. (ప్రీ ప్రెసు.)

నాఖిరి, నవంబరు 22:—పేరెన్నిక గాంచిన కాంగ్రెసు వాది మహేంద్రదాసుగారు 1924 లో ఆర్డినాన్సుక్రింద అరెస్టు చేయబడి నేడు విడుదల చేయబడిరి. (ప్రీ ప్రెసు.)

అఖిలభారత ఖాదీప్రదర్శనము.

బహుమానములు.

1 ఈదిగువానిలో నోక్స్ క్లబ్బానికి రెండుబంగారు పతకములు రెండు వెండిపతకములు బహుమానమొసగబడును. (ఎ) ఖాదీ వస్త్రములు

(బి) పరిశ్రాధము వస్త్రనిర్మాణ సంబంధమగుపనులను జేసిజూపించుట (సి) ఖాదీపనిముట్లు.

2. ఈదిగువ వానిలో నోక్స్ క్లబ్బానికి ఒక బంగారు పతకము, ఒక వెండిపతకము, ఒక కందుపతకము బహుమానమొసగబడును.

(ఎ) దూదియేకులుయందు పోటీ పరీక్ష (బి) నూలు పనులయందు పోటీపరీక్ష (త్యక్తితము)

(సి) " (సన్నరకము) (డి) తక్కితోనూలుపనులకు పోటీపరీక్ష

(యి) మేలైన రకములుగల కాలనలు (ఎఫ్) స్వంతముగా పడికి నేసిన వస్త్రములు

జి) నూలుపనుల(స్త్రీలు (పుట్రిలో లేనివారు) హెచ్) నూలుపనులవిద్యార్థులు (స్త్రీలు; పురుషులు)

(ఐ) ఖాదీకి సంబంధించిన వ్యాసములు (కాలేజీ విద్యార్థులు మాత్రమే,స్త్రీలు; పురుషులు గూడ, వ్యాసరచనకు అర్హులు)

(జి) ఖాదీకి సంబంధించిన ఫోటోలు, చిత్రపటములు, ఛార్టులు.

3. వైవిధ్యరహిత బహుమానములేగాక సర్టిఫికేటులు రూపమునను, ద్రవ్యరూపమునను బహుమానము లొసగబడును.

4. బహుమానములను నిర్ణయించుటకు ఒకబహుమానముల కమిటీ యేర్పడును. ఈకమిటీ యొక్కనిశ్చయమే అంత్య తీర్మానము.

ఆంధ్రజ్ఞానాభివర్ధన గ్రంథనిలయము

కై కలూరుతాలూకా గోపవరము

ది 18 నవంబరు 1927 సం॥రము తేదీ సాయంకాలమున శేతద్వంధ నిలయముయొక్క సప్తమ వార్షికోత్సవము, ను-రా-శ్రీ మాటేటి సత్యనారాయణరావు పంతులు చి. ఏ. యల్. టి. గారి యాధిపత్యమున జయప్రదముగా జరుపబడినది. గ్రంథాలయ వ్యవస్థాపకుడు వార్షి కనివేదికమును జదివిన పిమ్మట, శ్రీయుతులు, ముద్ది వెంకట సుబ్బారావుగారు, మాధవపెద్ది సూర్యనారాయణమూర్తిగారు, గౌరీ రామమూర్తిగారు, నందుల సుబ్బరాయశర్మగారును, గ్రంథాలయోద్యమమును గూర్చియు, బ్రస్తుతము గ్రంథాలయములు జేయవలసిన పనులను గూర్చియు, ఉపన్యసించిరి. సభాధ్యక్షులు గ్రామసహకారమునకును, వైకమత్యమునకును సాధనభూతములగు సంస్థలగూర్చియు, జేయవలసిన పనులంగూర్చియు, గ్రంథాలయములయొక్క ప్రయోజనములంగూర్చియు, హితోపదేశ మొనర్చిరి. గ్రంథాలయ సమితివారు సభికుల కల్పాహరణిందు గావించిరి. (పురవాసి)

న్యూఢిల్లీ, నవంబరు 22:— యుద్ధాంగమంత్రి సర్ లేమింగు వర్డింగ్టన్ యివాన్సుగారు బొంబాయి దిశంబరు 9 కి తేదీన చేరగలరు. (ఆ. ప్రె.)

భారత సంస్థానాధిపతుల స్థానము

రాజప్రతినిధి ప్రకటనము

విచారణనుగూర్చిన సూచన

22 తేదీన రాజకూట సంస్థానాధిపతి యొనరించి విచారణమున యిర్పిస్తున్న ప్రభుత్వము గా రిటలునుడివిరి.

నాకును నాభార్యకును మిగిలిన ఆర్థికమునకు నేను మాకృత జ్ఞతను తెలుపుచున్నాను. మేము స్వయముగా సంస్థానవిషయములను తెలుసుకొనగలిగినందులకు చాలసంతసిందుచున్నాము. ఇటీవలవరకును మిగిలిన సంస్థానమునకు బొంబాయిలోనున్నను సరిగ్గానే సంబంధమునుబట్టి భారత ప్రభుత్వమునకు మిగిలిన స్వయంత్ర ప్రభుత్వ సంబంధము లేకుండనుండెను. ఇప్పుడు ప్రభుత్వ సంబంధము కలిగినది. 1926 ఏప్రిల్ లో నేనధికారమును వహించినప్పటినుండియు కర్ణాటక సమస్యతో నిరంతరమును సంబంధము కలుగుచునే యున్నది.

నూరేండ్లనుండి మిగిలిన సంస్థానము బ్రిటిష్ ప్రభుత్వముతో గాఢ సంబంధమును కలిగియున్నది. సుప్రసిద్ధమును అకలంకము నగు మిగిలిన చరిత్రను మిగిలిన రాజకీయ నేతలు తెలుసుకొనగలిగిరి. పశ్చిమ భారతమునందలి సంస్థానాధిపతులు పర్యవేక్షణల సర్వావస్థలలోను రాజకీయ విషయవారకారవి నాకు గట్టి నమ్మకముగలను. ఈ సంస్థానములలో ప్రతిపంబు విస్తారము గానుండుటచే భారతదేశమునందలి ప్రధాన పరిశ్రమతోగూడ మిగిలిన సంబంధము కలిగియున్నది. మిగిలిన సంస్థానములలో వికాల భూప్రదేశములనుబట్టి యినుపదారులు బాగుగా వృద్ధిపొందినవి. మిగిలిన పాలనము మంచి అభివృద్ధిదశలో నున్నది. మిగిలిన కుటుంబ చరిత్రలునుండి బొంబాయి కరాచీ నగరములలో వాటి జన్మ సంబంధమును కలిగియున్నారు. అందువలన మిగిలిన స్వయంత్ర భారత ప్రభుత్వమునా రధికమగు ప్రాముఖ్యత నియ్యవలసి వచ్చినది.

సమాధానమువలన వివాదాలు చాలవరకు పరిష్కరింపబడెనని ఏజెంటువలన విని చాలసంతసించితిని. మిగిలినవిగూడ నటులే పరిష్కరింపబడునని నమ్మెదను.

నాకు వ్యవధియున్నచో తనవగల భారంగో ద్రామా ర్థి గోండ్లలు పాలిటానా సంస్థానములనుగూడ చూడబోయి యుండును. కానియిప్పుడు రాజప్రతినిధికి తీరికయేలేదు. వెనుక గవర్నరు దళవరలు ఏజెంటుగానున్న వాల్సునుగారు మిగిలిన తోడ్పడుచుండితో అటులే యిప్పుడు ఏజెంటుగా నున్న వీరే గారు గూడ తోడ్పడగలరు. సంస్థానములవారికిని నాత్రొత్త రాజకీయ కార్యవర్గికిని సామర్యము నెలకొనినందులకు నేను చాల సంతసించెదను. సంస్థానములకును బ్రిటిష్ దొరతనము నకును ముంగుండుగల సంబంధమును సంస్థానాధిపతుల స్థానము నుగూర్చి సంస్థానాధిపతులందరను ఆమరతతోనున్నారని నే నెరుగుదును. గాని అవిషయమునుగూర్చి నేనిప్పుడు నిర్ధారణగా ప్రత్యుత్తర మియ్యజాలను. ఇతరచోట్ల విద్యాధికులు కోరుచున్న పరిపాలనా సాధనము మిగిలిన సంస్థానములలో గూడ సమగ్రముగా నేర్పడినచో స్థిరమగు పరిష్కారము చాల గుకరమగును. మిగిలిన సంస్థానములకు గౌరవములకును మజిలీలకును ఎన్నడును బ్రిటిష్ దొరతనమునాకెట్టి భంగమునకలిగింపదు. పెక్కుసారు లావిషయము వివరింప బడుచునే యుండెను. మిగిలిన సంస్థానముగా తెలుసుకొని బాగుగా నాలోచింపకుండ ఎట్టిమార్పులను చేయబడవు. ప్రస్తుతము అతిముఖ్యములగు కొన్ని విషయములను పరిష్కరింపవలెనని పలువురు సంస్థానాధిపతులు కోరుటచే యింతయూ మంత్రి కొద్దిమంది ప్రవీణుల నొకసంఘముగా నిర్ణయించుట నిశ్చయించెను ఆ సంఘమువారు ముఖ్యములగు దిగ్విషయములనుగూర్చి ఆలోచించుటకు భారతదేశమునందలి సమావేశమయ్యెదరు. ఆ సంఘమునుగూర్చి త్వరలోనే ప్రకటింపబడును. సంస్థానాధిపతులందరును ఆసంఘమునకు సర్వసహాయ తోడ్పడెదరని నమ్మెదను. వీరసవాగములలో సమావేశమగుటకు ముగిసి నిట్టివల నేర్పడవలసివచ్చినందులకు మిగిలిన సంస్థానాధిపతులు నిరంతరమును యున్నాను. గాని యిండియా దొరతనమునాగ బ్రిటిష్ యిండియా విషయమునుగూడ చూడబోయి పరిశీలన వారగటచే నవి తప్పని సరియైనవి.

ఇప్పుడు మిగిలిన సంస్థానములకు యిండియా ప్రభుత్వముతో సంబంధమేర్పడుట ఆమోదించిన చాలమంది సంస్థానాధిపతులు తెలిపియున్నారు. ఈవిషయము నేను రాకముందే జరిగినది. ఇంకొకలమును యీ మార్చి 1 భగవదో నేనుగ్రహింప జాల

కున్నాను. ఇదివరకు రాష్ట్రీయ ప్రభుత్వమువారు మిగిలిన చూపిన సానుభూతికి యిటుపైని యిండియా ప్రభుత్వమువారు చూపగల సానుభూతి తీసిపోదనియే నేను నమ్మెదను. మరల సిన్హాలోగాని ఢిల్లీ లోగాని మిగిలిన ప్రభుత్వము లభింపగలదని నమ్మెదను.

“మే మిరువురమును మిగిలిన సత్కారమును మరచువారము గాము” అని రాజప్రతినిధి నడివెను.

భారత నిష్ప వెట్టెల పరిశ్రమ

టారిఫు బోర్డువారి విచారణ

బొంబాయి, నవం. 22—అగ్ని వెట్టెల పరిశ్రమ టారిఫు బోర్డువారి విచారణ చేయవలయు ప్రారంభించిరి. అధ్యక్షుడు ముందుగ సంఘమువారుచెప్పినపరిపాలన విషయములగుర్చి ముచ్చటిందిరి. విదేశీయ అగ్ని వెట్టెలపై రూ. 1½ పన్ను విధింపవచ్చునా? విధింపవచ్చునో అందువల్ల వచ్చు రాబడిని యింకేమియుగ వనూలు జేయవచ్చును. ఈ దేశీయమునన్న స్వీకరణ కంపెనీలు యిక్కడనే తమ కంపెనీలను స్థాపించి యీ పరిశ్రమనంతయు తామే గుత్త జేసికొనుటకు యత్నించుచున్నారని ఎవరికి గలదు. అట్లయిన ఎప్పటికైనను వీరు ధరలు పెంచుచేయుగలరు. పన్ను విధించినచో కొనుదారే భరించుకొనవలసినవస్తువు. ఈ యిబ్బందులను గొరింగింపుట కేమియొచిందెదను. స్వీకరణ కంపెనీలవారు యిక్కడనే ధనము ప్రాప్తజేసి మూలధనము పెట్టి భారతీయులనే డైరెక్టురుగవలెనని భావన సామర్థ్యతొద్ది పనిజేసినచో ఎని విదేశీయ కంపెనీలెట్లగును. ఇట్టి ముఖ్య విషయములగుర్చి భారత పరిశ్రామికులు తమ ఆభిప్రాయముల చెలువపరిచియున్నది అధ్యక్షుడు తెలిపెను.

ఎ. సి. షోమియాగారు నేవనలు మావివర్గము కంపెనీ వారు సాక్ష్యముచెబుట పరిశ్రామికులు భారతదేశీయ కట్టెలపై ఉపయోగింప గోరెదరు. ఇండియాలో తగినంత కట్టెలున్నది. కాని యే యడవులలో నున్నచో పరిశోధించుటకు ప్రభుత్వమువారు తోడ్పడవలెను. కలపరవానాకు సాకర్యములనొసంగి ప్రభుత్వమువారు విదేశీయ అగ్నివుల్లపై పన్ను విధించు మండవలెననిరి. తన కంపెనీలో విదేశీయ పరివాండ్ల సయమించలేదు భారతీయులు విదేశీయులంత తెలివగ పనిజేయగలరనిరి.

ఘట్టాచారునందలి స్వీడిషు కంపెనీ ప్రతినిధి సాక్ష్యమునందు భారతీయ పరిశ్రమకు సంరక్షణ యొవంగుట అవసరమనియు విదేశీయుల పెట్టుబడితో నున్న కంపెనీలపై ఎక్సైజుపన్ను విధింపవలెననియు వారు మార్కెటును వికేపరుచుకొనుటకై తక్కువ ధరల కమ్ముచున్నారనియు చెలిపిరి.

డా॥ ఆసి బిసెంటుగారికి తిరుచనాపల్లిలో సన్మానము

నవంబరు 28:—డా॥ ఆసి బిసెంటుగారికి తిరుచనాపల్లి పాఠశాల నేడు సన్మానము పొందెను. మునిసిపల్ సన్మాన పత్రమును నారాయణస్వామిశిల్లేగారు చదివిరి. ఆమె సుమారు 50 ఏండ్లనుండి భారతదేశమునకు జేయుచున్న సేవను కొనియాడిరి. బిసెంటుగారు ప్రత్యుత్తర మిచ్చుచు ప్రస్తుత రాయలకవిషయ నియామకము మన కార్యములకుడ్డు దగిలెననియు దేశీయులెల్లగు దాని దృఢ నిశ్చయములై యెదుర్కొనవలెనని జెప్పిరి. భారతీయులు తయారుజేసిన స్వరాజ్య విధానమే మాకుగావలెను. వేరొండంగీకరింపమని జెప్పి మదరాసు కాంగ్రెసులో నొకవిధానము నేర్పాటు జేయవలెనని జెప్పిరి. పిమ్మట బిసెంటుగారు కామమెట్ల చట్టమునకును ఫెన్నరు బ్రాక్వేగారి బిల్లునకు గలభేదము చెలిపిరి. భారతీయులందఱు ఏకగ్రీవముగ కోరినచో స్వరాజ్యము చేపారతీకరమనిరి.

సభలో రాయలకవిషయ బహిష్కార తీర్మానము మరలాను కాంగ్రెసునందు రాజ్యాంగ విధానము తయారజేయవలెనని తీర్మానము ఆమోదించబడెను. (అ. పే.)

అబ్దుల్ రషీదు మరణము

10 మంది మహమ్మదీయుల అరెస్టు

న్యూ ఢిల్లీ, నవంబరు 28:—నిన్న రాత్రి మరి 10 మంది మహమ్మదీయులు అబ్దుల్ రషీదు కేసుకు బూరేగింపునందగ్గర నున జరిగిన అల్లరికి గాను అరెస్టుచేయబడిరి. శ్రీనగాయముల కులశేఖర లాలా జాగరణకేసుగారు రాత్రి మరణించిరి. వీరితో ఆపందగ్గర నున జరిగినవారు మువ్వరు.

(ప్రే. నె.)

కైకలూరు నార్తలు

(ఒక విలేఖరి)

కాలమానసితి

నవంబరు 22:—స్వాతి విశాఖ కార్తలలో నానలు మెండరటవలన కొల్లేటిసరక్కు జలపాతము పడుచున్నది. గర్భమున్నది. దైవానుగ్రహమున నిరంతరము సస్యముల కెట్టి హానియులేదు.

తాలూకా యువ్యోగల మార్పులు

మా సబు రిజిస్ట్రార్ గారు రు. మ-రా-శ్రీ తెచ్చేటి మల్లువ జిల్లా, బి. ఏ. గారు, కర్నూలుమండలమునకు మార్చబడిరి. వారి స్థానమునకు విజయనగర వాస్తవ్యులగు మ-రా-శ్రీ మండపాక వీరరామస్వామి బి. ఏ. గారు వచ్చిరి. శ్రీ వల్లువజిల్లాగారు పరమార్థతత్వరులు. సత్కార్యాచరణాపత్తులు. వీరి మార్పు మా గ్రామములకు సంతాపకరము. వీరి ధన్యపత్తి శ్రీమతి నుబ్బుచూదగాని కైకలూరు శ్రీ సమాజమున కధ్యక్షురాలై యుండి మహిళామండలి కొనర్చి నేన ప్రకృపనీయము. ఇచ్చటి శ్రీ సమాజమునా రామ గౌరవార్థము పథ గానించి చాచుకలము నెత్తిచిరి. మామూళ్ల డిప్యూటీ ఇన్ స్పెక్టరుగా రైన మ-రా-శ్రీ ఆపల నరసింహారావునా యుమగారు పెంటపాడు రేంజికి మార్చబడిరి. వీరి స్థానమునకు బ్రహ్మశ్రీ దర్శా వెంకటరామయ్య పంతులుగారు దయచేసిరి. వీరు తిరువూరురేంజిలో ప్రాథమిక విద్యావ్యాప్తి కపరిమితనేన కొనర్చిరట. మారేంజి వీరి యువ్యోగ కాలమున సభివృద్ధిగాంచునని తలంచెదము.

శ్రీ కృష్ణావతారతత్వము

హరికథా కాలక్షేపములు

రమారమి మాసముదినములనుండి పితామహుల వాస్తవ్యులు బ్రహ్మశ్రీ భాగవతార్ ప్రక్లి మార్యనారాయణ శాస్త్రిగారు శ్రీ కృష్ణావతారతత్వమును హరికథా రూపమున సుపన్యసించుచున్నారు. “అ! వె! భాగవతము తెలిసి పలుకుట చిత్రము మాత్రమే దమ్మి చూచితిన” నను హాసనాకృత్యమునందలి చిత్రము వీరి యుపన్యాసముల విశు శ్రోతలకు దోరుటలేదు. జనసాహస్యమునగూడ నుబోధముగనట్లదైతవిషయములకై ప్పు వీరి వాగ్దేవులమాత్రము చిత్రము. వదాలి వాస్తవ్యులను సువర్ణసుంటూకితులను సుప్రసిద్ధ మార్దంగికులనునగు బ్రహ్మశ్రీ వాకడాసి ఘంటమృత్యుశర్మగారి స్మరంగవాద్య మాండ్రదేశమునకు జనుసుంటూగవమ్మి శ్రోతల కనుదినమును నత్యంత మోదముగూర్చుచున్నది. పిన్న విమర్శులగు శ్రీయుత భీమవరపు రత్నాజీరావుగారి ఫీజేలు వాద్యము పృథ్వంగముగా నున్నది. హరికథా కాలక్షేపము లింకను రమారమి పదిదినములు జరుగును.

“జమిందారు” “గురుఘంటాలు” పత్రికలకేసు

మద్రాసులకు శిక్ష

లాహోరు, నవంబరు 28:—“గురుఘంటాలు, జమిందారు” పత్రికల విధివులపై గావించిన కేసులలో మద్రాసు లకు సంతకము కలిగినవరకును జేయూపాయిల జమిందారు లేకున్న మరియొక రి నెలల మూడువారముల కరికలిగియుండుననిరి. (అ. పే.)

1927-28 సం॥రము

మద్రాసు పందెములు

గిం డి

మొదటి ఎక్ స్ట్రా మీటింగు

మొదటిదినము

3-12-1927

బాపట్ల తాలూకా అప్పికట్ల ఫిర్యావరదలు

నవ్వపడిన యిండ్లకు 4 వేలరూపాయలు సహాయము కావలెను. శిస్తు రిమిషను అత్యవసరము

బాపట్ల ప్రధాన సహాయ సంఘమువారు సందూరు, ఇటికంపాడు, బోడిపాలెము, గోపాపురము, చందూరుపల్లె గ్రామాదుల సహాయ నిమిత్తము సందూరును కేంద్రీకరించి, ప్రైవేటునుల కుందలీ యిండ్లు పడి, నివ్వహోయలై కూటికి లేక మలముల నూడుదున్న బీదలప బిచ్చమును, నూకలను, ముఖ్యముగా జొన్నలును, పంపి అపారమైన సహాయమును గావించియున్నారు. ఇంకను యిండ్ల నవ్వమును తీర్చుటకు సమకట్టియున్నారు. ఇట్టి ఆపత్సముమున అడ్డుపడి బీదల ప్రవృత్తులనివారింది, వారికిని దేశమునకును విశ్వాసపాత్రులైన ప్రభువుమువారు కడుంగను విధించియున్నారు. ఈ సంఘమువారికి ప్రత్యేకసహాయము చేసి, మాజనులను సంరక్షించిన మహాజనులెంతయు శ్లాఘనీయులు.

ఈ సహాయము యీనెల 4 వ తేదీనుండి 19 వ తేదీ వరకు జరిగినది. ఇందు జొన్నలసహాయము పొందినవారు సందూరు గ్రామమునందు మొత్తము 1824 మందినీ, చందూరుపల్లెలో 841 మందినీ, బోడిపాలెముందు 707 ను, ఇటికంపాడునందు 570 ను, గోపాపురములో 451 ను, గోరివానిపాలెమునందు 10 ను, మొత్తము 3903 యిండ్లు వున్నారు. ఇటికంపాడు శివారు గ్రామములయిన వలసమాల పల్లె, మాదిగపల్లెలయందు యింకను వందల పూర్తిగా తగ్గలేదు. వారి కింకను సహాయ మవసరము.

మా గ్రామములందు జరులు చోజ్యముచే యెక్కువగా బాధపడుచున్నారు. బ్రాహ్మణకోడూరు కాపురములైన దాక్టరు నోరీ నుబ్బారావుగారు మా గ్రామములకు దయచేసి విలసలేని వైద్యసహాయమును చేసియున్నారు. వీరు మహా శాంతపురుషులు. ప్రస్తుతము చలిజ్వరములు చాలవలసి తగ్గినవి. ఇందు సందూరునందు 56 ను, ఇటికంపాడునందు 18 ను, బోడిపాలెమునందు 86 ను, గోపాపురమునందు 12 ను, చందూరు పల్లెయందు 10 ను, అప్పికట్లలో 25 ను, మర్రిపూడియందు 20 ను, పూండ్లలో 27 ను, యీలేరునందు 10 ను, వైద్యసహాయమును పొందియున్నారు. వీరి మొత్తము సంఖ్య 214. దాక్టరుగారు సహాయనిమిత్తమై గుడిపూడి భర్తీపూడి గ్రామాదులకు వెళ్లియున్నారు. గ్రామములందు గుంటలలో నీరు నిలిచి దుర్వాసన వేయుచుండుటచే లోమనను తెచ్చి వాటియందు కలుపుకై ప్రతిగ్రామమునందును పంచి పెట్టినాము.

నవ్వపడ్డ యిండ్ల సంఖ్య ఆరాగూ కమిటివారికి రిపోర్టు చేయడమైనది. సందూరునందు 40 యిండ్లును, వలసమాలపల్లెలో 26 ను, మాదిగపల్లెయందు 24 ను, అప్పికట్లయందు 90 ను, మర్రిపూడిలో 35 ను, ఇటికంపాడునందు 9 ను, బోడి పాలెమునందు 9 ను, గోపాపురమునందు 8 ను, పూండ్లయందు 25 ను, యీలేరునందు 10 ను, మొత్తము 285 యిండ్లు పూర్తిగా నవ్వపడ్డవి. విగతగ్రామాదుల రిపోర్టులు అందిన వెంటనే ప్రకటింపబడును. సహాయము చేయవలెనన్న యింటికి కనీసము రు 5 లు కావలసియున్నది. ఫిర్యాముత్తము మీద నవ్వపడ్డ యిండ్లకు యివేరిన సహాయము చేయవలయునన్న రు 4000 లు కావలయును. కావున సహాయముధికముగా కావలసియున్నది. దాతలు పూర్వ మెంత బౌద్ధార్థమును చూపిలో యిప్పుడును అంతయే బౌద్ధార్థమును త్యాగమును చూప ప్రార్థితులు. బీదలు యిండ్లు లేక తిడ్డిభూములయందు చలికాలపు బాధ కోర్కెలగున్నారు. కావున సహాయము త్వరలో చేయవలయును.

రిమిషను:—పై సహాయముతో కొంతవలసి బీదల భాదలు తీగ్గుచున్నవి. కాని కొద్దిభూములు కలిగి వరదలచే తలములు చేసిపోయి అల్లాసుమన్న వారైతులసమస్య అందరి దృష్టిని ఆకర్షించుచున్నది. వీరు పూర్వము జట్టిలయినను తెచ్చుకొని యీ కఠినకాలములో పొట్టులు పోసుకొనుచుండును. తరువాత మహమ్మాయి కాలములో అప్పును దీర్చుకొని శిస్తును కట్టుచును. ఈసంవత్సరము పంటలేదు చుట్టపడున కూటికి లేని సీతిలో శిస్తులు కట్టుచు చుర్రును. గవర్న మెంటువారు బీదల విషయముయె యెట్టి సానుభూతిని చూపిలో మారయితుల పట్ల కూడ శిస్తురిమిషను విషయములో అట్టి సానుభూతిని

మోటారు యూనిట్స్ తయారు చేయు

వారిలో 609 మంది

దీనినే ఒప్పుకొనిరి.

వీరిలో ముఖ్యముగా

310 మంది

తమ ఇంజనులతో

గార్గాయిట్ మోచిట్ ఆయిట్

నే ఉపయోగించుచున్నట్లుగా యితరులకు సలహా నిచ్చుచున్నారు.

Mobil Oil

Make the chain your guide

ఈ దిగువ తెలుపబడిన వారిచే మాత్రము తయారు చేయబడుచున్నది.

VACUUM OIL Co.,

BOMBAY
CALCUTTA

COLOMBO
MADRAS

KARACHI
RANGOON.

మా ప ప్రార్థితులు. వరదల సహాయ సంఘమువారు మాకు 50 సమస్యను తీవ్రముగా ఆలోచించవలసియున్నది.

తాడేపల్లి లక్ష్మీనారాయణ.

నేతి వేంకటాచలపతి.

మల్లాది పార్వతీశక్తి.

కోటిపల్లిలో వైద్యాలయస్థాపన

మనరాను ప్రభుత్వమువారి “రూరల్ స్కీము” ననుసరించి మా రామచంద్రపురం తాలూకా బోర్డువారిచే లోగడ రాయచెరువు, దంగేరు వగైరా గ్రామములలో గ్రామ వైద్యాలయములు నెలకొల్పబడియున్నవి. అటులే తాలూకా గ్రామములలోని కల్ల మిక్కుట మగు రహదారిస్థాన మగు మా కోటిపల్లి గ్రామములో గూడ నొక వైద్యాలయమును నెలకొల్పవలసినదిగా మా గ్రామపంచాయితీ (వెసిడెంటు) గారు మహారాజ శ్రీ చిహ్నా కేవలగిరావు పంతులు గారు శ్రీ తాలూకా బోర్డు వారిని కోరి యున్నారు. మా గ్రామ పంచాయితీవారు యందుల కను వ్యయమునం దగ్గ భాగము తాము భరింతు మరియు మిగతా అర్థ భాగమును తాలూకా బోర్డువారిని విరాళము గోరెద మరియు శేర్మరపు కొని, శ్రీముత కోనూరి శ్రీనివాసరావు పంతులు ఎల్. ఎం. పి. గారిని యిచ్చట వారి వైద్యాలయమును నెలకొల్పవలసినదిగా గోరి సదరు వైద్యాలయమును తెరచుటకు (18-11-27, వుండుము శ్రీముత బిక్కిన వెంకటరత్నం చాదరిగారు యం. యల్. సి (రామచంద్రపురం తాలూకా బోర్డు (వెసిడెంటు) గారిని ఆహ్వానించి వారిచే సదరు వైద్యాలయమును తెరచించిరి. శ్రీముత వెంకటరత్నం చాదరిగారు, వైద్యాలయమును తెరచి సందర్శమున వైద్యులు తమకు పరిచితు లనియ, వైద్యాలయము బీదల కందుబాటులో నుండి ఆశీర్వాది పొంద గలవనియు వెలవిచ్చిరి.

మూగుల వెంకటనారాయణ.

“మద్రాసు మే మహత్తాజీ”

దక్షిణభారత హిందీ ప్రచారసభచే ప్రకటితము

గాంధీ మహాత్ముడు చెప్పినట్లుగా 8-9-27 మొదలు 9-9-27 వరకు నొసంగి ఉపవ్యాసముల వన్నిటిని దక్షిణభారత హిందీ ప్రచార సభవారు హిందీ భాషలో (మద్రాసు మే మహత్తాజీ) అను ఖర్చితో గ్రంథరూపమున ప్రకటించిరి. దీనివెల నాలుకాదుమాత్రమే. ఇందు 47 పేజీలుగలవు. ఘరంగి కొండ, పూనమల్లి, కుడివరం, పెరంబూరు, తిరువల్లూరు, మున్నగు పరిసర గ్రామములలోను చెన్నపురిలో తి. వల్లి క్షే. టి. రాయపురము, బాట్టిటపును మున్నగు పేటలలోను మహాత్ముడొసంగిన ఉపవ్యాసము లన్నియు నిందుపొందుపరుపబడెను. హిందూవిద్యార్థుల కుపదేశమును స్త్రీలపథ్యలో ప్రసంగమును ఖద్దరుయొక్క ఆధా త్మిక మహాత్మ్యము, దారిద్ర్య విమోచనము నీలు పత్యాగ్రహము చెన్నపురిలో జరుగుచున్న కాంగ్రెసు మహాసభ, మద్యపాననిషేధము, బాల్యవివాహము, ధూమపానము మున్నగు విషయములకు గూర్చిన ఉపవ్యాసములను మరి తెచ్చి ఉపవ్యాసములు నిందుగలవు భాష మృదులముగానే యున్నది. వలయుగా రిటుల వ్రాయవలెను.

“దక్షిణభారత హిందీ ప్రచారసభ”

1931, హైదరాబాద్, ట్రెస్టి కేతు, మదరాసు.

పశ్చిమ గోదావరిజిల్లా గ్రామోద్యోగస్థుల

మహాసభ

మహాసభ సవంబరు ఆఖరు భాగములో జరుగునని లోగడ ప్రకటించితిమి. కోతల తొందరచే ప్రస్తుతం నిలుపుచేసి దేశంబరు రెండవ పక్షము జరుప నెంచితిమి.

ఆచంట సుబ్బారావు,

కార్యదర్శి.

బెం. నా. రైల్వే కార్మికుల పక్షము

హోమబోర్డువారు నిరాకరించుట

ఏజంటుగారి ప్రకటన

మారుమాటాడక పనిలో చేర మనట

కలకత్తా, నవంబరు 23:—అక్టోబరు 18-వ తేదీనండి వేరొకసారి మూయబడిన కర్మపురం వర్కస్మాపుల పరిస్థితులను గూర్చి బెంగాలు సాగవుతు రైల్వే ఏజంటుగారు ప్రకటన గావించుచు యూనియనువారి వరతులు వాటికి రైల్వేవారి జవాబు అది యూనియనువారికి వచ్చుతుండుట మున్నగు విషయముల : నిరించి : నివాండును పనికి పోవలదని యూనియను వారికిను ప్రాధాన్యము జేయుచునేయున్నారని చెప్పిరి. యూనియను అగ్రత్యకు తిన్న జూదినపుడు పనివాండు ప నిలో లేని కాలముతకుగూడ పూర్తిగ వేతనముల నీయవలెనని కోరియుండెను. ఆ విషయము హోమబోర్డువారికి తెలియజేసి వారి జవాబునకై యెదురుజాచుచున్నామని ఏజంటుగారు చె లిపియుండిరి. యూనియనువారి కోర్కెలపట్ల హోమబోర్డువారు ఏజంటుగారి నిర్ణయము నంగీకరించిరి. చాలకాలము పనిలోనుండి యితరుల ప్రోద్బలముచే మానుకొనిన పనివాండుజీతములుముట్ట కుండుటచే చాల యిబ్బందిగ నుండునని గుర్తించి వారిపట్ల నెనను యెట్టి వరతులుగోరక పనిలో జేరి సంత్వప్తికరముగ పనిజేసిన చో రెండునెలలు గడచిన పిదప గతించినకాలమునకు ఉపకాం తిజేతనములు ఒసంగబడును. దీనినే తగవుపరిష్కారముగ నెం చిన పక్షమందే యీమాత్రమైన ఒసంగబడును. ఎంత యిచ్చె దరో రైల్వేవారు యిచ్చుడు చెప్పజాలరగాని పనివాండ్లు యీ పరిష్కారము నంగీకరించి ఎంతకాలముగ సంత్వప్తికరముగ పనిజేసిన అంతధారాశ్రమగనుండును. ముఖ్యముగా వారు యిచ్చు డనుసరించుచున్న పనివాండ్ల తగ్గించుపద్ధతికి మారుమాటాడక అంగీకరింపవలసియుండును. విచారణకర్త లిరువురు విచారించి డెబ్బ ప్రత్యేక వ్యవస్థలగుర్చి వేరుగ నాలోచింపబడునటుకు నందేహములేదు, అని ఏజంటుగారు ప్రకటించిరి.

యూనియనువారు అక్టోబరు నెలఖరన యీ దిగవ రి వరకుల తెలిపియుండిరి (1) పంపిణీనవారిని తిరిగి చేర్చు కొనుట, లేదా పంపిణీనాటి జీతములిచ్చుట (2) సాపులు మూ సినకాలమునకు వేతనములిచ్చుట. (3) విచారణకర్తలయెడట పనివాండు స్వేచ్ఛ గ డెబ్బపుకొనుట కవకాశముచ్చుట రైల్వే వారు మొదటి రెండు వరతుల నిరాకరించి మూడవదాని కంగీ కరించిరి. (అ. ప్రె.)

బాపట్ల నబార్డినెము జడ్జికోర్టులో

వి. పి. నెం 51/27

పిటిషనరు:—(ముగదాతలు) త్రిపురముల్లు సరసిం హం కుమార్లు పున్నయ్య, వైశ్యకులం వర్తకుడు, సా॥ నెం 5 గాము.

కొంటరు పిటిషనరు:—(ముగదాతలు) కొమ్మూగు గరయ్యకుమార్లు రానులింగం వైశ్యకులం, వర్తకుడు తెనా.

1920 సం॥ 5 ఆక్టోబరు 19 (2) నెక్కు ను ననుసరి పైన నుచూరించిన పిటిషనరు, కొంటరు పిటిషనరును యిన్ సాల్వేంటుగా తీర్మానించుటకు ఒక ఆర్డీని దాఖల్ చేసి యు న్నాడు. సదరు పిటిషను విచారణ నిమిత్తం 12-12-27 వ తేదీకి నాయిదా వేయడమైనదని యిందుమూలముగా తెలియ జేయడ మైది.

బాపట్ల సబ్ జడ్జి, } వ. ఎన్. కృష్ణస్వామి అయ్యర్, }
28-11-27. } (సినిమాటో గ్రాఫిక్స్ బాండ్)

నోటీసు

వాది:—నేటి వెంకటసుబ్బయ్య.

ప్రతివాదులు:—కాళా హనుమంతరావు, ఆయన అవిభక్త సోదరుడు.

2 యీ సరికింపారావు, 1 వ ప్రతివాది అవిభక్త కుమారుడు, 3 యీ రమణారావు, 2, 3 ప్రతివాదులు మయ నర్లు అయినందున గార్డయర్, 1 వ ప్రతివాది.

వాది ప్రతివాదులమీద బాపట్ల డి॥ మనకబుకోర్టులో O. S. 519/27 నెంబరున ప్రామిషేరీ నోటును బట్టి రు 1117-0-0 లకు తెచ్చినదానా 28-11-27 తేదీకి నాయిదా పడియున్నదని యిందుమూలముగా తెలియజేయడమైనది.

బాపట్ల, } పాలపర్తి ఆదిశేషయ్య, }
18-11-27. } ప్లీడరు.

కమ్యూనిస్టు స్పృటుగారు నిర్దోషి

ముద్దాయివిడుదల

న్యాయమూర్తి తీర్పు.

బొంబాయి, నవంబరు 23:—“ఇండియా-ఫ్రెస్” కర కరపత్రమును రచించినందులకు గాను తేబడిన కేసులో ముద్దాయి ఫిలిపు స్పృటుగారు నిర్దోషియని జారీలు 8 మందియు, ఒకరుమాత్రము దోషి యనియు తీర్మానించిరి.

అధికసంఖ్యాకులగు జ్యూరీ తీర్పు ననుసరించి ముద్దాయి నిర్దోషియని న్యాయమూర్తి ఫాసెటుగారు తీర్పు చెప్పిరి. ముద్దాయి విడుదల చేయబడెను. అత్యుత్సాహముతో కోర్టు లో క్రిక్కిరిసియున్న ప్రేక్షకులు సంతోషధ్వానముల గావించిరి. న్యాయమూర్తి ప్రేక్షకులపై గోపగించిరి. స్పృటుగారి స్నేహితులు చుట్టు మూగి వారిని పుష్పమాలలంకృతుల గావించిరి.

ముద్దాయిపక్షవాదము

ముద్దాయిపక్షమున తలార్థులుగాను గారు తిరిగి జ్యూరీ కి ట్టుపవ్వనించిరి. ఇంకను కొన్ని భాగముల జదివి విప్లవశక్తి యనగా సామ్రాజ్యతత్వమునకు వ్యతిరేక మనియు ఇందు అక్ష ర అక్షరమునకు తీయుట తప్పనియు భావమే ప్రధానమనియు తెలిపిరి. పుస్తక మంతయు దేశీయులను సా మాన్య జనమునకయి పని చేయవలెనని యుద్వేగ. “మిలిటెంట్” ఆనుపదమునకు సైనిక అని అర్థము తీయరాదని యు కష్టస్థురములకు నోరుమూసికొని యూరకొనక మాక్కు లను నిర్ధరించుకొని వాటిరక్షణకై పాటుపడవలె నని యర్థమని రి. ముద్దాయి మనసులోనున్నది. అతని బాధించినది, సామాన్య కారు లు ధనాంధులు సామాన్యజనులను బాధించుటే. వారియందుగలి గిన జాలితే వ్రాసిన పుస్తకము. దానియందు దంతటను అదియే భావము. అట్టి భావముతో చాలమంది ఏకీభవించక తప్పదు. బ్రిటిషు ప్రభుత్వమును పారద్రోల ప్రయత్నించెనంటి. ప్రతి చోటను బ్రిటిషు కార్మిక సంఘములతో నేకీభవించుటలేదు. బ్రిటిషు కార్మికద్యమము భారతీయులకు బ్రిటిషు సామ్రాజ్య నుండి వేరుపడుటకు సాయపడునా? భారతీయులను ముద్దాయి సామాన్యకారులచేతిలో నుండియు ధనమహాంధులచేతిలో నుండియు తప్పు కొనమని హెచ్చరించెను. భారతీయులను ముద్దాయి స్వాతంత్ర్యమును సంపాదించుకొనమని దానియర్థము ప్రజ లను పిప్పిచేయుచున్న సామ్రాజ్యతత్వమునుండి యని యర్థము. ద్వాన్యమును పురికొల్పెనందురా? అది తప్పు. భారతదేశమున ప్రచారమందున్న ద్వాన్య రాహిత్య తత్వము తన తత్వమునకు సరిపడలేదనెను గాంధీగారు నిన్ను కొట్టినను ద్వాన్యరహితము గ నుండువానున్నాడు ద్వాన్యఫలితముకన్న ద్వాన్యరాహి త్య ఫలితము నైతిక ముగ వక్రమ. ముద్దాయి కి ద్వాన్య స్వరాహిత్యము ఇచ్చుచున్న ద్వాన్యమునందు నిష్ఠమనరాదు. పుగొల్పుచున్నాడని యనరాదు. భారతీయులు ద్వాన్యరా హి త్య పాపము చేసికొనినటు లాత డర్థము చేసికొనలేదు.

హోమబోర్డువారు

ముద్దాయి హోర్ని మా ను వ్రాసిన లేఖ ను చదివి ప్రాసిక్యూటరు వారు ముద్దాయి ద్వాన్యవాదమునియు అతడు దాని తెలిగిలేటలతో కప్పిపు డిలించి యెత్తించినందు తెలిపిరి. కాని ముద్దాయి కట్టియ భిక్షియములేదు. దేశమందు ద్వాన్యరాహిత్యమును సమీక్షియు న్ని అధికసంఖ్యాకులను అయివ్వము కల్పింప నిచ్చగింపలేదు. ముద్దాయిపై ఆ సెరాగోపణము గడుపువారము. మీరు ఇంకెట్లె ర్థనావాసములతో మెలగుచున్న ఈతడు అభిప్రాయముల వా చిపెట్టగలడని నమ్ముచురా? ఇట్లున్న భారతీయులనుగూడ నై నావారు చేసినదే చేయదని యుద్వేగింపదా? ముద్దాయి వారిని సంఘటింపమనెను. బాంబులు విసరట చంపుట జననా శనమునుగూర్చి ఖండించెను. కరపత్రము బ్రిటిషు ప్రభుత్వముపై దాడిగాదు. ద్వేషము ప్రజల పురికొల్పలేదు. సామ్రాజ్యతత్వ ము సామాన్యకారులతత్వము పరపిదాతత్వము ఖండించి నిరసించెను. ముద్దాయి 25 ఏండ్ల యువకుడు. చదువుకొనినవాడు. సక్కు టంబసంజాతుడు. దేశమునకు మంచి చేయ వచ్చియున్నాడు. కార్మికలే యాతనిదృష్టియందున్నార. కొన్ని సాపులకు పని చేయుచున్నాడు.

న్యాయమూర్తి తీర్పు

న్యాయమూర్తి కేసు తర్వాత ముగిసెనెను. సాత్వ ము తక్కువ ముద్దాయి కరపత్రము తానే వ్రాసెనని యం గీకరించెను. కరపత్రము నిషేధింపబడుటయు ముద్దాయిపై కే సు లేబడుటయు కేసు తీర్పుకును పరిబంధ ముండరాదు. సాత్వ ము వాదములు వాటిపైమాత్రము తీర్పుండగున. జ్యూరీ తమ రాజకీయ అభిప్రాయములకు తాపీయరాదు. సర్వసామాన్య ముగ అడకును అభిప్రాయములు గలవు. వాటిఫలితమే తీ ర్మానమందు గనబడును. సాత్వముమీదనే తీర్పు ఆధారప

డవలెను. ముద్దాయి పేటెంటు నమ్ముదగును. ప్రాసిక్యూటరు ఖండిన విచారించవలెను. ముద్దాయి అంతయు నడవడి గమనింప వలెను. కరపత్రమునంతను ఆలోచింపవలెను. ప్రాస్పెక్టివ్ మా డడు. సంకుచితాలోచన యుండరాదు. దైర్ఘ్యముగ దయాభు త్యముతో నాలోచింపవలెను. ముద్దాయి కొన్ని చోట్ల గట్టిగ వ్రాసినంతమాత్రమున ముద్దాయికి శిక్ష తప్పదనుట తప్పు. కరపత్ర రచనోద్దేశమేమి? ముద్దాయి కఠినముగ వ్రాసినంతమాత్రమున శిక్షార్హుడుగాడు. 124 ఏ క్రింద రాదగినదని జ్యూరీ కనిపెట్టిన యెడల వైవాక్య ముడురాదు. ముద్దాయి వాతలు రాజద్రోహ కరములా? ద్వేషము పురిగొల్ప నుద్దేశింపబడెనా? ప్రాసిక్యూ టరు వాదమున జ్యూరీకి అనుమానమున్న అనుమానలాభము ముద్దాయిదే. 124 ఏ క్రిందరాకుండ ఎవరైనను ప్రభుత్వచర్య ను దేనినైన ఎట్లెనను చేయవచ్చును. విదేశీయ ప్రభుత్వమును నపుడు ద్వేష ముదేశించి నిరసనను పురిగొల్పును. బెనెంటు కేసులో న్యాయమూర్తి “కాలము మారినది. దృష్టి మారినది. దేశపరిపాలనకు భారతీయులు సిద్ధపడుకాలమువచ్చినది.” అని చెప్పిరి. అంతకంటె ఇప్పు డెక్కువైనది. ముద్దాయియుద్దేశము ద్వేషమును పురిగొల్పుటే యని చెప్పవలసివచ్చెను. అట్టిదానికి జ్యూరీ సరియైనతీర్పు చెప్పవలెను. నిర్దోషి యని జ్లడ్జిచేయ వలెను.

తీర్పు

జ్యూరీ 8 మంది నిర్దోషియనియు ఒకరు దోషియనియు తెలిపిరి. ప్రేక్షకుల యుత్సాహమునకు కేరలేదు. న్యాయ మూర్తి సర్ చార్లసు ఫాసెటు ముద్దాయిని విడుదలగావించెను.

మిగిలిన కేసులు

ఈ తీర్పునుబట్టి ప్రాసిక్యూటరు ముద్రాపక, ప్రకాశకులపై కేసులగుర్చి ప్రభుత్వమువారి సలహాకొరకు నాయిదాగోరెను. కేసు కుక్రవారమునాటికి నాయిదా వేయబడెను. (అ. ప్రె.)

రాజప్రతినిధి సంస్థానముల సందర్శనము

పోరుబందరు

రాజప్రతినిధి ఇర్విను ప్రభువుగారు ప్రస్తుతము సత్వర వారపమేతులై కచ్చెవారు సంస్థానములను సందర్శించుచున్నా రు. 19-వ తేదీన పోరుబందరు చేరిరి. మహారాజా రాజా నల్వేజు శింగుగారు వారికి సన్మానముసంగి వివిధ సామంతురాజులను కచ్చెవారు నాయకులను రప్పించి విహంగసంగిరి. వైస్రాయిగారు తమ వేరన నిర్మింపబడిన మ్యూజియము ప్రారంభోత్సవము జరిపి రాత్రి కోటలో జరిగిన విందుసమయమున పోర్బందరు ప్రకృతిసౌందర్యమును రాజవంశమువారి ప్రాచీనసాంప్రదాయ ములను ప్రశంసించుచు ఉపన్యసించిరి.

హిందూమహమ్మదీయునమన్య

తోలిరోజున రాజప్రతినిధిగారు బాంసగరు మహారా జాగారి విందునందు పవనగిరియందు జామ్ సాహేబుగారి పతి పాలన సమర్థతను క్రికెటు ఆట ప్రఖ్యాతినికొనియాడిరి. ఆ పన్యాసమునందు హిందూమహమ్మదీయునమన్యగూర్చి యిట్లు ఉచెలిపిరి. నవనగరులో హిందూమహమ్మదీయులై వ్యవస్థముల లేకపోవుటచే మీరు అదృష్టవంతులు దేశీయసంస్థానము లన్నింటి తోబాటు మీరుగూడ కాంతిస్థాస్థులు సనుభవించుచు న్నార. ఈ మధ్య నొకసారి ఆల్ఫార్డు మహారాజాగారు మా చించినట్లుగ మతవైషమ్యములు రాజకీయాధికారముకొరకు పోరాటముల ననుసరించి యెక్కువగుచున్న కేమా దేశీయ సం స్థానములందు అధికారములు ఆదరణయు వివిధసంఘముల సం ఖ్యనుబట్టియుండదు. అందుచే బ్రిటిషు ఇండియాలో తగవులకు కారణమేమయినప్పటికి యిచ్చట మాత్రము తగవులు లేనందున మీ రిచ్చటిపరిస్థితుల లాభమును పొందగల్గుచున్నార. ప్రస్తుత పు మతవైషమ్యములు దేశమునకంతయు ప్రమాదకరములు. మతసహనము శాసనబద్ధమైయుండు స్వభావము ప్రజాపరిపాలనసంస్థలయందు దత్తవంతాపరము. దేశభిక్షానముగల ప్రజ్ఞా రతీయుడును హిందువైనను సరే మహమ్మదీయుడైనను సరే నానాటికి పెచ్చుపెరుగుచున్న యీ పితాచమును అణచివేయుటకు శక్తివంతుల లేక పాటుబడవలెను.

దిబుగరు, నవం 21:—దిబుగరు, బక్రేడు అలరుల

సందర్శనమున ముద్దాయిలలో 9 మందికి వేరువేరుగ శిక్షలు : ధింపబడెను. (ప్రె ప్రెసు.)

ఫిలిపు స్పృటుగారిచే రాజద్రోహనేరము

“చైనా ఇండియా” కరపత్ర ప్రకటన వర్తమానము

బొంబాయి, నవంబరు 21:—ఫిలిపు స్పృటు, మిరా జ్జాగర్, ఫిలిపుగార్లపై “ఇండియా చైనా” యన కరపత్ర ప్రకటనసందర్భమున కేబినెట్ మూడు రాజద్రోహనేరముల విచారణప్రారంభించునట్టికి మోక్షోద్ధు అంతయు నిండియుండెను. క్రిమినల్ సెషన్స్ న్యాయమూర్తి సర్ చార్లసు ఫాసెటు గారు విచారణ ప్రారంభించిరి. స్పృటుగారివత్తుమున పూర్వము బొంబాయిమోక్షోద్ధులో న్యాయమూర్తిగ నున్న పి. యన్. తాల్వార్థానుగారు ఇతరకేస్ల సహాయముతో పనిచేయుచున్నారని ప్రాసిక్యూషను తరపున నలుగురునాటులు విచారణ పబడిరి. ముద్దాయి తాను బ్రిటిషు పౌరుడగుటచే హిందూజాతీయ సాసమున విచారణపబడరాదను హక్కునిడిచి పెట్టెను. జ్యూరీలో యారపియును లేరు. ముప్పురు హిందువులు 4 గరు పార్సీలు, ఇతరులు మహమ్మదీయులు నున్నారు.

అడ్వోకేటుజనరలు ముద్దాయిచే నాలోపింపబడిన నేరమునకు సంబంధించిన సెక్షనును న్యాయము తెలిపెను. సెక్షను 124 ఎ ప్రభుత్వముపై ద్వేషముకలిగింపవత్తునట్లు ఈ సెక్షను క్రింద రాగలదనిరి. ప్రయత్న ఫలముపట్టిదనక సరే. తరువాత కరపత్రమునందలి భాషగూర్చి మాటాడుచు జ్యూరీని సామాన్య ప్రజలకు వి అభిప్రాయము గలుగునో యాలోచింపమనిరి. కరపత్రభాగములందని చానివలన ప్రజలయందు ప్రభుత్వముపై ద్వేషము, కేతుత్వము, రాజద్వేషముగలగకతప్పదనిరి. కరపత్రము నెదురుచించిరాయను విషయమున ముద్దాయియే రచించెనని తృప్తిరముగ ప్రాసిక్యూషను రుజువు చేయుగలదనిరి. ముద్దాయి చైనా చరిత్రమీద నాయుందలి విప్లవోద్యమమును గూర్చియో వ్రాయుచుండిన ఎక్కి అటంకము యుండిడిగాదు. అట్లుగాక ఆ విప్లవోద్యమసందర్భమున కరపత్రపాఠకలకు ద్రేకము పుట్టిచి అట్టిదే యీ దేశమునగూడ ఈ ప్రభుత్వముపై నడువ యత్నించెను. కరపత్రమునందలి ముఖ్యవిషయముల తెలుపుచు అడ్వోకేటు జనరలుగారిట్లనిరి. ఇండియా చైనా వలన పోల్చి భావి అభ్యుదయమున కడ్డుగానున్న ఒక విదేశీయులతో ఇరువురును పోరాడవలసియున్నదనియు, అదియే బ్రిటిషు ప్రభుత్వమును పోర్టోలవలెననియు చైనా వారలవలించిన పద్ధతులనే అనులంపింపవలసియున్నదనియు తెలిపియున్నారు. దౌర్జన్యరాహిత్యపద్ధతి దేశమందు నృధానమై, దౌర్జన్యములేనదే యెయ్యద్యమును ఇదివరలో నెరవేరనందున అది అత్యవసరము. దేశమునందుండుటలన లాభమునందుకుండ బ్రిటిషురాజ్య ముండుటలన నష్టపడుచున్నవారిని చేరదీసి పనిచేయవలెను. అదియే ఈకరపత్రముద్వారా ముద్దాయి చేయదలంచిన పని సక్రత్యాగాగారు వ్రాయుచు “భాంతియులగుడ నట్లే చేయవలెదను” అనిరి. దాని కర్మము చైనా వారలవలెనని అడ్వోకేటుగారు తెలిపిరి.

తరువాత కరపత్రమునుండి నిట్లు చదివెరి. “హంతకుడు పైబడి పీడిమగుచుండ మన మాతకు మనకు పూర్వవిరోధి యని తలచి సాయపడుదుము. ఈ భయలకును విరోధి యైన యాతని చంపకుండ రక్షింపబడిన యాతడు కొన్ని అంశక దూరమునలిచి ఎవరు గెలుకురా, ఎవరు చక్కగా పోట్లుడుచున్నారాయని యాలోచించుచున్నాడనుకొని అలోచించిన యాతడు బునిహిడదనిగాని లేకున్న ఆశని కా పోరాట మంతటితో సరియనుకొని యుండునని తలంతుము. బ్రిటనుకు చైనాకు యుద్ధము సంబంధముదే.” పుష్టు కమండలి ముఖ్యోద్దేశ మేమన భారత రాజకీయ నాయకులు పల్లెటిగ్రామములకు పోయి కార్మికులు రైతులనుండి సైన్యమును తయారుచేసి దానతో దేశమునందు స్వరాజ్యమును సాపింపమని అది చైనాలో నీలైన భారతదేశ మండలగాదు అని ప్రస్తోదేశము.

తరువాత ప్రాసిక్యూషను తరపు నాక్ష్యము విచారణపబడినది. పి. డి. ఇన్స్పెక్టరు జేకాయిగారు ముద్దాయిచేదస్తూరి గూర్చి చెప్పుచుండ “మాడవ అధ్యాయములలో కొంతభాగము తప్ప తక్కినదంతయు ముద్దాయి ఏమూరియే” అని ముద్దాయి రుప్తన న్యాయగది తెలిపెను. కొన్ని భాగములతప్ప తక్కినదంతయు తానే వ్రాసెనని ముద్దాయి తెలిపెను. ముద్దాయికి లేబరు పరిశోధకకాఖవారిచ్చిన దివానుచమస్థాలుగారి పేరిటయు త్రములండను పుస్తకముల వర్తకులు తమతరపున పనిచేయునుని యిచ్చిన యుత్తరములను న్యాయవాదిచూపెను. ముద్దాయి ఈ దేశమునకు సరియైన న్యాయమైన పనిమీదనే విచ్చగని తెలియనగుననిరి. న్యాయమూర్తి ముద్దాయి వాజ్యాలముతో పాటు ఈ యుత్తరములను గూడ ధయించేయమనిరి.

ముద్దాయి స్టేట్మెంటు

ముద్దాయి వత్తువాదన

బొంబాయి నవంబరు 22:—న్యాయమూర్తి సర్ చార్లసు ఫాసెటుగారును ప్రత్యేకజూరీయు స్పృటుగారి కేసు విచారణ ప్రారంభించిరి. మరియొకసాక్ష్యముతో ప్రాసిక్యూషను ముగిసెను. తరువాత తన స్టేట్మెంటును ముద్దాయి చెప్పెను.

ముద్దాయి స్టేట్మెంటు

అందు 1921 లో నేను బొంబాయికాలేజీలోచేరి 1924 లో కృతార్థుడనై 1925 లో కార్మిక పరిశోధనకాఖమునకు చేరితిని. 1926 ఆగష్టునుండి చిరేలు, కార్మిటుగార్లచే నియోగింపబడితిని. డిసంబరులో ఈ దేశము చేరవరకు హరికొలువులో నుండిని. చాళమునకు రి పోనుల జీతము నిచ్చెడివారు. 1921 లో కార్మికసంఘముందు చేరితిని. లేబరు పక్షమునకు సంబంధించిన పేజీ ఆర్నాటుగారి సావాసమున పరిశోధన 1925 వరకును చేయుచుంటిని. డిసంబరులో పరిశోధనకాఖవారు ఈదేశ ముండిరి. పుస్తకము లమ్ముటలన వచ్చిన కమిషనును పొందుచు పనిచేయుటకు చిరేలు, కార్మిటుగార్ల నన్నుండిరి. నేనిక్కడ ఆరునెలలు గాని సంవత్సరముగాని యుండుటకుగల కారణమేమన కార్మిక సంఘములస్థితియు పరిస్థితులు తెలిసికొని కార్మిక పరిశోధనకాఖ నెలకొల్పుటకు తీరుననేమో చూచుటయే కొన్ని నాళ్లనుండి ఈ ప్రయత్నము జరుగుచున్నది. కార్మిక పరిశోధనకాఖ డైరెక్టరు పేజీ ఆర్నాటుగారు దేశమును అనేకులతో పరిచయము గలుగజేసికొనుటకు పిలవనటులు నాకు ఉత్తరములను డి. పి. సింహాదంపతులకును, జోషీదంపతులకు దివాను చమస్థాలు, టి. సి. గోస్వామిగార్లకును ఇచ్చియున్నారు. పరిశోధన కాఖలో చైనాపని చూచుచున్న హిందీనగురు పరిచయము గలుగజేసికొనుట నాకొకయుత్తర విచ్చిరి. ఈయుత్తరములలో కొన్ని పోలీసువారివద్ద నున్నవి. ఇప్పుడు వారు తీసికొనివచ్చిరి. కార్మిక పరిశోధనకాఖను ఇంగ్లాండులోని మెలియను సంఘమువారు స్థాపించిరి. వివిధ దేశములందలి కార్మిక పరిస్థితులగ్రహించుటవారిపని. హిందీనగురు వ్రాసినయుత్తరముందు నాకు ప్రేమయూనియను పనియందుత్సాహమున్నటులను ఇచ్చటి కార్మిక సంఘములు చేయగలిగినంత సాయము నాకు కలుగజేయవలెననియు వ్రాసెయున్నారు. నాయుద్దేశములు గోస్వామిగారికి పేజీగారు వ్రాసినయుత్తరముండున్నది. నే నీదేశ ముందలి ప్రేమ యూని యనులకు కార్మిక పరిశోధనకాఖతోడి సంబంధములన గలుగులాభముల తెలిపి వారి కిక్కడలను రాజకీయదస్తావేజులను అస్సెంబ్లీ రికార్డులను సంగ్రహించుటే. భారతదేశమందలి కార్మికపరిశోధనకాఖ పనిచేయుట, అందులకే ఇక్కడకువచ్చి కార్మిక నాయకులతో ముచ్చటింపితిని. బొంబాయిలోని కార్మికసంఘముల గూర్చిన తెక్కలు సంపాదించుచు కార్మికసంఘములగూర్చి పత్రికలకు వ్రాసితిని. నేను ఈపరిస్థితులను చైనా ఇండియాలోని చక్కగ తెలిసికొంటిని. కరపత్రముందు నేను తెలిసికొనినదానిభరితమును మాత్రమును వ్రాసితిని. దేశమందలి ప్రభుత్వముపై ద్వేషమును జనింపజేయ నుద్దేశింపలేదు. స్వరాజ్యమును సంపాదించ నుద్దేశించినవానిదృష్టితో చైనావిషయముల చర్చించి జాతీయనాయకుల ఖండించి దేశాధికారిని తేటపరిచి రైతులను కార్మికులను కట్టుబాటుచేసి సంఘము లేర్పరుచుటను గూర్చిన విషయముల చర్చించుటే. బ్రిటిషు ప్రభుత్వమువారి సామ్రాజ్యతత్వమును ఖండించితినిగాని బ్రిటిషు ప్రభుత్వమును ఎదిరింపలేదు. నేను నిర్దోషిని. నేను చెప్పవలసినదంతే. విగిలినదానికి వక్తింపనాకు.

న్యాయమూర్తి:—హార్మిమానుకు నీవు వ్రాసినయుత్తరము విషయమై ఏమందువు.

ముద్దాయి:—అది హార్మిమానుకు వ్రాసినయుత్తరము గాదు గాని అందుసమాధాన మువసరమైనవాక్యము “దౌర్జన్యమును గూర్చి యుక్తిగ వ్రాసిననీ మీ రనుకొందురని తలంచుచున్నాను.” అనుదానిని తలంచుచున్నాను. ఈదేశమందు దౌర్జన్యమును గూర్చిన వాదప్రతివాదములు జరుగుచున్న సమయమున ఎవరి మనసును నొప్పింపవలదుచే నాయుద్దేశము.

న్యాయమూర్తి:—ప్రేమవిషయ నీదేనా? ముద్దాయి:—అవును.

న్యాయమూర్తి:—కరపత్రముద్రణ విషయమున నీ యుత్సాహమునకు గారణమేమి? అడ్వోకేటు, ఆఫ్ ఇండియా పత్రికకు వెల్లితివా?

ముద్దాయి:—అవును.

న్యాయమూర్తి:—నీవు దౌర్జన్యవాదినని ప్రాసిక్యూషను తెలుపుచున్నది. నీ కేసు చెప్పెదవు?

ముద్దాయి:—ఆకాగితములు గావలెను.

ప్రభుత్వవాదము

జ్యూరీకి ఉపన్యసింపచు అడ్వోకేటు జనరలుగారు ఇట్లు నడిపిరి: “ముద్దాయి కరపత్ర ప్రచురణసందర్భమున అమితోత్సాహము చూపెను. కరపత్రనిజాగ్ర మేమన, భారత జాతీయవాదులు పనికిరారనియు, సామాన్యజనులలో వారు పనిచేయవలెననియు సైన్యసహాయమున చైనాలోవలె విదేశ ప్రభుత్వమును పోర్టోలవలెననియు, ముద్దాయియుద్దేశము. బ్రిటిషు ప్రభుత్వముపై సామాన్య జనులకు ద్రేకము గలిగించి దాని నెదుర్కొను నట్లు చేయుటయే. అందువలన 124 సెక్షనుక్రింద శిక్షింపదగును.

ప్రతివాది వత్తువాదము

తరువాత పూర్వము న్యాయమూర్తిగ పనిచేసి సెక్షను నందిన శ్రీయుత పి. యన్. తాల్వార్థానుగారిట్లు వాదించిరి. “ప్రభుత్వపక్షమున కరపత్రభాగములు చదివి అపార్థముచేయబడినవి. ఇట్టికేసుల నాలోచింపవలసిన విధములేదు. కరపత్ర మంతయు నొకటిగ గ్రహింపవలయును. అప్పుడు వారు చెప్పిన నేరముక్రింద నచ్చునా? లోకమాన్య బాలగంగాధర తిలకగారి కేసునందు న్యాయమూర్తులు తెలిపినదానిని తెలుపుచు తిరిగి ఇట్లుపన్యసింపిరి: “మందు తమరందజాకరపత్రము చదివి ఎట్టి అభిప్రాయము కలుగునో యాలోచింపుడు. సామ్రాజ్యతత్వము ధనాంధత్వములపై న్యాయముగ గ్రహింపతగ్యును. సామ్రాజ్య తత్వములన కొన్ని జాతులను మరికొన్ని దోచుకొనుచున్నవనియు, అందువలన ప్రభుత్వ మట్టిదానిని ఆపుచున్న చైనాయు దాహరణము తెలుపుచు తాను తెలిసికొనినవిషయములను కరపత్రమున లిఖించెను. దేశమున కార్మికోద్యమమును లేపదీసి సామ్రాజ్యతత్వమును పోరదోలి అందరకును లాభముచేయు నరని యభిప్రాయము. కావున ద్వేషమును ప్రబలజేయు పుస్తకము గాదు. రేపటికి వాయిదావేయబడెను. (ఆ. ప్రె.)

మీచర్తమును ఉచితముగా

స్వస్థపటచు కొనుడు

నూతనచర్తమును చేకూర్చుగల జాంబక్. శాంపిల్

జంతుసంబంధమైన క్రొవ్వ రహితమైన జాంబక్ను చర్మవ్యాధులనుండి బాధ నొందువారలకు జాంబక్ కంపెనీవారు శాంపిల్డబ్బీని ఉచితముగా నిచ్చుటకు సంసిద్ధులై యున్నారు. బాధ నుపశమించుట యందు అద్భుతప్రవీణత గలది.

ఎక్కిమా, తామర, గజ్జి మొదలగు భయంకరమైన చర్మవ్యాధులనుండి శ్రమనొందుచున్న నేడే మాకు వ్రాయుడు. ఉచితముగా శాంపిల్డబ్బీ పంపబడును. గాయములకు, నరుకులకు, కాల్పులకు, జాంబక్ను యుపయోగించిన ఆశ్చర్యకరమగునట్లుగా త్వరలో నివారణమగును.

అందులోచేరిన అమూల్యమయినవి, అసాధారణములైన మూలికల ప్రభావమువల్లనే త్వరలో ఉపశమనము గలిగించుచున్నది. అదియునుగాక జాంబక్ చెడిపోవునదియు కాదు. చర్మవ్యాధుల సంబంధమైన పురువుల నశింపజేసి త్వరలో నూతన చర్మమును చేకూర్చును. వాచుట, మండుట మొదలగు వాటినుండి చర్మమును రక్షించును.

కెమిష్టు లందరివద్దను 2 సైజులలో విక్రయింపబడును చిన్నది 1-కి 1-0-0 పెద్దది రు 2-4-0 ఏజంట్లు దాదా అండుక్రో, యస్ నేడు, మదరాసు

ఉచితము జాంబక్ కౌపన్

మీ పూర్తిపేరు అడ్రెసు విపులముగా వ్రాసి అందులో ఒకలకాబిళ్లను (తిరుగు తపాలఖర్చుకు) యీకౌపనును చేర్చి వైన తెలుపబడిన ఏజెంటుకు పంపిన జాంబక్ శాంపిల్డబ్బీ ఉచితముగా బడయగలరు. ఆంధ్రపత్రికపేరును పేర్కొనుడు. Zam-Buk

కార్తిక పక్ష నాయకులు

మోతీలాలు నెహ్రూగారిలో సంభాషణలు

లండన్, నవం 22:- మోతీలాలు నెహ్రూగారు కార్తికపక్ష నాయకులు తీవ్రముగ సంప్రదించుచున్నారు. జార్జి ల్యాన్సుబరీ మున్నగు నాయకులు భారతీయులపట్ల సానుభూతి గల్గియున్నారు. తమతప్పును దిద్దుకొనటకు అంతయు మించిపోవు సమయమున ప్రయత్నించుచున్నారు. రాయలు కమిషనుబిల్లు చర్చకు వచ్చినపుడు కార్తికపక్షమువా రేవైఖరి నవలంబించవలసినది గురువారము ఆలోచించెదరు. ఇంతవరకు కార్తికపక్షమువారికి రాయలుకమిషనుగూర్చి చెరిపినది భారతరాజకీయవేత్తలే. భారతకార్తికప్రతినిధుల యభిప్రాయము గావలెనట.

కొందరు కార్తికపక్ష నాయకులు జానీ, గిరి, చామను బుగాట్ల ముఖ్యప్రాముఖులను దెలుపవలెనని గోరిరట. వారిని గా వీరెగురురట. కాని పరిస్థితులు బాగులేవు.

రాయలుకమిషనుబిల్లు

భారతీయుల స్వయంనిర్ణయసిద్ధాంతమునకు భిన్నముగ నుండుటచే దానిని ఆక్షేపించవలెనని కార్తికపక్షమువారిని గోర, వారు ప్రత్యుత్తరము నీయలేదు. ఒకవేళ ఆక్షేపించి లేని విచారణసిద్ధాంతము నెత్తుకొనరు. సభ్యుల నిర్ణయమును అసగా భారతీయులు లేనివిషయము నాలోచించెదరేమో, అందుచే వారు ఆక్షేపించుటకు వీలులేదు.

భారతీయుల స్వయంనిర్ణయనూత్రమునుగూర్చి చర్చించ వలెననియు నెహ్రూగారు ల్యాన్సుబరీగారి నడుగదలచిరి గాని వా రట్లు చేతురిన నమ్మకములే. కార్తికపక్షమువారు సవరణచట్టమును ఆక్షేపించ లేకున్నను భారతీయుల స్వయం నిర్ణయాధికారము నంగీకరించునట్లు జేయవచ్చునని లండను భారతీయు లనుచున్నారు. కాని ఇదివరకే కార్తిక నాయకులు రాయలుకమిషనుకు చెరిపిన సమృద్ధిచే ఈవిషయము నెత్తుటకు వీరికి వీలులేదు. ఎత్తినచో స్వయంచర్యవ్యాపారముగ నుండుని ప్రభుత్వమువారు అనెదరు.

తమ ప్రతినిధులను లేచిరమ్మన దలచుకొననపుడు వారు భారతీయుల స్వయంనిర్ణయ నూత్రమునుగూర్చి పూనుకొనుట అసందర్భము.

భారతీయుల స్వయం నిర్ణయాధికారమునైన సమర్థించి కార్తిక ప్రతినిధులను లేచిరమ్మనకున్న, భారతీయుల సమృ కము మొదలంట పూర్తిగ కార్తికపక్షమునుండి పోవునని భారతీయులు స్పష్టముగ కార్తికపక్ష నాయకులకు చెరిపిరి.

కార్తికపక్షమువారు భారతీయుల పట్ల నిరర్థకముగ ప్రవర్తించిరి. కాని సకలత్వాలాగారు కొంతవరకు పూనుకొని డరు. నిర్మాగమాటముగ అడిగెదరు. భారతీయుల స్వయంనిర్ణ యాధికారమునుగూర్చి ఆసలు పాలితజాతిస్వాతంత్ర్యమునకు ఒప్పుకొనువాడుకాదు గాని తాను భారతీయుడు. ఇది భారతా భ్యుదయము. అందుచే ఆతడు వెనుదింక్క పోకును. ఇంతలో సకలత్వాలాగారు మాస్కోనుండి తిరిగి వచ్చెదరని అనుకొన లేదు. కాని సమయమునకు తిరిగివచ్చిరి. రాయలుకమిషను బిల్లును ఆక్షేపించెదనని చెలియజేసెను. రాయలు కమిషను విచారణ నివేదికనుబట్టి పాలితుల భాగ్యోదయమును నిర్ణయించు కట్టిపాక్క లేదని చెరిపిరి. భారతీయులే తమ భాగ్యో దయమును స్వయంనిర్ణయనూత్రముప్రకారము నిర్ణయించుకొన వలె ననిరి.

కీ॥ శే॥ హ్యేమిల్టన్ గారు

ఆంగ్ల దేశములకి 8 సంవత్సరములుగ పనిచేసినబార్ని హ్యేమిల్టను ప్రభువు చనిపోయెను. 58800 పౌనులు ఆస్తియున్నది. తనవారినమ్మతిగాని ఇతరవిశేషములు సమృద్ధిగాని లేకుండ తన కును ఎన్నిక, కర్జునప్రభువుల ఇండియా రాజప్రతినిధిగ నున్న పును జరిగిన ఉత్తరప్రత్యుత్తరములను ప్రకటించరాదనిరి.

వైమానిక పయనములు ప్రమాదకరముగ లేకుండుటకు వైమానికమంత్రివర్గమువారు సాధనముల నరయుచున్నారు

ప్రభువులసభను సంస్కరించుటనుగూర్చి ఆలోచించు చున్నారు.

స్ట్రాంగో-యుగోస్లావియా ఒడంబడిక

పై ఒడంబడికనుగూర్చి రోములో ప్రతిపక్షములు జరుగుచున్నవి. ఇట్టి కీ ఒడంబడిక ఇష్టములేదు.

తుపాను ఘోరము

పెక్కునౌకలు బ్రద్దలగుట

లండన్, నవంబరు 21:-తుపాను వీరుటచే పెక్కునౌకలు బ్రద్దలై నవి. ఎందరో చనిపోయిరి. చేపల నౌకాకటి సిబ్బంది తో మునిగిపోయిన దనుకొనుచున్నారు. డచ్చి నౌకాకటి ముని గిపోయెను. కొందరు కన్వించుటలేదు.

న్యూఇంగ్లండు వరదలు

వలస 6000000 పౌనుల నష్టము గల్గెను.

హంగరీ ఫోర్టరీనోట్ల కేసులో ముద్దాయి మొదట అను కొన్నవాడు గాడట.

గోల్డ్కోస్టుకు క్రొత్తనౌకాకాయము నేర్పాటుజేసెదరట వచ్చేమార్చిలో. (పడమటి ఆఫ్రికా)

బ్రిటిషు డొమినియనులలో బ్రిటిషు సరకులనే కొను టకు ప్రయత్నించుచున్నారు.

అలంకోభంగారు బోర్డోజేరిరి.

మేరీ రాకొమరై గర్భాధానము ప్యారిసులో జరుగును.

పనిలేనివానికి జీవనోపాధికగాను కామన్వెథలో క్రొత్తగా బిల్లును భీమ జేయుటకు ప్రవేశ పెట్టెదరు. 22, 23, 24 లేదీలలో చర్చించెదరు. దీనికి పనివాండ్లు యజమానులు ప్రభుత్వమువారుగూడ తమవంతును గట్టవలెను. మునుపటికంటె ఇప్పుడు పనిలేని స్త్రీపురుషులకు పిల్లలకు వయసు ప్రకారము ఎక్కువ ఇచ్చెదరు.

పనిలేనివారి పిల్లలకు వృత్తినిద్యను నేర్పించవలె నను సవరణ ప్రవేశ పెట్టెదరు.

వెయిసులురాజు పారిక్రామికరంగ ముగ లాంకాపై రును జూరుట కే గెను. రెండుమూడుకోజు లచట నుండురు.

మాంచెర్లలో గిడ్డంగిలో ప్రతిభేళ్లకు చాలనష్టము గల్గెను. ఎందుకు పనికిరాకుండబోయినవి.

సోలమాన్ లో జరిగినవాత్సవ భాధ్యును బట్టి క్షీంచు టకు నైవ్యమును బంపితిమని గోరుగారు ప్రత్యుత్తరములిచ్చిరి.

ట్రాన్సుజార్జియానియాప్రభుత్వము

ట్రాన్సుజార్జియానియా స్వాతంత్ర్యమును గుర్తించుచు త్వరలో బ్రిటిషు ప్రభుత్వము ప్రకటించునని గోరుగారిరి. కాని పరిపాలనము పల స్థాయి మాండేటు ప్రకారమే సాగును. జాతిసమితి జేసిన సవరణలను గుర్తించెదరు.

స్ట్యాంసుహేలో జర్మను మతబోధకుని సయినికులు కాల్చి చంప ఆతని గాత్రను దోచుకొనిరట.

రాత్రివేళ దుకాణమును మూసిపోవునపుడే దొంగలు డెరీటామ్ను దుకాణములో బడి దోచుకొనిరి, నగలన్నిటిని.

సోవియటులు 14000 చేళ్ల ప్రతిని ఈజిప్టులో కొని డరు.

దక్షిణ ఆఫ్రికాలో అభివృద్ధి కెంతయో యవకాశ మున్నదనియు వలస వీర్వాటుజేసిన బాగుండుననియు, పోయి వచ్చిన బ్రిటిషు వర్తకసంఘము వారచున్నారు.

డర్బనులో చమురు సప్లయ జేయుటకును నూనెను కుత్తరము ప్రయత్నములను జేయుటకును డర్బన్ చమురు కంపెనీ పూనుకొన్నదట.

నిర్మల మైన నువ్వులనూనె

మీరు మీఆహారపదార్థములను తెల్లగా పప్పు చేయబడిన నువ్వులలోనుంచి తీసిన మంచినూనెతో వడకుకొని ఆరోగ్యమును పొందవలెనని వివరము లకు యీ దిగువచిరునామాకు వ్రాయుడు.

కె. బనవరాజు బ్రదర్సు.

(సామగ్గకొట.)

M. S. M.

చెన్నపురి బజారు ధరలు

1927 సం॥ నవంబరునెల 24 తేది గురువారము

1. ధాన్యములు

బియ్యముబస్తాలు		
కుసుమ తెనాలివి	చ 42 కలవి	రు 15 0 0 15 8 0
నెల్లూరివి	చ డిటో	రు 16 4 0 16 8 0
ఫిల్లి	చ డిటో	రు 16 8 0 17 0 0
రాగులు	ర. 164 బస్తా 1-కి	రు 11 8 0 12 0 0
సువ్వులు	చ	రు 20 0 0 22 0 0

2. ధాన్యముపప్పులు

కందులు బస్తా 1-కి ర 205	,,	16 0 0	17 0 0
సెనగలు ,, డిటో	,,	13 12 0	14 4 0
పెసలు ,, డిటో	,,	16 0 0	17 8 0
మినుములు ,, డిటో	,,	17 0 0	19 0 0
ఉలవలు ,, ర 195	,,	15 0 0	15 8 0

3. నూనెపప్పులు

సువ్వులనూనె బా 1-కి	రు 155 0 0 160 0 0
నెయ్యి మ 1-కి	రు 14 0 0 24 0 0
కొండాపురం జేరు సెనపపు బా 1-కి	రు 50 0 0 52 0 0
ఇతరప్రదేశము	రు 48 0 0 46 0 0
జేరు సెనగనూనెగానుగ బా 1-కి ర 118 మిమ. నూనె	రు 110 0 0
అముదము బా 1-కి	రు 101 0 0 103 0 0

4. చిల్లరపప్పులు

చాయపసుపు బా 1-కి	రు 74 0 0 75 0 0
కూరపసుపు	రు 44 0 0 48 0 0
మిరపకాయలు(గుంటూరువి) బా 1-కి	రు 105 0 0 120 0 0
దరియాల	చ బా 1-కి ర 140 మొదలు 147 వరకు
గుంటూరుపాయకట్టు నీలిమందు మణుగు 1-కి	రు 40, 46
కాళహస్తపాయకట్టు	రు 50, 55
బెల్లము బా 1-కి	రు 28 0 0 57 0 0
అస్సా చక్కర బస్తా 1-కి	రు 28 14 0 29 0 0
చింతపండు బా 1-కి	రు 21 0 0 49 0 0

5. ఇనుము

పట్టాకం బా 1-కి	రు 29 8 0 30 0 0
చదరం	రు 24 0 0 30 0 0
రవుండు	రు 24 0 0 31 0 0

6. నూలు

నెం 20 బెన్ని సింహం యాటి	రు 7 10 0
నెం 6	రు 4 14 0
నెం 24	రు 6 2 0
నెం 60	రు 10 6 0
నెం 20 1/2 కాపురీ	రు 7 2 0
నెం 20 1/2 రెట్టెస్త్రీలు	రు 7 6 0
నెం 40 జమ్మరు, 10 పా	రు 10 4 0
నెం 44 సాండో	రు 5 8 0
నెం 4 బెన్ని మసీదు	రు 4 0 0

7. దూది

బోండావెట్టు బారువ 1-కి	రు 390 0 0
------------------------	------------

8. లోహములు

నెం 100 తులం 1-కి	రు 61 8 0 రు 61 12 0
బంగారు తులము 1-కి	రు 21 0 0 21 2 0
సవరము 1-కి	రు 18 7 8
ఇత్తడి బా 1-కి	రు 230 0 0 235 0 0
రాగి బా 1-కి	రు 255 0 0 258 0 0

రంగులు

అతి మేలు స్వీట్లకులాండు అతిజరయిక్ సింహం	20 డిగ్రీలు పిపా 1-కి రు 62 0 0
చీరవ 1 రతి	రు 1 14 0
14 రతులు	రు 1 13 6
28 రతులు	రు 1 13 0
56 రతులు	రు 1 12 9
1 అందరు	రు 1 12 6
డేర్మటు పాన్సు స్కాల్ టెట్ అనగా (బర్ని-రెడ్డు)	రు 8 8 0
కాంగో 8 వి	రు 1 0 6
పదరు 4 వి	రు 1 2 0

నువర్ణ నుండరరనము సవామేహములకు పం
 తివి. 31 31 గలూరి
 ముందరకాట్టిగారిచే కనిపెట్టబడినది. ఎటువంటి సవామేహ
 ములకును గురువారము, ఇకాదేవత అనవసరము. 50 మాత్రం
 గు. 5/ వాడువిధము ముందుతో పంపబడును. 2128
 3 ఆర్థరసా చువకాల, ముక్త్యాల, కృష్ణా.

ఆయుర్వేదాచార్య కరము రు. 3.0-0
చరక చికిత్సాస్థానము రు. 6
 ఆంధ్రవైద్యరత్నావళి రు. 2, భన్మవకాశిక రు. 1
 (2046) డాక్టరు శ్రీపాద కృష్ణమూర్తికాశ్రమ, బెజవాడ.
 4154 మీజాతకచక్రముయొక్క నకలు గాని లేక పుట్టిన
 లేదీ సరియైనకాలము తెలియబరచినయెడల ఫలితములు (వా
 యబడును. జాతకము పూర్తిగాదశాంశర్యకలతో వ్రాయటకు
 15 రూపాయలు, 1 దశవిదశలతో వ్రాయటకు 8 రూపాయ
 లను, 1 సంవత్సరమునకు 8 రూపాయలను తీసికొనబడును.
 శ్రీ వెంకటేశ్వర జ్యోతిషవిలయము, బెజవాడ.

గాంధీ దైవజుడు
 భవిష్యత్తునుగురించిన 5 ప్రశ్నలకు బదులు వ్రాయటకు
 రు. 1-0-0. ప్రతిప్రశ్నకు 0-4-0 అవును. ప్రశ్నవ్రాయు
 కాలమును తెలుపవలెను. సర్వకార్యములయందును జయము
 పొందుట "జయవశికరణి" తాయకు 1 కి రు. 2-0-0. వి. పి
 ఖర్చులు. 0-4-0. 2598
 వి. కే. శతగోపాచార్యులు, తిరుత్తణి, చిత్తూరుజిల్లా.

మదనకామేశ్వరిలేవ్యము 3
 బలిహారపాలిటి కల్పవృక్షము—మేహము, నిక్కాక,
 నిస్సత్తుక, కుష్మందము, ఆతిమాత్రము మొదలగువాటిని హరించి
 మంచి బలమును, వీర్యవృద్ధిని, సంభోగశక్తిని, సంతానమును
 గలిగించును. 2 డబ్బీలు నాలుగు. 20 తులముల డబ్బీలు 1-4-0
 పాలనుగంధలేవ్యము—తక్కువకీ శక్తివంతమైనది
 సవామేహము, మేహపాడలు, మచ్చలు, యితరవర్మరొగములు
 శీర్ణనోష్ఠ్యులు, మొదలగువాటిని హరించును. 4 డబ్బీలుచాలును.
 20 తుల డబ్బీలు. 1-4-0 వి. పి ఖర్చులు పేరు. 8851
 పి.సి.వి ఆంధ్రకో, ఆయుర్వేదసమాజం, పెరిచేసి-నెల్లూరుజిల్లా.

శాస్త్రాక్రమైన జ్యోతిషం
 భవిష్యత్తును గురించి 6 వ్యాయమైన ప్రశ్నలకు బదులు
 వ్రాయటకు రు. 1-0-0 పై ప్రతిప్రశ్నకు 0-4-0 సంవత్సర
 ఫలము వ్రాయటకు రు. 5-0-0 వి. పి. ఖర్చులు పేరు.
 ప్రశ్న వ్రాయుకాలము తెలుపవలయును. సర్వకార్యములందు
 జయము నొసగు శ్రీ ముబ్రహ్మణ్యకవచము రు. 2-8-0
 శ్రీ శివమబ్రహ్మణ్యజ్యోతిషకవచ నిలయము,
 8860 తిరుత్తణి, చిత్తూరుజిల్లా.

గొప్పసత్వతేత } ఘనత } గోవధభావులకు
 సత్వరధర్మము } వహించిన } త్వరలో సభ్యత
 నర్పడు. } శ్రీ గౌతమీ } వహింపుడు

గోరక్షణసంఘవిజృంభి 4153
 రాజమహేంద్రవరమున స్థాపించియున్న, శ్రీ గౌతమీ
 గోరక్షణకరణాలయమునందు లోక కల్యాణ మొనర్చుడి, బీది
 గోవును భారులను, శత్రుహంశకులనుకాకుండ రక్షించి పో
 పించుటకును, సంతానకరమైనగోవుల భాష; అపరద్యాపర
 గోవులనునట్లనగట్టుటకును, పశువులకు సాహాయ్యముతో.
 ఆసంఖ్యాకముగ గోవును భారుల గ్రాసనివాసములకు తగిన గో
 వ్యభసనములు గల తోటపురమధ్యమున క్రయముపొంది యీ
 సంఘము రిజిస్టరు చేయించియున్నాము.
 ఈ యుద్ధమునునందు మహాగాజులాది సామాన్యలవర
 కు హిందూమహమ్మదీయూది బోధరీపోవరులు తమకీక్త్యానుసార
 రము నేలు వందలు పదులు ఒకటూదిద్రవ్యము దయచేసి సుమా
 రు 10 వేలమంది సభ్యులవహించియున్నారు. లక్షలాదిద్రవ్య
 ము వేనవేలసభ్యులు ఆత్మవశ్యకమైయున్నది. విరాళములు
 నర్హశనములు మున్నగునందాలు వెంటనే రాజమండ్రికి శ్రీ
 గౌతమీ గోరక్షణసంఘమువేర పోస్తుద్వారా తమ సంపూ
 ర్ణమైన యద్రస్సుతో సామూహపవిత్రీడనే తిరుగటపాలో
 దాతలకు ఆచ్చు రసీదు రూపమునకు అందచెయ్యబడును.
 ఇట్లుశ్రీ గౌతమీగోరక్షణసంఘ ప్రధానకార్యదర్శి,
 దేవపల్లి వెంకటనరసింహుడు ప్ర. రాజమండ్రి

ప్రకటన
 ఆయుర్వేద శాస్త్రమును మన కోశేష్యుని కొండవద్ద
 శ్రీ ప్రసన్నకోశేష్యరస్యమివారిని దుది వామ సంవ
 త్సర మాఖ బ 10 శుక్రవారంకోజున వ్యవహారు
 శ్రీ కాశీదేవతమువలె నేవించి కృతార్థులుగా, ఎలకు ప్రతిష్ఠ
 చేసియున్నాను.
 తదాది భక్తులు నేవించుకొనుచున్నారు. అక్కడనే శ్రీ
 భువనేశ్వరి ఆమృతానిని శ్రీ వెంకటేశ్వరస్వామివారిని
 ప్రతిష్ఠించియున్నాను.
 అక్కడ నిత్య వభిషేక వైశేష్య దీపారాధనలు జరు
 గుటకు నాకు శ్రీశైలే భక్తులయందు కర్తవ్యం నియమించి నిత్యం
 ఒకరి గోత్రనామములతో కాశ్యతముగా అర్చనాదులు జరు
 గుటగాను 865 రోజులకు 865 మంది భక్తులను సమకూర్చి
 కాశ్యము జరుగునని కలవియిచ్చియున్నాము. 200 రెండు
 సంవత్సరముల గోవు చినశోగయ్యగారు వగైరా వుభయదార్లు
 సభవించినారు. యింకా 165 గరు చేరవలసియున్నది. ఒక్కొక్క
 వుభయదారు ఒక్కమాటుగా రు. 82-0-0 ముప్పయిరెండు రూ
 ప్యములు మూలధనముగా యిచ్చేయెడల అందువచ్చే ఆదాలో
 యీకార్యము నిర్విఘ్నముగా జరుగును గనుక యిందుకు
 తోడ్పడి యీధర్మకార్యం నిర్విఘ్నముగా జరుగగలందులకు
 యీ కార్యము 15 ల లోపల పేరు, గోత్రము, గ్రామము,
 కలము, పోస్తు తల్పుతూ రు. 82-0-0 నాపేర పంపితే లిప్టులో
 చేర్చి వారిధర్మము కాశ్యతముగా వుండులాగున యేర్పాటు
 చేయుదును. లిప్టు పూర్తిగాకానే బ్రష్టిలను నియమించి 865
 భక్తులను రిజిస్టరుదస్తావేజుతో చేర్చి దస్తావేజువారి రిజిస్టరు
 చేయుదును. సందేహంపుడే ముందు నాపేర వుత్తరం వ్రాసి
 జవాబు తెప్పించుకొని యీధర్మమునకు తోడ్పడవచ్చును.
 సత్రముగూడ శివరాత్రివగైరా పుణ్యదినములతో అన్నదానం
 చేయుటకు ఆప్రదేశముండే వున్నది.

ఇదివరకు యీధర్మమునకు యెక్కువగా తోడుపడ్డవారు.
 రు. 2000-0-0 రెండువేల రూపాయలు నర్సారావు
 పేట తాలూకా గోవిందపురవాసి, కెల్లంపల్లి వెంకటసుబ్బయ్య
 గారు యిచ్చినారు దేవాలయం కట్టుబడికాను.
 800-0-0 మూడువందల రూపాయలు బెజవాడ కాపు
 రులు అప్పన వెంకటకృష్ణయ్యగారి భార్యయును కనిగెల్లం
 లక్ష్మీనరసమ్మగారును లింగము తెప్పించుటకును కుండీ
 కట్టించుటకును వగైరా కైంకర్యములకు సమర్పించినారు.
 80-0-0 నుడివాడ శివరామయ్యగారి భార్య నరసమ్మ
 గారు నందికి సమర్పించినది, బెజవాడ.
 80-0-0 చుండూరి సాంబయ్యగారు విఘ్నేశ్వరునికి
 గాను సమర్పించినారు, తెనాలి.
 1200-0-0 లు యిచ్చి నిడుముక్కల సుబ్బారాయుడు
 గారు భావిత్రివిచ్చినారు, బెజవాడ.
 1200-0-0 లు యిచ్చి శ్రీ మద్ది వెంకటసుబ్బయ్యగారు
 భావిత్రివిచ్చినారు, గుంటూరు.
 200-0-0 లు యిచ్చి మద్దన రంగయ్యగారు భావి
 త్రివిచ్చినారు, జగ్గాపురం.
 1200-0-0 లు శివరాత్రి రోజువారిపూజ జరుగగలందు
 లకుగాను నర్సాపురం తాలూకా ములపర్రు గ్రామవాసులు బం
 ధకవి వియ్యన్న పంతులుగారు సమర్పించినారు.
 200-0-0 మాఖ బ 12 లు వారి పూజ జరుగగలందు
 లకుగాను బంధకవి వియ్యన్న పంతులుగారి భార్య రామలక్ష్మి
 మ్మగారు సమర్పించిరి.
 400 0-0 మాఖ బ 11 ల రోజు వారిపూజ జరుగు
 టకుగాను మారె మంగమ్మగారు సమర్పించినది, నర్సారావు
 పేట తాలూకా యిర్లపాడు.
 య-ం యాదే కెల్లంపూడి లిప్టు 100-0-0 కిలారు
 నరసయ్య గారిభార్య నారమ్మగారు ఆషాఢశుద్ధ 11 ల రోజు
 వారిపూజ జరుగగలందులకు సమర్పించినది, గోవిందపురం 4.
 కమ్మవారి పాలెం.
 100-0-0 మాఖ శుద్ధ 7 ల రోజు రథసప్తమిరోజు పూ
 జ వారిపేర జరుగగలందులకు అప్పన వెంకటకృష్ణయ్యగారి
 భార్య రామమ్మగారు సమర్పించినది, బెజవాడ.
 50-0-0 మాఖ బ 18 ల రోజు వారిపూజ జరుగుటకు
 రాయసం హనుమంతరాయగారు సమర్పించినారు, గోవింద
 పురం. యం-50 యీనాం ఆషాఢ శుద్ధ 15 రోజు వారిపూజ
 జరుగగలందులకు కొలజిలవలవిశ్వనాథంగారు సమర్పించినారు,
 గుంటూరు.
 యింకా అనేక మంచిపుణ్యులు రు. 1, 2, 4, 5, 6, 10, 20,
 రూప్యములు అనేకమంది సమర్పించినారు. యిప్పటికి ఆ ధన
 మందు రు. 10000-0-0 పదివేల రూపాయల కైంకర్యములు
 జరిగినవి. యింకా నిత్యసత్రము వగైరా దేవసవరాలయిన శివ
 రాత్రికి కర్మాచార్యులవారు జరుగవలయును. ఎవరు యెక్కు
 వును సమర్పించినను వారినిలానుతో ఆధనయందు నియమింప
 బడును. గండిపల్లి అయ్యకృష్ణాబ్బి,
 నర్సారావుపేట పోస్తు, గోవిందపురం.

AMRUTANJAN
 The Only
 "Rain Killer"

 Price Annas 10 only.
AMRUTANJAN DEPOT.
BOMBAY & MADRAS.

ఒక నెలలోనే సంస్కృతభాషతో మాట్లాడు తెలుగు?
 విష్ణుభట్ట దుర్గయ్యశర్మ రచించిన సంస్కృత భాష
 బోధనీ గ్రంథములకు చక్కగా చదివినవారు సంస్కృతభాష
 తో మాట్లాడ గలరు. ఇప్పుడు సంస్కృతభాషబోధనీ గ్రంథ
 ముయొక్క మొదటి రెండు భాగములును సిద్ధముగా నున్నవి.
 ఆరెండు పుస్తకముల వెల రు. 0-9-0; రు. 0-12-0 పోస్తు బిల్లు
 లను పంపుచో రిజిస్టరు బుక్కుపోస్తుగా ఆరెండు పుస్తకము
 లను పంపబడును. వి. పి. గా పంపుచో వృథాగా ఇంకను
 రు. 0-4-0 స్వయముగును.
 చిరునామా:—వి. దుర్గయ్యశర్మ, పెద్దాపురము.

శాశ్వతభోగఫండు 4216
 తమతమ శక్త్యానుసారం యీ ఫండులో ద్రవ్యము సమ
 ర్పించినవారి సామ్యు బ్యాంక్లో నిల్వవుంచి అందువైన వచ్చే
 వడ్డీతో ప్రతినిత్యము ప్రసాదభోగం చేయించి అది శ్రీవారికి
 నివేదన చేసి యాత్రార్థమై వచ్చు భాగవత బృందమునకు వివి
 యోగపర్చబడును. వెల కొంచము. ఫల మధికము.
 ఇది శ్రీనివాస సర్కారువారిచే కాంక్షా పొంది
 రెండు సంవత్సరముల క్రిందట స్థాపించబడినది.
 ఆసలు సామ్యు దేవాలయ మూలధనముగా నిలచియుం
 డును. వడ్డీమాత్రం నిత్యబోగంక్రింద ఖర్చుబడును.
 కాన భగవద్భక్తులైనవారు తమతమ శక్త్యానుసారం
 ద్రవ్యసహాయము చేయించ వేడుచున్నారు.
 (శ్రీ భద్రాచలం,) దేవలపల్లి కులశేఖరరావు,
 11-10-27. ఆమీక, దేవకో భద్రాచలం.

ఆంధ్ర భాషానుశాసనము
 రాజమండ్రి కాలేజీ పండితులు బ్రహ్మశ్రీ మల్లాది
 మార్యనారాయణ శాస్త్రిగారు రచించినది ఆంధ్రభా
 సప్రదాయము చరిత్రాత్మకముగా 15 పూర్వలాక్షణికులతో
 ములతోను 160 పూర్వమువోకవుల ప్రయోగములతోను కులభ
 వై లిని వివరింపబడినది. దీనికి శ్రీయత కట్టమంచి రామలిం
 గారెడ్డి యమ్. ఏ. గారు దివ్యమైన పీఠికవ్రాసిరి. గుమారు 60
 మంది పండితులు సదభిప్రాయము లిచ్చిరి. అనేకపత్రకలు
 ప్రశంసించినవి. భాషాస్వరూపము తెలిసి యానందింతులకు
 దగిన యుత్తమగ్రంథము. 360 పుటలు 14 ప్రకరణములు 2
 భాగములు. పోస్టేజికాక. 1-4-0
 రెండు భాగములు కలిపిన టైండు. 1-8-0
 ఉత్తరరామచంద్ర భగభూతికృతికి సరసమైన
 తెలుగు 0-12-0
 ఆంధ్ర దశరూపకము, రూపక, నాయక, రసాదుల
 లక్షణములు చక్కగా వివరింపబడినవి. 0-8-0
 కావలసినవా రిట్లు వ్రాయవలెను.
 4150 మేడూరి-శ్రీ రామమూర్తి,
 ఇద్దిమపేట, రాజమండ్రి.